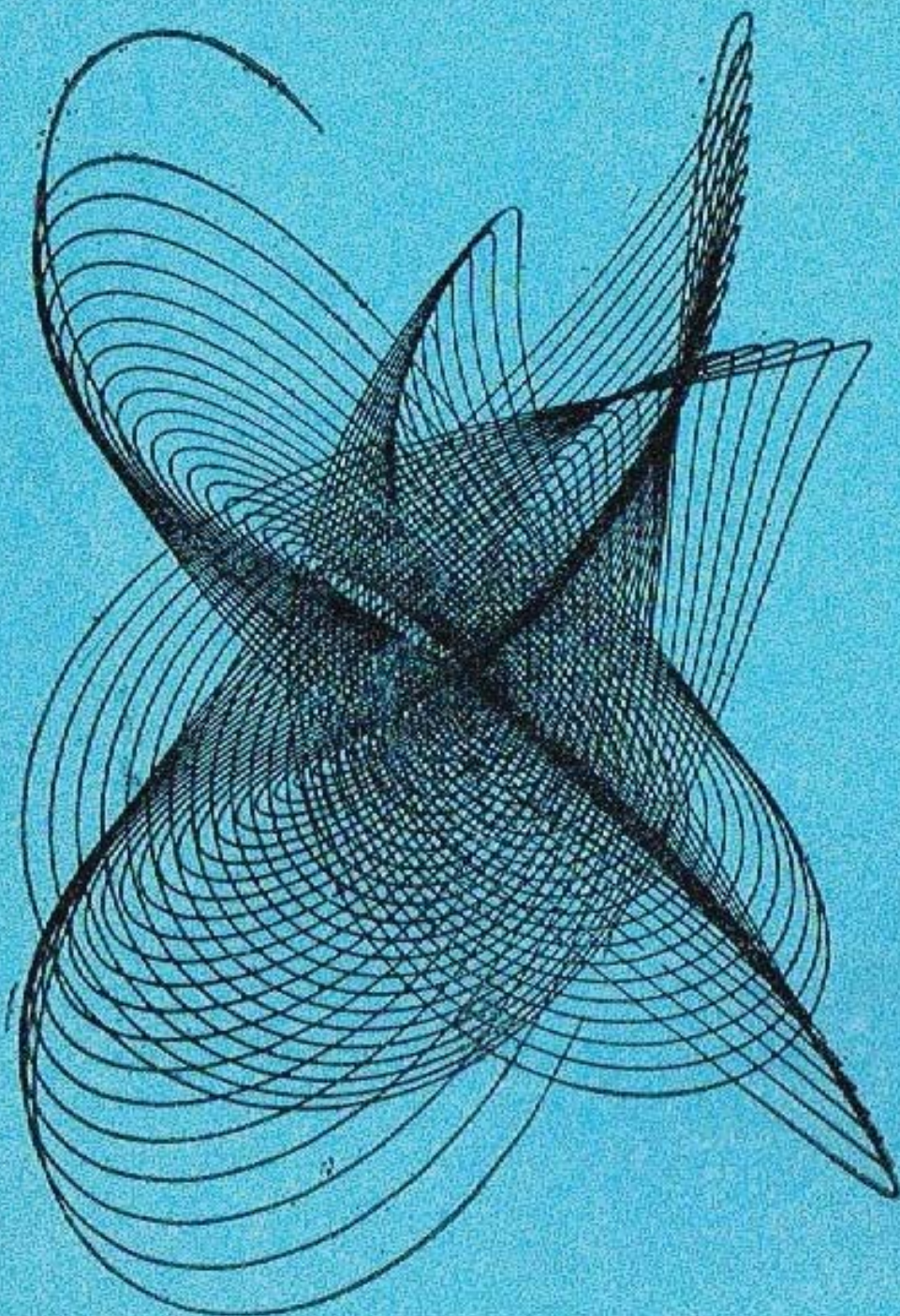

دەنگىن مەھ

دھوك

ژ « ۴ »

۱۹۸۹

بھاریکارییا ئەمىندارەتى يا گىشتى يا رەوشەنبىرى و لاوان ھاتى بە چاپكرن

بەرھەمكى تۈرەپى و رەوشەنبىرى بە

بھاریکاریا ٹھیندارہ تی یا گشتی یا رھوشہ نبیری و لاوان ہاتی بہ چاپکرن

دھوگ دھوگ

بہ رھہ مہ کی نورہی و رھوشہ نبیری بہ

دھوگ

ژ « ۴ »

۱۹۸۹

چاپخانہ الحوادث - بھنگا ۱۹۸۹

نالبه ندو نو یکرن

- پشکائیکتی -

محسن قوچان

تشنه کتی نالکه دایه کو چ هه لپه ریتد مه زن بید جوانده بی تا هین
گوری بی شه هسسته که موکم زیتسه کیا هه ر ملله ته کتی نه ف ره سکه
رویدانه دنا قدا شه و نییته و ژیتسه دوستی دایه کومکرن و خرفه کرنا
که له پورئ خو بی نه ته و بی و ده رگیرانا که له پورئ بیانی و شروفه کرنا
که له پورئ خو و دو بقرا شوره شه که ره وشه بییری یا هه لپه قزی •

نه ز دینرم ز روژی رو هتره کو ملله تی مه گه له ک بی هه زاره
زلاین که له پورئ نفیسه یان نه و که له پورئ نفیسه بی کو گه هسسته
دوستد مه ، دسه ر هندیرا هه ر که سه کتی مافی هه ی بریت • تایا مه
چ ل که له پورئ خو بی ره وشه بییری کر به ؟ مه جه ند خرفه کر به ؟ مه
جه ند خال ل درویشی وی که له پورئ ده ستنانکرینه و گه هسسته چ
بایا کویرانیا فی که له پورئ پیروز ؟ ب هه می پشتراستی فه نه ز دینرم :
هم نه دیراستین دگه ل خو •

دوم حید کو هم ده خه ویند خو بید هشاریندا دینین کو مه
شوره شه کا جوانده بی یا هه لپه قزاندی دی بین کو مه تیک ز هزارتی ز

که له پورې خو بې نفی و زاردوق نه خرفه کړیږه • دوی دهمیدا بې
 کو هندک ناخینکا رادهیلن و شیرتیدران لابهړید روزناما پردکن وپ
 بزارې فدرگرن و دبیزن مه تکست نین هم خو پیغه مزوبلکه یږ وپ
 دینه بهر ژما خو یا کیرجی • دې بین کو ټو ټکستد هین که سې
 توز زسه نه دافونابه و هه کو خودانید شیرتا دکه نن بهر ټکسته کا
 داهنسر بې شیان دراوسن و ټو تنن دقین زې خاقره ژ دافا
 گولولسکا پیرا گروج •

هم زمان دهمی دبارین کوج بومه نه پاراسیه و چ تنن کهن
 نه که هشینیه دوستی مه • • ټه ز دبیزم ټو تنن ټم ټیرا که هشین و
 هه فچه رځدمه ، مه نه خرفه کړیږه پاراسیه ، بو نمونه (ټحه دې
 نالهند) ټه هه همی بست و پنج ساله چانید خو دانینه سرتیک و ټم
 دزاین کو جنوف مروغه کتی ب فهریز بو ، من بخو ب چانید سهرتی خو
 دبت ل با هه ټاله کی چاند که کسا نانجی یا جلکا یا پری دستقیمید
 هوزانقانی یند ل دوف هین و ناهیلن رونا هین بین ، هیشا ټم نه که هشینیه
 هندتی که له پور یان بهر هه مه کتی هوزانقانه کتی مللهت بهر وور نه سیتیک و
 کاجکبد زبیرنه دې دناف قاپ و قلوژید خودا فشرین و ټه ف تنسه
 هه یا ټا مللهتی به ودقین رونا هین بین و هه می که س وجی ژتی بین •

ټه ز دبیزم ټم نه دراستین دگل خو چونکو ټم وک بچوبکا ټلا
 خو دهمین بهر چانید خو و دریز دکینه روزتی و یا ژمه ټه ټلا مه یا ب
 روزتی ټه ، نه هه ټه ف چنده بستی به ، یا خرابتر ژتی چه دتی ټه و
 کو ټم چکا خو دکینه دناف چانید که له پوری دا بې خو فگرتن سان
 زاینه کا (موضوعی) ، مینا بیزین (ټحه دې نالهند) ، (جکه ر خونین)

هوزانقايد مللی نه و هوزايند ران دساکارن وج کويراڻی و داهستان
تيدا بينن •

نهفتی چندا هه نهز بالدام جاره کا دی هزارا خو دهوزانا نالبهندی نا
بکهم و نهز گه مشتم وی باوردی کو هوزانا نالبهندی هوزانه کا کويرو
نالبهند مروفه کنی داهنه ره پيدنی هندک لیکولیند سرخویه و بهر فرمه
زهه می لانه •

نهف تشيد نهز دنی گوتاریدا ژوره را دهوانه دکهم هنده تشيد
سهرينه ز جهانه کا بهر فرمه ها هوزانخانه کنی مهزن بی پر فهریز بی کو
(۷۳) هفتی و سی سال ژریاره کا بکهم سره و خهم بوراندین و خهما
هزاری و بهلکلا ملله تی وی بویه سهرباره کا هزاری و بیکمیا
وی •

نالبهندو تینگه هشتنا هوزانی :-

تایا هوزان چ تشه ؟ نارمانجا هوزانی چیه ؟ و چ کار هه یه ؟
نهان بسیارا هزارا زانایاو هوزانخانوار بوزانه پیرا یا سحراندی هدر
ز که فن و هدنا نوکه و گهلهک یناسین و شروفه کرن و تیورید هائینه دانان
هه زکو دینزن هوزان جافلکرا خورستی به (محاكاة للطیعة) و هوزان
هه سنیکر نه و هوزان بو هوزانی به و هوزان قهریزا دینایا مروفایه و
هوزان فه گوهازتا درهیلی به و ههنا دوماهی •

دا هم دسر ریدا نهجین خوارو ژبابه تی خو نه دهرکه فین هم
تنی دنی سهکهمین هوزانی ل دویف هزارو بیرید کلاسیکا جهانی و
کلاسیکا کوردی کو نالبهند تیکه ز هوزانقايد کلاسیکی ب ناهه روکو
ناوا نانهی هوزانا خوقه •

ل با کلاسیکاً هوزان جافلنکرنا خورستی به (محاكاة الطبيعة) .
جافلنکرنا خورستی چیه ؟

نهف زارانه نهفلاطونی مینا گورئی و مه بهست زئی نهفه به کو جیهاا
بیرو بلوورا جیهانه کا راسته قینه به و نهف جیهاا به رجاف نهف ههست
مخداکین سینافکا جیهاا بیرو باوره رایه جیهانه کا به قه سنی به) .

زلایه ک دی فه جافلنکرنا خورستی نهوه کا ج بدروستی هه به و ج
بناشکه رایه هه به ، نانکو نه گهر خودئی هه بیت وه ک بیرو باوره نهف
تشتید لسه زه مینئی سیه را خودینه جافلنکرنه و نه گهر نهف تشتید
دخورستیدا هه بین وه ک راستی نه خشاندا وان جافلنکرنا جافلنکرینه .
نمونه کا دی زبو فئی جهندی ، کورسک یا هه بی وه ک هزر (فکره) و نهو
کورسیکا مروف جیدکهت جافلنکرنا وئی هزرئی به (کورسیکا نه زه لی) و
نه گهر مروفه کی وئی وئی کورسکیئی جیکر دئی بیت (جافلنکرنا
جافلنکرئی) .

هوسا مه زانی ج نانکویه هوزان جافلنکرنا خورستی من دقیت بیترم
لدویف هزرا (ز - سمیر نوقا) جافلنکرنا خورستی پاشوه سخت وه زارا
گری ویا بویه (وحدة الوجود) . نالبه ند بئی جافی به رئی خو ددهت تشنا
بجافی جافلنکرنا هزرئی مینا دیت :-

من نه ظه ر کر جیه نی

نه قشئ نه زه ل

نه قشین دارو گیا

(فیضه) دگهل

هه ر کولبلکه ک

لجهئی خو شوفلی

يا گرتنگ نه وه کو دياره ریا نالې ندي دا چيمه ن فه زمينا سينافکا
 چيمه نه کا نازه لي به وړه ک باوره ريه کا کلاسيکی ويني هوزانې زي ن با
 کلاسيکی سه رني خوب باوره ریا وانا فه ديت کو هوزان چافلېکړنا
 خورستی به له وسما ديت ويني کلاسيکی فه گوهازنه کا ره س نه پت ز
 خورستی ديسا ويني نالې ندي زي ييد هاتين پارچه ک زخورستی
 فه گوهازنه کا ب سه رويه ر يني تکدانه کا مه زن مينا في که نالی :-

ثيرو من که يفه ک مه زن دی
 جومه سيراني ز گوندي
 لاو جه ند تولازو جندی
 خورمروقيد پر اوقار
 مه سکه ني سيراني جول بو
 ياب دودک ووه في و ده هول بو
 وهی ج سيران و خ نول بو
 عالمي يني يفيخار

يان هه کو ديت :-

نه فه في دافه سه رني کوخ و بجا
 يهن بو که فه نهالو گه لي يا
 به زن وبالا گول دارا خسه لي
 چيمه ن ب نانا خوناني به ملى

نارمانجا هوزانې :-

هه ز جه رختي نه فلاطوني و ددويقرا نه سطوي يا به ريخودايه
 هوزانې کو نارمانجه کا ره س نه هه ي (فيرکرن) ، ناکو هوزان ناوريزه کا

فیر کرنی به ودقیت هوزان دخرمه تا بیرو باو درو سنجادا بیت یا
 تهر خانگری بیت ژبو خواری و فیچید مروفا هوزانید کلاسیکند کورد
 زی هر هوسا بهری خو بی دایه هوزانی کورمانجی ژبی ووجه و
 یندقیانی به ژبو هویکرن و ته میکرنی هر وه کو سه یداین مهزن
 (جزیری) دیت :-

گهر لؤلومی مه شور زنه ظمی تو دخواری
 وهر شعری مه لی بین ته ب شیرازی ج حاجت

ناشکه رایه کو (جزیری) بهری خو ددهت شعری وه مک یندقیانی
 (محتاجی) ژبو فیر کرن و ته میکرنی ، ههرو هوسا سه یداین مهزن (خانی)
 زی دسیاها یندقیانی را بهری خو ددهت هوزانی کو نارینه که بو
 فیر کرنی هر وه کو دنوبه هارا خودا دینرت :-

نه ژبو صاحب ره و اجان
 به لکه ژبو بچو کبکد کرمانجان
 وه کو ز قورمانی خلاص بن
 لازمه ل سه وادی جاف ناس بن
 دا بان چهند ره شیه له کان
 لوان طبعهت مه له کان
 دهری ذهنی فه یتن
 ههرچی بخونت زه جمه تی نه یتن

گه له کا ناشکه رایه ل فیری کو نارمانجا خانی ز فهاندنا هوزانی
 فیربونه و هوزان درینکا فیربو یندایه • چن دیت که سانه ل فیری ینرت :
 مانی نهف هوزانه یا هاتیه فهاندن تایه تی ژبو فیر کرنی ، نه ز دینرم
 نه نهفه ب تنی ، مه و زین زی خانی یا فهاندی ژبو را که هاندنا نارمانجه کن

هه رجه نده (تمصبا) ژياتيبى به ، لى ل دو ماهيى هه ر دىنت هوزان
دخزمه تا فير كرنى دا .

نالبه ندى وى و كو دسته كا كلاسيكا هه ميا به رى خو ددهت وى
ئاويزه كا زبو فير بونى و راستكرنا سجا ، دهوزانه كا دريژدا نالبه ندى دارو
گياو چينه نا دكه ته تيدا ، دىنزيت نـ

تزهت و نازكيا وان چخوشه
گوته من بين ئه دبا به سه هوشه
ئهف ئه نانا ته كرى دل هه ر شه
تيره كى ل جه رگ و ميلا كا مه چو كولى

دىنزيت مروئيد هه رانان بين توره و بين سنج دينه من هشبه به سه
كس هنده به سئيد گياو چياو دارو بارو خونانا ناكهت هدى ته كرى لى
چاره كا دى دىنزيت نـ

نوره كه زباتى قديم خوش برقى
سوره تى دهشت و جايى تفقى

ئهقى باوره با صوفى نالبه ندى دكهت ئه گه را هوزانا خو و ئارمانجا
راگه هاندننى كو خودنى راستيه كا سه ربه ردايه (مطلق) و هوزانا وى
هزرو توريى مروفا ته ميا دكهت دا بگه من فان راستيد هه .

زبلى چافلينكرنا خورستى و باوره با صوفى دقى پارچيدا نالبه ندى
باوره ريه كا تيورى به رى خو ددهت هوزانى كو ئاويزه كه بو فير بونى
و راستكرنا سجا .

نه هه ر ئهف چهنده به ئاسويى ديتنا نالبه ندى زبو هوزانى لى دقى

بابه تیدا نالبه ندی شورده شه کسا دینگه هشتا هوزانیدا کری زبلی وجی
(المنفعه) نو نهدام زی نهدامی خوشیی به (عنصر المنع) مینا دبیت -

که لامنی من ج خوشه شیرو شه کر

یان هه کو دبیت -

تویی سهیدا لفتی ته ترتیب و به زمی
ته دور کیشان ز به حرا شعرو نه زمی
نی نهف شعره احسان و خزمی
کو مه لسه ر دوژمانا حه ریب و جهاده
جهاده نو بو نه فی نه زمان شرین که ی
حسودا لازمه پی عقل و دین که ی
دلی دوستا تشرین و خوش و مین که ی
نهفه بو دین و دنیا اجتهاده
ج خوشن دل طهر نهدار نهویون
مه گو تن نازکو دل پی قه له و بون
بو دهروی دل کولا دهرمان و که و بون
بو دینی هه ر زواج و نایف و زاده

دئی بئین کو وجی و خوشیی ملید خو یید داینه به ربیک دهرزا
نالبه ندی دا نارمانج ژبو نفینا هوزانیتی لدوبف هزارا من نالبه ندی بو
جارا تیکی وهک ناهه کا تیوری دمه نهجیه نا کلاسیکیا کوردیدا .

بدرستی نهف جهنده شورده شه که - کاره کتی انقلابی به دهوزانا
کلاسیکیا کوردیدا ، هه ر جهنده دنای کلاسیکیا جهانی دا خوشی وهک
نهدام هوراسی کوه دنای هوزانیتی دا چیدبت نهفه زباوه ریا نالبه ندی

هائیت کو گوتنا خوش وءك ناخفتنا یتغمه بهری سلاف لسه ربن وه كو دینت
 (الكلمة الطيبة صدقة) دیتا نالہندی ژ هوزانی پرا ل فیری نا راست
 وءسا هوزانی دینت کو دوزگایه کا کاربدهسته (مؤسسه سلطویه) دینت
 خارو فیچید کس و جفانا راستگه تهنه و خه لک سه ری خو ددهن بن سیری
 هند ترسیان وهند ژئی ژاریز گرتا نهیند وی یتد بیروز هه وه کو دینت:

قہولنی مه خوشه ل دوست و یارا
 بو دلقه کهرا که مانجه نو ساز
 سیرا ددلی مه قسمی شاعر
 نابین کهسه کئی زوه نهو سرو واز
 توبه ک مه عهده ل قشله یا دل
 وهفتی له دست نه بون وءسا غزاز

دل قشله به •• دوزگایه کا کاربدهسته و هوزان توبه دومی دفعه دست
 کس خو ل بهر ناگریت •

ل فیری دی بین نالہندی به قسمی نهیند کئی بی کری (سر)
 ددلی شاعریداو چ کس ناگهن فی نهیند تئی شاعر بهت نهف
 (سر) الهامه ، تشته کئی بیروزه وءکی دینت :-

دوستی هیمت عهده دائم نه دوست ••••• تو بو شعری مه ملک وسلتانی
 نالہند هست دکت نهف شاعریه (الهامه) کهفتی دلی ویا بیروزه له وءسا
 هوزانا وی دهرانه بو نه ساخا و کدیغه بو دلید غمگین ، خوارنه بو
 هزاراو بالدانه بو هزارو بندهستا به رف سهره لدانی وچه که دزی
 دوزما ب کار دینت :

من ئەزمان شېرە تەسگە

چاك بترسن من دگەل ھەو ھەرب و قېتال

و ەرنە مەیدانا شەری دا بزانن ئەز چە

ھەوجە ینە ھوین لەملا خو بکەن ھەر گالە گال

و ەوی نەخوزیا وی کەسێ ئەز ئەز ب ئەزمان دارەسم

دێ ئەوی دین کەم ھەتا مەنێ بەینیت کێز و لال

ھوسا نالەندی ھوزان دێتێ و ج و ھوزان ، خونی و ھوزان
کار بەدەست و ھوزان چەك ، ئەز دێ جارە کا دی راوەستم و بێژم دەمێ
نالەندی ئەندامێ خوشی کەری داف ھوزانا کوردیدا کارە کئی ئینقلابی
بو ، ئەفقی راکێشانی بەرەف خوشی و زێدە باری و جی نوێکرنە کا دی
دھوزانا کوردیدا بەقاند ئەوزی ھوزانا کومیدی (مزلی) یان ھوزانا
بێکەنیسی . ھەلبەت دھوزانا کومیدی دا خوشی و خو زبیر کەرن یانە کئی
مەزتر ز و جی و ەرد گریت ھەر جەندە و ج و فێر کەرن ناھیتە شەمراندن
(مۆلین میر جنت) دپەرتو کا (کومیدی) دا دینت (کومیدی) لیکدانە کە
باری وی دکەت سەر گوتنا جیرو کئی (ئەفقی سو جەتی - گوتنا
جیرو کئی - مە راوستانە کا دی یا دگەل ھەمی لێ ھەر دقێ پەرتو کیدا
نفسەر دینت :- (کومیدی) سەردەری دگەل خەلەتێد بچویک دکەت
بێد نە کوژەك ئانکو سەردەری دگەل ئەحمە قیا دکەت) ھوزانسانی
مەزی ھوزانید خو بێد کومیدی بێد فەھاندین و تیدا سەردەریا کەری
دگەل خەلەتێد نە کوژەك و بێد تەرخان کەرن مل بەملی دگەل خوشی
زبو راستکرنا سجا مینا (مینغانیا چاریش عبدالرحمن) و (بەیتا
سەینی بوصلی) و گەلەك ھوزانید دی .

ئەگەر ئەم بەیتا سەینی بوصلی و ەرد گرین نەونە بو ھوزانە کا

کومبندی ، دتی بینین کو ٹہف رہنگہ ہوزانہ ژ جورئی (تراجو-کومبندیا) یہ تراجدیا وکومبندیا دتیکہان دگہال پیکہینئی ، مروف ہست ب خہمہ کئی دکہت ، خہمہ کا سفک ژ کاودائی ہوزانان کہتئی وی کراسی تہنگ بئی تیدا نہچار بوی ، نھتید خو یئد تہرم وگہرم ب فہ گوہیزت ب کہر جلد کئی بئی سہروہر ، زہای خوشیئی دتی بینین کو راہائینا نالبہندی بو وجئی (المفعلة) ب دو سہرچہنایہ ، تایی تیکئی دھتہ خرفہ کرن دغان مالکئد ژیریدان :-

گسہلک تہخو بئی ب یہ قہ
 زہرہ مان ثاقو زاد
 خوارنہ تہمرہ کئی ہستہ
 بہائی ہستہ دتی بیت قہساد

نالبہندی دتیت دہہتا سہئی بوسہلدا چائید مہ پنخیت خہلہتہ کئی ، تہوژی گہلک خوارنہ تہنایہ ژئی بلوہریہ کا بوسلما نایہ لدویف ٹاخفنا پیغہمہری سلائیڈ خودئی لہر بن (نحن قوم لا نأكل حتى نجوع وإذا أكلنا لا نشبع) •

چہقا دوی ژوجئی باقر کرن و تافیر کرنا گہسانیا مروفایہ کو نھفما مروفئی یا تہحمہقہ وکہتین ہاریکایا مروف دکہت زبو تافیر کرنا تہوئی نھفئی ، ہدر وہ کو لدورہ کا دی دتیت :-

مہ دل زہلال بو ژ ثاقا غہبای

ٹانکو تافیر کرن پارچہ کہ ژ بلوہرئید نالبہندی ، یا ہنزی بہ بنزین کو کلاسکیا جیہانی بلوہریا باقر کرنئی ہہبو و فرویدی ژئی بلوہریہ کسا نیریک یاہی ب کاری کومبندی زبو فالاکرنا سائیکولوجی •

هوزان وهك چيروك :-

نهم لڦيرتي چاره كا دي دي لئاخفتنا (مولين مبرجنت) زفرين فه
يا كو دبت (كومبديا ليكدانه كه باري وي دكه نيت مهر گوته كا چيروكي)
لدويف زانينا من و شعرا كلاسيكيا كورديدا زبلي داستانا كو بئاواين
جيروكي مينا مهم وزينا هايتيه نفيسن . . زبلي داستانا مالكا هوزانتي
جيهانه كا سه رېخويه و ئاواين سترانكي خو بسهر هوزانتي دا ددهت و
ئاواين سه رهائتي يان چيروكي تيدا نه پويه لي نه حمه دي نالهند هوزان
بئاواو ئاميرنيد چيروكي يا نفيسي زبنده باري هندي كو مالكا هوزانتي
سه رېخوياتي هه ببت و هوزانتي خر ئيكه تيا بابته تي يا تيدا مينا دبت :-

نه ز جوم حه ديقتي مهر كه زي
روي سورگولهك يا رهش كه زي
هات و ل دورنيد من به زي
زاني بو وي طالب نه مين

دهستيكرنا هوزانتي ب ئاواين چيروكي به زهاتن و جونو زفرينا
لي ئيكه ره نهف ئاوايه دبت برين و ئاواين سترانكي دهستيكدت :-

زاني بو وي طالب نه مين
زاني ل وي نه ز عاشقم
خودان و وفا و صادقم
بي دل نه باشه ب خه ندقم
شعرا مه شه كرو هنگين *

دهوزانا ويندا (ههويكا موبيل) نالهند دهست ب هوزانتي دكهت
وهك سه رهائتيك بئاواين چيروكي دهمني دبت :-

تافی ل موصل دا دومی
رهنگید منوره هاتنی
تهز دهر که تم جولی ب کوهی
من دیت ژنک هر هاتنی

فیداجونا نالهندی ب لئیرینا بالاقیا وهاتا سیرانیا ویهسته کرنا وانو
داوستا وانو هاتن و جونو خودا هلان دهناپد که ساداو دیار کرنا
ههز کرتید وان هه می جیرو که ههتا ل کلویتکا جیروکتی بی ل گرنیا خو
دادیت کو مهلابه و خو دکتیبت که یفو سهما، چکو ههتا شیخید
ب شانک زی دجن وی گوتهندی • دبهنا سهتی بوسهتی دا هر
دهستیکرن جیرو که کر یار دهستید کهت هه کو مهلا ههتا بوسهتی
دکهت و ههف کر یار و ههرازی دکهت و مهزن دیت ههتا مهلا خوارنه کا
گهلهک دخوت و نیف شوق پندنی دهر کهوتنی دیت و سه دهیت سنا وی و
ل دو ماهیتی نه چار دیت دجله کی بخت ، دتی هوزانیدا دهمنی نالهنه
دجیت مالا نه مهرو به حسنی خو دکهت مه جگوم کا دی دزقرینت ریتکی
وهک (فلاش باک) کو ژ هه نالا فهما بو ریتی برسی بو، دیسا نالهنه دایه لوکتی
ب کار دیت وهک ناخفتن دگهل سهی ، ل قبری نایرید جیروکتی
دناشکه رانه نـ

کس : کو نالهنه دو ته مهن ، کر یار و ههرازا کر یاری یا خویایه و
گویی یا ناشکه رایه کو سه دجیت جهنی وی دقت ناوایستی گوتنی
(سهردی) به و فلاش باک و دایه لوک یا ب کارهینای •

جاره کا دی ل قبری سه رکشا کاره کنی دی بی نینقیلابی دناهاهینی
هوزانا کوردیدا ریتی کری ب کارینانا ناوایستی جیروکتی و سه رهاتنی •

نالبه ندو صوفیاتی :-

خودی زئی رازی (صادق بهاء الدین دہرتو کا خودا ہوزانقائید
کورد) یا گوتی (نالبہ ند ہوزا نغانہ کتی صوفی بہ) و گہلہک نمونہ یئد
ئینابن ، لئی سہیدای صوفیاتی وەک بزافہ کا ہزرو براو (تڑھد) وەک کارہ کتی
(سلوکی) زئیک جودا نہ کریہ •

ل فیرتی ئەز زئی دینرم کو نالبہ ند شاعرہ کتی صوفی بہ وەکو ہمی
کلاسیک کوردو نالبہ ند ب خوفی جہندی دیاردگت ہەکو دبت :-

بیزہ ئەی شاعرتی بلبل ئەزمان تو مریدی
ل ئەزەرا شیخانی

یان ہەکو دبت :-

مە جاک ئەترو ئەمانە دلہەر
تو مونا جانا دلنی صوفیاتی

ئەز نہ گەلەک ب کویرانی دتی لہەر صوفیاتی ناختم ب نمونہ کیم
لئی دتی ہندەک رویدای صوفی دانم بەرزاف زجیہانہ کا بەر فرہہ یا
صوفیاتی :-

عشقا مہجازی :-

صوفی دینرم دو رہنگب قیاتی یئد ہین ، قیانہ کا (مادی) یا مروفی
دگہل مروفی یا یئ بہایہ و قیانہ کا مہجازی کو قیانہ کا بانزا پیروژہ
ئەو زئی قیانا خودتی بہ ، صوفیا گەلەک خودتی یئ ہزرکری وەک زہ کتی
و دینرم ئەف قیانہ قیانہ کا مہجازی بہو گەلەکا رہوایہ لبا صوفیا ئەف
رہنگی عشقی ، نالبہ ند زئی وەکی ہمی صوفی عاشق یا خو کیشای
گوفەندا فنی قیاتی دەمنی دبت :-

هه فالجی دیم دوری قامهت زرافتی

نووی نورها جیایی طور و سینی

که ری ئیکی ژ الکا هوزانی سهرو دیمین ژنه کئی دنه خشینت ، لئی
که ری دوری دیار دکهت کو ئهف هه ناله و دیم دوره خودی به ، کو
خودتی به نورها جیایی طور و سینی هه کو موسا چویه سهر جیایی و خودتی
هندهک ژ روناها خو دایئ و ئیکسهر موسای خو اهر نه گرت و نه هس بو .

زیده کالی ل سهر هشا :-

صوفی وه هزر دکهن کو شیانده وان ژهشید مروفا زیده ترنو
هه می کهس ناگه من فان نهینیا یید تابه تی ب وانفه ، ئانکو صوفی
زیده گائی دکن لسهر نه تی جیهانا ههست بی تته کرن لسهر تی
چه ندی ناله ند دبزت :-

سرا ددلی مه قسمی شاعر

نابن کهسه کی زوه نه و سهرو راز

یتغه بهری :-

یتغه بهری (النبوه) و صوفیانی نه ددزی ئیکن ، چونکو یتغه بهر
مروفا کئی هه چکو هه بهر ئیلهامه کا که تی دهلی و دشینت وه جیی وه رگریت ب
هاریکاریا جریلی ، صوفیای شیانده کا سه ره ردایا هزارا یا هه ی یئد
جودانه زمروقد هه چکو هه ی و دشینت های ژشتا بین ب کرامه نا ،
ونالیه ند زی ب قی ئاسوینی بهری خو ددهت خو کو زمروقا زیده تره و
ئیلهامه کا که تی دهلی و بویه شاعر :-

دهستی هیمت هه به دائم ته دوست

تو بو شیعری مسهک و سولانی

ل دویف فنی چهندی نالبهندی ب چافه کنی مهزن بهرتی خو درون
خو وءك هوزانسان ههتا دگههیت راده کنی دبیزیت :-

نهف نوکتهه مه تیک گریندان
گرتن مهله کا نهو کرن گهلواز

حلولو اتحاد :-

صوفی دبیزن خودی مروف بی چیکری و روحا خو یا دایی
(ونخنا فیه من روحنا) مروف بی پیکهانیه ژلهس (باده) و گیانی (روح)
ونهف گیانه که ره که ز گیانی خودی ب هو بکرنه کا تابهتی ب (زهد) بی
مروف دشتت گیانی خو سه ربه ردای بکعت دفی که ونیدا و دگهل خودی
بیت تیک ، دوی ده پیدا رو هنکرنه کا مهزن لبا صوفیا پهیدا دبت و دشتت
شتا بزایت بهری بین • نالبهندی زی هوسا بهرتی خو ددهت مروفی
هه کو دبیت :-

کورنی ماسی نیشکه

بهائی بشتی ته دربیی

نالبهندی دبیزت کو گیان بی تیکههله دگهل لهشتی مادی و مروف
دشتت بگههیت راستیه کا سه ربه ردای ب تمیکرنی یان هه کو دبیت :-

نورهه کا سرا الهی من دیت

لهو زمالنی مه شهفهق دا بانی

یان هه کو دبیت :-

تیرهك ته زدی فری بو عهرشی

نهو جو مهله کوتنی بویه شهه باز

نهز دېترم گهلهك خويابه كو اتحاد دگهل ذاتي خودي بتايسته
نهگهز مهزاني كو فرنده (نهير) جههنگا روحيه •

وحلة الوجود :-

باوره به كا صوفي دېترت داهينهري في كهوني داهينهره كه وشهف
كهونه ز (فهبضا) وي هانيه ناكو كهون فيسه زكهساتيا خودي و كهون و
خودي تېكن و جاني لنگ صوفيا جوايا (سرمدي) به ، يا سه بهردايسه و
سهه تشته كني جوان بيت صوفي بپيروزي بهري خو ددهني چنكو
نيشانه بو جوايا خودي •

نالبند زي به في ناسوي بهري خو ددهت ناهينه في كهوني
ههروه كو ديت :-

بهرفهك زنورا فودره في ظاهر بو سرا وهجدي •
يان هه كو ديت :-

من نهزه ركر چيمهنا

نهفشي نهزول

نهفشين دارو گيا

(فيض) دگهل

نالبند دېتيت كو نه ههز (فيض) جارهك بو و خلاس ، لني (فيض)
يا بي دو ماهي بهو بهرده و امه و همي تشيد نهو و دوهمي و سوبه همي (فيض) •
زخودي ديسا شهف يارچا زيري پتر بوچونا هه روهن دكوت :-

چيمه ن ب نانا خوناني به طلي

نسيهت (فيض) ز شهري شهروس

- ١ - د. محمود الربيعي - في نقد الشعر - دار المعارف - مصر الطبعة الرابعة - سنة ١٩٧٧ ص ١٥ .
- ٢ - د. محمد غنيمي هلال - النقد الادبي الحديث - سنو ١٩٧٣ ص ٢٣
- ٣ - د. محمود الربيعي - في نقد الشعر ص ٢٣ .
- ٤ - دست نقيسه كا نالهندي ل با هيزا (خالد حسين) ي به .
- ٥ - د. ساسين عساف - الصورة الشعرية وتماذجها في ابداع ابي نواس - المؤسسة الجامعية للدراسات والنشر والتوزيع - بيروت - سنة ١٩٨٢ - ص ٤٣ .
- ٦ - سعيد ديزموشي - قهقهك ز هوزايتنا نالهندي - ده گه هار و شه نييري و به لافكرنا كوردي - زنجيرا شعري ٢٢ - سالآ ١٩٨١ به به تي ١٣٧ .
- ٧ - دست نقيسه كا هوزايتنا نالهندي .
- ٨ - د. محمد غنيمي هلال - النقد الادبي الحديث - ص ٥٧ .
- ٩ - صادق بهاء الدين - ديوانا به لآتي جزيري - ز جابكريت نه كاديما كوردي - سالآ ١٩٧٧ ص ١٤٦ .
- ١٠ - صادق بهاء الدين - نه بهارا سه يدايي به زن نه حمه دتي خاني - ز جابكريت نه كاديما كوردي - سالآ ١٩٧٩ ص ٢٩ .
- ١١ - دست نقيسه كا نالهندي ل نك (خالد حسين) ي به .
- ١٢ - ديوانا احمد نالبد - كومكرون و جابكرنا خالد حسين -
- ١٣ - اوستين واريه - نظرية الادب - ترجمة محي الدين صبحي ص ٣٢
- ١٤ - سعيد ديزموشي - قهقهك ز هوزايتنا - نالهندي - ده زگه هار و شه نييري و به لافكرنا كوردي - ص ٣١ .
- ١٥ - هدر نهو زيدر ص ٦٥ .
- ١٦ - ديوانا نالهندي يارتا دويي - ص ١٧ .
- ١٧ - الكوميديا - مولين ميرجنت -

- ۱۸- الڪوميديا - مولين ميرچنت -
- ۱۹- ديوانا محمد دتي نالبند - پارتا دوتي -
- ۲۰- قهقهه زهوزائشا نالبندي - ص ۱۱۷ •
- ۲۱- هه رنهو زندهر - ص ۲۲۶ •
- ۲۲- دست نقبساڪا نالبندي •
- ۲۳- بتره - مقدمه غيمي هلال - النقد الادبي الحديث - ص ۸۲ •
- ۲۴- مولين ميرچنت - الڪوميديا - عالم المعرفة - ص ۲۵ •
- ۲۵- هه رنهو زنده - ص ۱۹ •
- ۲۶- دست نقبسه كا نالبندي •
- ۲۷- زندهرني بهرني •
- ۲۸- قهقهه زهوزائشا نالبندي •
- ۲۹- زندهرني بهرني ل ۶۵ •
- ۳۰- زندهرني بهرني ل ۶۲
- ۳۱- زندهرني بهرني ل ۳۶
- ۳۲- زندهرني بهرني ل ۳۱
- ۳۴- زندهرني بهرني ل ۳۲
- ۳۵- زندهرني بهرني ل ۲۳۵
- ۳۶- زندهرني بهرني ل ۶۲
- ۳۷- زندهرني بهرني ل ۳۲ •
- ۳۸- ۳۹- ۴۰- دست نقبسه كا نالبندي •

بیر تائینا توما بوا

جویس بلو

فقه گوئیز : عبدالکریم فندي

ب هنجسه تا دده سالبا و دفانا کوردی زانی فرانسى ئى بزاره
توما بوا (۱) ، سنى جویس بلو ، گو هه فکارو شاگردا وی بو ، ژيان و
ئا فراندین وی ب بیر تینه •

خه زین سه ره که یین ژيانا ماموسائی من یی ده هه تی ب بیر تاین
ژ بو من سه ره فه که مه زن و خه بانه که دزوانه • نه ف زانا پاره که گرینگ
یی ژيانا خودا چتر ناساندنا کوردان • نه و دوسته کی و فاکارو گه له ک
فه داکار یی خه لکی کورد بو •

توما بوا ، د (۶) گولان (۱۹۰۰) ده ، ل بازار یی (درسکه رکویه
Dunkerque) یی ، ل باکور یی فرانسای د مالبانه که هه منت زارو کی
ده هاتو دنی • نه و د خورانی خود ده بریار دده کو به که شه (که شین)
د (۱۹) سالبا خوده د که فه دیرا (بروین و معتز دارین سانت دومینکو) • ل
وی ده ری خود دده خود ندنی ، هشی خود یی ره خه گر یش فه دبه ،
هینی خه بانا سه بر خوازا زانستی دبه •

د (۱۹۲۷) ، دیرا وی وی د شینه (موسلنی) ، نهول وی دهرتی راستی کوردان تی ، فیری وان دبهو دخوازه ب هههوو هیزین خوه ب وان بلی به ، نهوی هنگتی زمانین : نارامی ، عهدهیی ، ینگیزی ، روسی نیالی ، بهونانی و لائینی دزابهوو دهست ب هینونا کوردی کر . ب سایا قههچ فیربونا زمانی کوردی نهوی (گیانا کوردان) نهدهبیات ، دبروکو زیانا جفاکی یا فی گهاتی سهربلندو میرخاس باشو بناسه و د دهههکی کورت ده به خوه دیتی گهلهک هوگرو دوستین کورد .

د (۱۹۳۲) ده ، نهو دبه سهروکتی دیرا (ماریاقوب) (۲) روئشنگهها بهدهوا کهشهین دومینیکی کول سهرتی چایین کوردستانی . د وارمکی تاسو واهنی ده هاتیه تاناکرن . د (۱۹۳۶) ده ، نهو تیجار دجه سوریتی ، ل مالا نو یا دومینیکان یا (فامشلی و ده ربهسیتی) بجه دبه . لئی ههوا جزیری ل تهنه دورسیا نازک یا کهته (بوا) نای . مهجیور دینه ز کوردستانی و ز دوستین خوه یین کورد فقههتهو دجه ، ل یشی ل (تهرابولستی) دوره ل (بهیروتی) جیوار دبه . ل وی دهرتی راستی (میر جلادت بدرخان) و برایتی وی (کامیران) خه باتکارین وهستیان نهاسین فهزنا چاندا کوردی ، دبه . (نومابوا) بهشداری دده خه باتین روناکیرین کوردو فرانسزین هیزا کو کونارین (هاوار ، روناھسی و روزانو) دهر دتیختن و ب زمانی کوردی لینگه رینین زمانستی ، جفاکاسی ، دبروکی و نهدهیی دکرن . دوستاین کو دوان سالان ده دهست یی کرن نهوی نو جار قهلس نهین . (نومابوا) تهفی (میر کامیران بدرخان) ل سهر وهر گه راندنا مه ته لوکین هه زره تی سلیمان ۱۹۴۷ - ۱۹۴۹ . ئینجیلا یوهانهس ۱۹۵۱ و لوتا ۱۹۵۳ ز بو جفانا کتیا بیروز ، بخته .

لنگه‌رینا یه‌که‌مین یا وی د (روزانو بیروت ، ژماره ۵۳ ، ۱۳ ته‌باخ
۱۹۴۵) ده دهرده‌که‌فهو نه‌ول سه‌ر هوزانی مه‌زن جه‌که‌رخوین سه .
دیسا د وی کوفاری دا به‌ندین وی (جه‌به‌ل منجار د ده‌ستیکا سه‌د سالا
نوزدی ده ، ژماره ۵۶ ، ۱۰ میلونی ۱۹۴۵) د (گه‌لا خوران ، ژماره
۶۰ ، ۱۵-۱۰-۱۹۴۵) به‌لاف دین .

(گیانا کوردان دبه‌ر روپا فولکلورا وان ده) . یشی ده‌ه‌زم‌ارین
(۶ ، ۵) بین کوفارا (Cahiera De L'est) بیروت ، ۱۹۴۵) ده
ده‌رکه‌تن ، دوره ، نه‌و د ۱۹۴۶ ده ، وه‌کی کتیوکه‌ک چاپ بو . دیسا
وی سانی د کوفارا (Cahiera de L'est) ، لنگه‌رینا وی (تیزدی و
مری هه‌بینی به‌لاف دبه .

د سالا ۱۹۴۷ ده سه‌وب له‌قه‌بین لوسی رامبو (Lucien Rambout)
کینه‌که بنگه‌می ل سه‌ر یه‌جا کوردی ، ده‌ردخه‌و قن پرستی ل به‌ر رامانا
ته‌فانه‌یا ئاوروی رادخه .

د ته‌باخا (۱۹۵۰) ده ، نومابوا چاردان تایی میونا موسلی دبه ،
میجار وه‌کی سه‌ره‌ک . لی ته‌ندورستیا وی به‌ر خوه‌ر ناده‌و نه‌و مه‌جور
دمته‌فه‌گه‌ره به‌بیروت . نه‌و خوه‌ر دده‌ لنگه‌رینین خوه‌ر بین زانستی و
دبه‌یه‌ک ژ گرنگرین کوردی زاتین هه‌یاما خوه . د کوفارا (المشرق)
یا به‌بیروتی ده‌ خه‌باتین وی بین هان نه‌شر دین : (نیرینه‌ک ل نه‌ده‌بیانا
کوردی ، ژماره ۴۹ ، ۱۹۵۵ ، روپه‌ل ۱-۲-۲۳) (کورد : دیروک ،
جفاکاسی ، نه‌ده‌بیات ، فولکلور ، ژماره ۵۳ ، ۱۹۵۹ ، روپه‌ل ۲۶۶ ،
۲۹۹) ؛ (تیزدی : جیروبانده‌نه‌که دیروکی و جفاکاسی ل سه‌ر ره‌مین
وان بین دینی ، ژماره ۵۵ ، ۱۹۶۱ ، روپه‌ل ۱۰۹ - ۱۲۸ ، ۱۹۰۴-۲۴۲)
(زیانا جفاکی یا کوردان ، ژماره ۵۶ ، ۱۹۶۳ ، روپه‌ل ۵۹۹ - ۶۶۱) ؛

(بولتهنا هسوهری یا فیلولوزیا کوردی ، ژماره ، ۵۸ ، ۱۹۴۶ ، روپهل ،
 ۵۲۷ - ۵۷۰) ؛ (چاوا کوردی بنفین ؟ ژماره ، ۵۹ ، ۱۹۶۵ ، روپهل ،
 ۳۶۹ - ۳۷۸ + ۱۰ وینه) ؛ (موناسترن مہسہی و ماہدین نژدی ل
 کوردستانا عیراقی ، ژماره ، ۶۱ ، ۱۹۶۷ ، روپهل ۶۷ - ۱۰۱) ؛ دئینی
 وختی ده ل قودسی ، ل کوفارا (Proche Orient Chretien)
 ژماره ، ۱۱ ، ۱۹۶۱) ده لنگہرینہ کاوی یا گرنک (دینی کوردان)
 دہرہ کہفہ • ہہیا داویا ژیاا خوہ ، شو ب پەرگال د کوفارا
 (Bibliotheca Orientalis ، لیدن ، هولاند) ده قالا ہہو
 کٹیو لنگہرین ل سہر کوردان نفی دکہ ، وان دژمیرہ و ددہ ناسین ؛
 (دین ل سہر ناف نیشہیا ریزمانا کوردی ، ۱۷ ، ۱۹۶۰ ، روپهل ۱۵۲ -
 ۱۶۰) ، لنگہرین تہزہ نین فیلولوزیا کوردی ، ۱۹۶۲ ، ژماره ۲/۱
 روپهل ۱۱-۱۷۱) ، (ژ زمان تا گیانا کہلی کورد ، ۱۹۶۳ ، ژماره ۲/۱
 روپهل ۶-۹) ، (کوفارا ماہابادی ، ۱۹۶۴ ، ژماره ، ۶/۵ ، روپهل
 ۲۹۸ - ۲۹۹) •

تہفی دوستین خسوہ (پیر روندو Pierre Rondot
 و روجیہ لیکو Roger) تہو ژ ۱۹۶۳ تا ۱۹۷۰ ده کوفارا
 (L' Afrique et L' Asie) یاریس ده ل سہر (بویہرناا جفاکاناسیا
 کوردی) د نفینہ و وسا زی ہہکارا (F.M. Pareja) دکہ ژ بو
 خہ باناوی یا گرنک • (مہاباد • کومارہ کہ کوردی یا سہر بخوہ یا رینہ
 کورت) کو کوفارا (Orient) یاریس ۱۹۴۶ ، ژماره ، ۲۹ ، روپهل
 ۱۷۳ - ۲۰۱) ده دہر کہتہ ، ہہلکہ ہہ کہ بنگہ ہی یہ ژ بو ہہموو کہ سین
 کو خوہ ب سہر دیروکا کوردان ده خووار دکن •
 تومابوا ، د ۱۹۶۵ ده سہنہزا لنگہرین خوہ یین بہری چہ کہو

دخه کتیه کتی : (ناسیا کوردان ، بیروت ، ۱۹۶۵ ، ۱۶۰ روپهل) نهفی
 کتیب سالهک ب شون ده ب زمسانی ئینگلیزی دهن نافی (الکرد) ده
 دهردکهفه . د فنی خهباتی ده زمانینی مهزن ل سهر گهلهک نالین برسا
 کوردی دینه : بهری ههمیان برسا کوردستانی ، وهلانی کوردان یی د
 ناف ترکیا ، ئیران ، عیراق و سورینی ده بهلافه ؛ دوره برسا رههین گهانی
 کورد ؛ داوینی برسیارین جفاکا کوردی کو (تومابوا) ژ نژیک فه دناسی
 ژ بهر کو نهو چل سالتین ژبانا خوه ل روههلاتا ناقین ، ههشت سالتین وی
 ل کوردستانی ب خوه بوراندهه . نو کوردی زانی فرانسزی دن قاسی
 وی دناف کوردان ده نهژی به .

د ۱۹۶۵ ده نهو تی نکهنی کو وهزیفا وی ل روههلات قهدهایه و
 کو خهباته که دن ل هقیاری به ل نهو روپاتی . نهو ب خههگینی بریارا ژ
 روههلاتا جهههین ههزگوری دده . تی پاریسی و ل ور ل (نهستیویا
 نهتهویا زمان و مهههینهتین روههلاتی) ده دهرس دده . دههسین وی
 بال وکیشن ، تین ههزکرن .

تهفی نهخوهشینا خوه ، تومابوا خهباتین خوه یین زانستی د دومینهه
 نهو د ۱۹۷۴ ده د (مهزترین نهسیکلوهبه دیا ب زمسانی فرانسزی)
 (بهههین ل سهر کوردو کوردستان د نفیسه ، پاریس ، ۱۹۷۴ روپهل ،
 ۷۱۸ - ۷۲۲) . وهشانکارین (نهسیکلوهبه دیا ئیسلامی) ژنی دخوازن کو
 نهو بهندا ناندارا (فلادیمیر مینورسکی ،

بافی کوردناسیا نو ژهن ، ل سهر کوردو کوردستان ، کو د ۱۹۲۶ ده
 چاپ بویه تهمام نهزه بکه ، بهندا نويا (تومابوا) ، سهتهزه که دبروکی و
 جفاکاس یا گرنکو و ئانجاخ پشی مرنا وی د چاپا نويا (نهسیکلوهبه دیا
 ئیلامی) ده دهرکات ، جلد ۷ ، پاریس ، ۱۹۸۱ ، روپهل ۴۴۱-۴۸۹) .

بشتی زیانہ کہ تہڑی کارو خہبات ، ٹہف مروفتی باوہ رمنہ ندو
 نفس بچوک د شہنا ۵/۴ ٹیلون ۱۹۷۵ ، د نہ خوہ شخانہ کہ پاریسی دہ ز
 سہ کہ یا دل وہفات کر • میلا خہباتا ب سہبات و ٹہفنا گہلن کورد ،
 تو ماہوا ٹہ سہرہ کی دہولہ مہندہ بکیرہانی ہشت •

(۱) ب زمانی فرہنسی وہما
 تیت نفیسین (Thomas Bois)
 (فہ گوہنیر ۵۰۴)

(۲) دیرا ماریاقوب : دکہ فہ روژنافا بازیری دھوکو باکورا سیجیلین •
 جہہ کن ب نافو دارہ نہ بر ناف دیننن (دیرا ، قہشہ فری)
 (فہ گوہنیر ۵۰۷) •

په یقه كډو چهند شینوار

خالد صالح حسن

زقربنه كا كورنیا میزویی بو جاخنی كهفن دیار دكهت كۆ كوردوستان
كه فترین شینواره ل سهر فی ناخنی ، نهف چهنده ژی دهینه دیار کرن
ب دیتا ههستیکار گهلهك كه لو به لاین دی ب تابه تی دشكه فنافه ، لئی جهنی
داخنی یسه كۆ تا نهوؤ چ سهر چا فکنن بلور پئی کری دیار نه کری نه ب
رهنگه کئی هویری و زانیاری جاخنی فلان شینوارا ل چ میزوو هاینه دانان و
نافا کرن یان باشو مرقوف دکاریت بیزیت لانهوؤ چ خاندنن درستی ل سهر
شینوارا ل کوردوستانی نه خاسه ل دهه را به هدینا نه هاینه کرن ، نه گهر
تشتهك هاینه نقیسین زی گهله کئی کیمه یان ژی هنده زانا پئی ل سهر
نقیسی كۆ نه کوردن نهوان ژی بارایش ب رهنگه کئی سهر پئی و ل دیف
دیتا وانا ب لهزو بهزو نه دوریه ههر ب زیواری بت ، نهفه ههر چهنده
کاره کئی پروژه لئی دیار ناکهت كۆ نهف زانینا ل سهر نقیسی بنیانه کئی
گهله کئی موکمه و دقیت ل سهر بیچین لئی دقیت خاندن ب درستی ل سهر
پینه کرن ، نه تیکنی بیانی تشتهك گویتت هم ژی دهفا ویی بکه پنه د نوو
کفانا داو بیزین (فلان زانای یان روؤ ههلات ناسی یا هوؤ گوتی) نهخیر
دقیت بزاین کا وی چ گوتی بهو ب رهنگه کئی زانیاری بزاین کا و به

يان نه ؟ زړوى هم بريارئ ل سهر ناخفتناوى بدمين دا تشتى زانبارى
 پتر بيته پاراستن ، نو نهغه همى لايين زانبارئ دگريت نه هسره بنتى
 شينوار ، لئ ل فتره ناخفتن ل سهر شينوارانه لهوما ب رنگه كئى نابهنى
 من گوت شينوار .

شينوار ل كوردوستانئ كهفيا كوردوستانئ دياردكوت ، چ دهغه
 بين نه گهر هنده شينوار لئ نه هاتنه ديتن ، لئ گه لهك ز وان هه ب ناف
 زى نه جووينه دناف چ بهرتوكا دا (بين ل بهر دستى خاندنه فائى كورد
 ژبلى نه گهر نيك ب زمانه كئى بيابى هاتنه نقيسن) ، نو دهغه را دهوكئى
 تيكه ز وان دهغه زين كسفن بين كؤ ب دهها شينوار لئ . لئ دبه رزه و
 دئى خودان ، نو تشه كئى بين گومانه كؤ روژ بو روژئ پتر زانبارى دئى
 ل سهر دياريت نه گهر ب تمامى ز ناف نه چن وه كئى جهوا ب سه دا
 شينوار ز ناف جووین ز قويناغئ بو قويناغئ ، همى زى ز نه زانينئ و ب
 حنجه تا (نهغه كافر ايند چنكرين) لئ فئى جهندئى همين خاندن بين
 دئيت ، نهغه خاندنه زى دكه فته سوئى ره وشه بئريئ كورد ب گئى و
 وان كه بين شينوارا دخوين ب نابهنى ، چونكى نهون بسور دئى تايئ
 زانبارى بين دا ، نهو دئى باشتر شينوارا دونه خاندن و ياسين ، ناخا پرى
 شينواره و پرى زانبارى به چونكى كؤلاا كؤرا فئى جهندئى دجه پينت ،
 نمونه كا بجوبك ل سهر وئى جهندئى گوندئى (مالنا زئرى) به :

(نهغه گونده دكه فته دويرا تيا ۵ كم ز بازرئى دهوكئى ل دستى
 جه بين بو رنكا دجته دپانا زاخو - ميل بهرامبه رى گرى (مالتايا ،
 مالتايا) ل دستى راستى بين جهندئى ، ل ديف ناهاين فئى دهغه رئى ز
 كه لاو هه لاهه تين (شكه فنا هه لاهه تا) ل جيايئ بهرامبه رى گوندئى گه فتر كئى
 دياردكوت نهغه گونده گه له كئى كه فته و دزفريته سالين (۷۰۵ - ۶۸۱)

پیشی عیسیٰ (۱) نو (یاقوت الحموی) دبیتریت دکه قیته دناقبه را
حسینی (۲) (زاخویا نهو) نو دبیژن نهغه (بازریری مالیاتی یا
ناشوری) به .

نهف چندمه دهینه دیار کرن ل دیف چندمه سهر جاکنین جابگری
بین بهری نهو ، لئی نهغه وئی چندئی دیار ناکت کو مه ههمی تشت ل
سهر فی گوندی یان (بازریری کهفن) زانی چونکی گهلهک تشتین تازمه
نوی لئی دیار بوون نهخاسمه برتین جهرکارا شویشا بین کوز تیک تشته کی
زئی بزایت ، چونکی نهو تشتین لئی دیار بووین نه دیار بوون کو
تیک لئی دگهیا ، نهخیر ، و مسا دیار بوون کو وان کارئی خسو بین
نایبهتی دکرن دناق مال دا یان دناق بیستانی دا ، عهرد دکولا داییره کنی
بکولیت یان دا جهتی دمیضانی جی کهت یان ۰۰۰ ، یا گرنک نهوه عهرد
کولاو هنده برتین جهرکارا تین ، یان هنده جهرکین ساخ دینن بهک
سهر و ب لهزو بهز شکاندن کارا زور تیدا تین و کی دزانی کو هنده کا
زور بین تیدا ؟) بین کو بهایی وئی بزایت نهو هند دزایت (کافر) ل
قیری بوون ، قیری هیلان و جوون یان گهلهک ز فی قالی بچینه دهر دئی
بیژن خه لکی فی گوندی (یان ههر گونده کنی کهفن بیت) زبهر
(پیشی و منک و مارا) رهفین ، نهروی راسته یان نه ؟ نهغه به نهزاین و
باشقه هیلانه کا درست ، دیوارین درست زبه پیتی پری دهر دکهفن بین کو
تیک تشته کنی زئی بزایت کو دریزایا وان بهرا پتر ز ۵۰ سم زبلی برتین
جهرکارا شویشا ، نو چند پتر نهف جهه بیتنه فه کولان پتر تشتین سهیر
تر دیاردین نو فه کولین ل سهر ههرا بهرده وامه چونکی نهف گونده
نهو رمخ و دینن بازریری دهوکنی نه ، ل فی دوماهین جههدهک هسانه
برین (دهوکنی - مالوکا) نهوا دجیته میسلو دینی گوندی ، التایی را

دەرياس دېت ، ئەوئى رېكى گەلەك تىت ديار كرن ، ئەو تىت يى
دكوركا داو دناف خىزى نەرم دا دانەشكىن (۳) ، ئەف كۆركە زى
گەلەكن ئەو زارو ياريا بخۆ يى دكەن ، چەند ەندە خىزى بىن دى
جنى كا دى ج ل بن دەركەفیت (وەكى بەحتى) ؟ دا دەريسخن و ل
دېف را ب دەمەكتى كېم بشكىن .

ز تىتىن گرنگ كۆ ل وى جەمى دىتىن جەركەكتى مەزنى ساخ
(كاركەرىن ل سەر جەهدى برنو كا كى دزائىت چەوا شكاندن يان
بەلكى بخۆ زىر تېدا دىتىن !؟) .

زېلى وىزى كارىن شوپشەى يىن د رەنگ كرى ، بازەكتى
شوپشەى دەستىن زارويا دا كۆ ەەر وى دەمى شكاندىن ، بارچىن خىر
يىن سفرى ەدى (۵۰ فلس) ئى عىراقى يە بەلى رەخىن وى نە
درىك و يىكن ئو باراىتر بارەنە ، ئو مرقوف دزائىت سفرە جونسكى دناف
نرئى دا (لەيمون دزى) دا زەنگا وئى زى دجىت و نقىسنا ل سەر
ديار دېت ئو ئەو نقىسین باراىتر دزقېرئە چاخەكتى بسورمانەتئى و نە
دویره ئەو نقىسین (لا اله الا الله) بىت يان نقىسینە كا نىزىكى وئى زېلى
چەند نقىسینەكتى دى كۆ مرقوف ب ساهاى نەئىت بخوئىت دېت
بىپۆرىن فى كارى بشىن ب ساهاىتر بخوئىن يان وەكى وان دىت بن (۴)

ئەف نقىسنا ناقىرى ل سەر مالتائى دياردەكت كۆ راست مالتائى
بازىر بۆ نە گوند ، جونسكى ئەف شىوارىن لى دياردىن ل جەهەكتى
گەلەكتى بەرفرەھ ديار دىن تە ل جەهەكتى بچوبك ، ئو كېم كەس نەبن
ئەگەر باراىتر مرقوفا ئەوئىن ل فى جەمى كاركرىن تىتىن لى دىتىن ج
دساخ و ج دشكەستى لى بى گومانە كۆ چارە نقىسنى وى ەەر شكاندە .

ياراست كاره كنى گه له كنى پيروزه كو مرقوف ب شينوارين ده قهرى
 بتر خسو نو خه لكى ب دمه نياسين و بزافى بگهت كو نهو شينوار بته
 ياراستن قى چهندي زى هنياري بى دفت ، نو هنده برادرا نهو
 ينكاف يا هافتي ههه چهنده ينكافه كا كورته بهرامبهري شينوارين
 ده قهرى (ده قهرا بههدينا) بو نمونه نهوا سهيدا (كريم فندي) نقيسى
 ل سهر (قهسرا مازن يان قهسرا بادى - كهلا جهلكنى - كهلا نيروه -
 كهلا شخوى) (۵) يان زى نهوا سهيدا (وصفى حسن) ي ناماده كرى و
 وهر گيراي ل سهر شينوارين ناميدي ل سهر قوتابخانين (نوى - مراد
 خان بهگ - مزگهتا مهزن - قوباد - مهيدان - نيعام قاسم) نو دهر كه هين
 وى (ميسل - زونبار - سهراى) ههر ودها ل سهر (جامعا مهزن -
 سيرجى - تويج قهلا - سولتان حسين - رهوشه ن خاتوين - بيرين
 وى) (۶) نو ل دو ماهين سهيدا يى ودها يى نقيسى و ديتريت (نهف
 نقيسه هاته وهر گيران و ناماده كرن ز گوتارا بهيان زماره ۴۷ ياكو
 هوزانغان ريكنش ناميدي نقيسى ل ديف چهنده زنده ره كا) (۷) .

ژبلى ويزى جار كادى سهيدا (كريم فندي) يال سهر كهلا
 قومرى بى نقيسى د روژناما (العراق) دا ياروژا ۲۱-۸-۱۹۸۰ (۸) .
 نو چهنده نقيسه كين دى تر .

نهو كورته كا گه له كا بچويك ل سهر شينوارين ده قهره كا گه له كا
 بچويك ز ده قهرا دناقههرا ناحيا زاوينه و سهرسنك كو نهو شينوار تا نهو
 ب ناف زى نههاتنه نياسين (۹) .

۱ - ديرا خورپنى بى :

نهف ديره دكهفته گوندي خورپنى بى ل ناحيا زاوينه ب دويرايسا

قويناغا سنى سەھتا ب يا ز روژ ھەلانا گوندى باگيرا ، ئەف دىرە تا ھۆ
 شىوارە كى ديارو ئەشكەرايە ھەر كەسە كى بچىنە وئىرى دى ب ساناھى
 پىنت و تا ھۆ يا ئافايە ، خەلكى گوندى ب ساناھى دىئىز ئەف دىرە
 دىزقېنە چاخى (عىسا يىغەمبەرى) ھەر وەسا خەلكى گوندى دىئىز كۆ
 گەلەك پەرتۆك زى تىقە بوون لى زېدەر چەند ھۆيە كا ھەمى ز ئاف
 جوون ، ھەر چەندە رەخى دىوارەكى بىن ھەرفى لى دىر بختو ھەر يا
 ماى و نەخشكىشا وئى يا ديارە ، بانى وئى زى ھەمى ز بەرئىن مەزە
 زىلى كۆ دىر بختو ھەمى ب بەرى يا ھايە درست كرن ، جەن دىرئى
 گەلەكى خۆش و دل فرەھە ، بى پىرى ئاف و مىرگ و شىنكانى بە لەومسا
 فەلئىن وئى دەفەرى مە دەھانە وئىرى (شانە دىرئى) و تا ھۆ زى ھەر
 دەئىن ھەر چەندە خەلكى گوندى ئەف دىرە گەلەكا پىشت گوھ فە
 ھافىتى و بەزى و تشا دكەنە تىقە لى ھەر دەئىنە نەخاسە ل جەزنا ،
 ھەزى گوتتى بە فەللە ل فى گوندى نەماينە • تشى فەرو گرنگ ئەوم
 مرقوف دكارىت دزوورئىن وئى بگەرىنت و جەن فەنشەى و گەلەك جەھا
 تىقە پىنت ، لى ئەز نزام كا نىئىنەك ل سەر ھەمى بە بان نە ؟ يا ديارە
 ئەگەر ئەف شىوارە ھەر وەسا بىمىنت دى ب تىسامى ھەرفىت و ز ئاف
 چىت ئەف شىوارى ھۆيى گرنگ ، وئى چەندى زى بوينە بىن دىت لى
 كى بە خودانى وئى بوينى ؟

۲ - ناسك ل خورىنى بى :

دىسا ل ھىدافى فى گوندى و ل ھىدافى فى دىرئى ل جىبى چەند
 ناسكىن لى و ب رەنگە كى گەلەكى جوان بىن صىن و ئەف ناسكە
 دىئىز زىو خلوى و ترسا خودى بىن چىكرىن دا بچنە تىقە ، لى ب ج
 ئو چەوا ئەو بەر صىنى نە !۹ •

۳ - گوندی زهيدا :

ئەف گوندە يان ئەف كافلە گوندە (دكەفئە لك گوندی خرابسا
ل روژهلانا باگرا ب سەئەتە كئى ب يا ديسال ناحيا زاويتەو ئەو رىكا
دجئە خورپى بئى ، هەر چەندە شىوارىن گوندى دديار نين لئى مناسبى
وى (گورستان) تا ئەو ديارەو گەلەك نەخش بئى ل سەر كەلەن
مى يا نەخسە خەنجەر (كۆ ديار دكەت خودانى وئى ب خەنجەرى
بئى هايتە كوشتن) لئى جەئى دل نەخوشىيە بە كۆ گەلەك ژ فسان كەلا
بئى هايتە شكاندن ژ خەم سارى و بئى خەمى بئى ، ئو زىلى وئىرى
گۆپە كئى بئى زى ل وئى جەئى و ل جەئە كئى بلە ل هئدافى گوندى
خرابا بئى هەئى ئەف گۆپەو مناسبى زهيدا هەئى تا ئەو بئى ب دارو
بارە ، هەزى گۆتئى بە تا ئەو زى خەلكئى فئى دەفەرى هەر دېئزە
وى جەئى (زهيدا) لئى ئەف نەف ژ كويرى هانى بە كۆ خەلك هەر
دېئزە (ئەم دئى جئە ملكئى زهيدا) ؟

۴ - كافلە رەز :

ئەو جايئى ل هئدافى زهيداو خراباژ لابه كئى جاي و ل هئدافى
گوندى سار كئى ز لايئى دى ترى جاي تا ئەو گەلەك شىوارىن رەزا بئى
لئى بئى كۆ خودانى وان ل ئىك ژ گوندىن نەفرى بئى يان گوندىن
بئزىك زى لئى ما رەز دەئە ددست كورن بئى كۆ دەستى مرؤفا
بجئە ناف ؟

۵ - كەلا مىرگەهەئى :

ئەف كەلا بە دكەفئە گوندى مىرگەهەئى ب دويرا ب قويناغا
سەئەتە كئى ژ گوندى زهيدا ز لايئى روژنەفەو قويناغا سەئەتە كئى بۆ

گوندى خورنى بى ز لايى رۆزھەلات لى ياراست ئەز ج زى نزام •

۶ - گوندى سىقۇكى :

ئەف كائە گونە دكەنە بەرامبەرى گوندىن (بەيرى ، مېغەدەلى
مىرگەھەلى) ل رەختى نزارى ئە ، ئوز دارو بارى وى مسۇف
دزايت گونەكى كەنە ئىجكار ب دارو بارى وەكى باھىقى كۆ قورمىن
وان بىن دستور دديار •

۷ - ئاشىن بەيرى (۱۰) :

ئەف ئاشە دكەنە گوندى بەيرى تىزىكى گوندى مىرگەھەلى ،
دسرايىن كەنەن فلكلورى ديار دكەن كۆ خەفت ئاش ل فى گوندى
بوون ھەر جەندە ئەف گونە نھۆ خەفت مال كىمىرن لى تىر ئاشى زى
نا قەخۇن لى نزام جەوا خەفت ئاشا ب ئاشى لى شۆل كرى بەو نھۆ
گوندى دىم كۆ گەنى و نىك و نۇكا دچىن ؟! ھەزى گۆتى بە باوربا
مە نە ب تى ب سترانى ھانى بە كۆ دىزىت خەفت ئاش لى بوون •
نەخىر ل لىگەريانى (دىتى) خەلگى گوندى شىنوارى خەفت ئاشا لى
دىن لەوما بۇ جەھى باورىن •

۸ - گوندى رەشانكى :

دىسا كائە گونەكى كەنە دكەنە ئەك گەلىتى ستوكوركى بى
كۆ دىزىتى (گەلىتى رەشانكى) ل ناھيا زاويتە ل دەستى جەھى ز جەھدا
(زاويتە - بانى بى - ئىسنى) ب دویراتبا دەھ دەقىقا ب بيا ، ئو دىسا
شىنوارى گوندى بى ديار بىنە لى يا ز من ئە ئەف گونەو گوندى
سىقۇكى زى بى د نەخشىشا مىرى دا ھەى ، ھەزى گۆتى بە ئەف
كائە گونە بىست دەقىقا ز گوندى زھىدا بى دویرە •

۹ - مزگه فنا رهشانگي :

نهف مزگه فته دکه فته جهه کي بلند ژ گه ليک رهشانگي و دارو بار
ژ دوبرقه تيدا ديار دکهت ، ل ديف خه لکي دوقه ري ديزن (عه مه ري
يان عه بدل عه زيري) يا ناکري ، بي کو تیک تشته کي دي زي بزاييت
يان کا ناکري کي نه ؟ .

۱۰ - گوندي زروه (زروي) :

نهف گونده دنابه را (۳۰-۴۰ سالا) به هانيه کانلکرن و خه لکي
و بري بين هانيه گوندي ستوکور کي و ل و بري ناکجي بوون و زوي
گوندي ستوکور کي بين هانيه ناکرن و گه له ک ژ خه لکي في گوندي
هيش دساخن ، مه بهت ل قيرمه نه گونده لي نهو شينوارين ل وي
دوقه ري ب نايه تي مناسب لي کز ديزني (مناسب يري ميقان) نو نهو
کيلي و نه خشين لي ، يا راست نهف گونده گه له کي خوش بي به له و ما
هه مي دما جهي زومين ستوکور کي بوويه .

۱۱ - گوندي باخراب :

کانله گونده و جهي وي بين ديار بينه ، نهو جهي ره زين گوندي
سيندري نه ل ناجيا سه رسنگي هه ر جهنده گه له کي نيزي کي گوندي
خوريني بي و گوندي گابري کي به ل ناجيا زاوبته .

۱۲ - گوندي جهلوكي :

نهف کانله گونده زي بين ديار بينه و نيزي کي گوندي باخرابه بو
ره خي گوندي ميزي فه لي هه زي گوتني به کو هده مروف دساخن
دهنه ناف کرن ب نائي في گوندي (فلاني جهلوكي) ، جهي في کانله

گوندى ھەمى جەم و باغ و ب ئاقى (ملكى چەلۆكى) خەلكى دەفەرى
بى دزاق ، ئەف ملكە ل زىر دەستى شىخا بو تا سالا ۱۹۷۰ (شىخىن
برىسكا) ل بىتى ۋى دەمى خەلكى گوندىنى (سوپارى ، سىندارى
مىزى ۰۰۰) بىخو شىن كرون نھو دەرامەتەكى گەلەك باش زى دەپت .

۱۳ - گەلا چەلۆكى :

گەلەكا بلندە دكەقنە ھىدافى ملكى چەلۆكى ل سەر گرەكى بلند
ز لاقى رۆز ھەلانى فە (نزارى) ، وەسا ديارە كۆ گەلەكا گرنگ بى بە .

۱۴ - ناوسكەك ل چەلۆكى :

دىسا ناوسكەكا ھەمى ل گەريا ھىدافى ملكى چەلۆكى ز لاقى
رۆز ئاقانە ، ئەف ناوسكەكە قنە ھىدافى روپارى دجىتە چەلۆكى ،
ھەر چەندە ئەف ناوسكەكا يا دىن رىسكا بەيادە دالى مروق ب دەست
كەفر دجىتە بىقە .

۱۵ - چەند دىرەك ل مىزى :

ل گوندى مىزى چەند كافلە دىرەك ل ھەردى خۇش و شىنكەتى بىن
ھەين ، بىتى كافلەن و بەرىن وان دىيارن ، ھەزى گوندى بە تا نھو زى
دىرەك ل فى گوندى ماى و تا نھو فەللە ل فى گوندى دزىن (مالەكا
بىتى) بە .

۱۶ - كوپى مزگەفتا :

ئەف شكەقنە دكەقنە ھىدافى گوندى (گەرەكۆ) ل ھافىنگەھا
سەرسىكى ل جىبى گارە ، ئەفە گەلەك جھەكى خۇشە تا سەرى ھەيغا
شەش بەفرا لى ھەمى چونسكى نزارە ، ھەر وەسا ئەف جھە گەلەكى

بیرۆزه بۆ سورمان و فهلا و وهکی ئیک و ههردوو تۆل بهری خۆ ددهنی
 ب تابهنی ل بهاری ، ههزی گۆتنی سه دهن شکهفتی فه گۆپه کتی لئی
 هه و (*) کایه کایه ، ئو خه لکی پتر بی جافتی خۆ دای و گه له ک
 نت بین کرینه یغه کۆ نه گه ر ئیک پته ویری یو یستی ب چ تشا
 نه بیت وهکی (شکر ، جا ، نان ، تویتن و به پک ، فورعان ، پارچین
 بچویک بین پاراو) .

۱۷ - چهند کهلو بهل :

گه له ک جارا خه لکی گۆندن (سوپاری - سینداری - میزی -
 جه مانکی و ئو منار هه می دچه جیایی گاره و تشین سه یر دبین کۆ
 هه می ب ده ست و چکری لئی هه می هه ر زوی ژ ناف دچن بی سه رو
 شین .

۱۸ - تریب شنیخ جوندی (۱۱) :

ئه فه گۆپه که دکه فته دنا به و ریگا سینداری ئه و دچنه سه ر
 جه هدا گشتی (سوپاره نویکا - سه رسنگه) ئو ل دیف گۆتا خه لکی
 گۆندی سینداری دبین کۆ شنیخ جوندی سو کمداری تیزدی خان
 بۆ ل باعه درئی ل سه ر ده می پاشاین ئامیدی ، ئه ف شنیخه هه می ده سا
 دجوو بازیری ئامیدی و دزقیری فه ل سه ر هه سپی خۆ بی سوپار بی
 کۆ زیره فانه ک دگه ل بیت ، جاره کتی . . دوو جارا رۆزه کتی پاشا بی
 ئامیدی گۆتی :

ئه ری شنیخ چهند ئه ز ته دینم تۆ بی بتنی و ج خولام و زیره فان
 دگه ل ته نین ، بۆ ما تۆ ز خۆ نارسی ؟ .

شنیخ جوندی زانی تشه کتی ده لئی پاشای دا هه و گۆتی : پاشا ز

باعه درئی تا ئامیدیی ئەز دناف سێ عەشیرە تا (۱۲) را دەین ، ئەز هەرسێ
 عەشیرە تا ناھینە ریزا زەلامەکی قیجا ما بو چ زبیرە فانا دگەل خو
 ینم ؟ ل دەمن ئەف ئاخفتە گۆنی باشایی ئامیدیی تیجکار هزر بو کون
 گۆتە ئەف گوندین دریکا شیخی دا جی کەسێ وی بکوژیت بلا بێتە
 نک من بەردانا وی خەما من کو چ سەر نەچیت ، لئ چ گوندا خو
 دەر را نەبر بئتی گوندی سینداری نەبیت تی کو پینج بەمال لئ (۱۳) ،
 هەر بەماله کتی دوو کەسا خو ژێ تەرخان کر کو ب قن کر یاری رابن و
 وی غەدری لئ بکەن نو دیسا دەمن شیخ جوندی دوئی ریکتی را دەرباس
 بووی کەتە ناف یسا وان داو چەکنی خو لئ شەقاندن ، لئ ل سەری
 شیخ جوندی نەکەت تا فویناغە کتی جووی ژنوی کەت ، ئەو جەنی لئ
 کەتی نەو دبیژنی (تری شیخ جوندی) جونسکی ل وژی هانە
 فەشارتن ، پشنی کەتی و هەسپنی وی ژنی هەمی بوویە خوین دبیژن
 هەسب زفیری باعه درئی و مرۆقین وی دیف را هاتن کا ل کویری هانی
 یە کوشتن دا تولا وی فەکن ؟ لئ چ ژنی نەزاین ، دوماھینی گازندا
 خو برنە نک باشایی ئامیدیی و زاین ل ئافاری سینداری بی هانی
 کوشتن ، باشای ژنی گەلەک مرۆف گرتن و ز هەمی گونداو دینی گۆتە
 لئ تیزدیا گۆتن ئەفە ل ئافاری سینداری بی هانی کوشتن ، بئنی وان
 بگرە ، باشای ژنی ل دیف بریارا وان گەلەک ز خەلکتی فی گوندی
 گرتن و دنافەرا چەند روژە کا دا دا تیکی بەردەت تا هەمی نازاد
 کرین .

ب وی رەنگی تیزدی خانە ز فیرە کتی چەلەنگ بی بارکون ،
 نو هەر کەسە کتی نەو دەر گۆپتی وی را دەرباس دیت بەرەکی دەافیتە
 سەر یان پترو مەزترۆ ... (زبەر ئەگە رین تۆلی) لەوما گۆپتی وی

نہو کہلہ کہ کا مہزنا بہرایہ وہ کی دبیزن •

تہفہ کورتیکہ بو ہر بو یاسین ل سہر شیوارین دہقرہ کا گہلہ کا
بجولک بی کو نام تہتہ کی زانیاری ل سہر بزاین ، ہر زبو وی
جہندی یہ رورہ کی خہمخورہ کی فان شیوارا بیتہ مہیدانی و دستہ وی
یتہ ٹالاندن دفان شیواراداو مہ پتر بی ب دہتہ یاسین دا ب رہنگہ کی
بہر فرہ مہزویا کوردی ب گشتی و یا دہقرہ بی ب تاپہنی بیتہ خاندن
ژبلی کو شیوار سامانہ کا گرسگہ وہ کی جہوا شیوارین خہلکی مہمی
بی سامانہ کا مہزن •

ژیدہرو بہراویں :

- (۱) دہوک بعد بیان ۱۱ آذار ۱۹۷۳ •
- (۲) تا نہو ژی تاخہ کی مہمی ب نافتی (حسینیکی) •
- (۳) نہ دویرہ کرینہ دناف خیرہ دا جونکی ژبہر ہویہ کی بی درہقین دا
کو دہمی دزقہ نہ تہ تہتین وان ددرست بن لن نہ زقہی نہ قہو
مانہ تیندا تہقرکہ •
- (۴) پارچہک ژی یا ل نک من مہمی •
- (۵) گونارا (الحکم الذاتی) ژمارہ ۱/۱۹۸۴ - کریم فندی •
- (۶) گونارا (الحکم الذاتی) ژمارہ ۴/۱۹۸۴ - وصفی حسن •
- (۷) ژیدہرین ہوزانفان ریکتیش نامیدی تہقہ نہ :
ا - امارہ بہدینان العباسیہ - محفوظ العباسی - ۱۹۶۹ •
ب - الاکراد فی بہدینان - انور المانی - موصل - ۱۹۶۰
ج - دہوک بعد بیان ۱۱ آذار - محافظتہ دہوک - ۱۹۷۳ •
د - رورناما ہاوکاری ژمارہ ۳۸۰ ل رورہ ۱۰/۸/۱۹۷۷ -
صدیق علی •
- (۸) ہیٹی دکہم نافتی فان شیوارا درست ہاتینہ نفیسین چونکی
گہلہک ژی یین ہاتینہ وەرگیران ژمانی عہرہ بی بو یین کوردی
(نافتی شیوارا) ہالبت نہ دویرہ کو تہو نافت ل وی دہقرہ
ب نافتہ کی دی تر بیت •

- (۹) وی ده‌فهرتی دبیرتی ده‌فهره (به‌رواری ژیریا) ژبلی گوندتی
خوږبني یې کول سهر توخیبی (مزویری) .
- (۱۰) ناشی بهیری : سترانه‌کا فلکلوری په کول (حسن علی خنجر)
دبیرتی .
- (۱۱) نه‌حمه‌دی سرتی یې ل سهر تربن شیخ جوندی ناخفتی ل رولا
۱۹۸۱/۴/۲۶ ، ژبی وی پتره ژ حفتی سالا ، نه‌ق یې ل گوندی
سپینداری دزیت .
- (۱۲) نه‌و هرسن عیشیره‌تین شیخ جوندی تیرا دهرباس دبو نه‌نه
(مزویری ، به‌رواری ژیری ، دوسکی) .
- (۱۳) پینچ بنه‌مال یین ل سپینداری هین ، هه‌ر بنه‌ماله‌ک د عسل دا
یې ژ عیشیره‌ته‌کا دی هانی و ههمی یین ل فیری نه‌جه‌میان ، نه‌و
پینچ بنه‌مال زی نه‌نه :
ا - نافه‌لا ژ عسل (ریسکائی) .
ب - سفاقا ژ عسل (ژیباری) .
ج - هه‌مه‌زیدکی (هه‌زه‌میدکی) ژ عسل (زیدک) .
د - عه‌تاما ژ عسل بیتدکاری (گونده) .
ه - ناف گوندی ژ عسل باه‌رنی (گونده) .
- (۱۴) مع الاکراد بب ۱۵ - توما‌بوا - ترجمه‌ اواز زنگه‌نه - ۱۹۷۵ .
- (۱۵) الدولة الدوستکیه - عبدالرقيب يوسف بب ۹۲-۹۳ .
- (۱۶) دیننا من بخو بق که‌له‌ک ژ وان شینوارا .
- (۱۷) جه‌ند زانیاری دهرباری وان شینوارا ژ خه‌لکتن وان گوندین
نافیری .

(*) یان باستر دوو گور یین تیغه ل دیف زاری خه‌لکتن ده‌فهرتی دبیرتی
گورنی دووی خویشکاو یه‌و هه‌ردوول ویری ل خلوی یین هرین
یانی بسورمانن دفتت ژبیر نه‌که‌ین کاری بسورمان گه‌ریانین وان
نه‌ق لی پترن چونکی ده‌فهر پتر بسورمانن فیتجار یادروست تا نه‌ق
یارون نینه‌و کبلی دناف هه‌ردوو گورادا ددیارن .

دهنگی ئه ده بی کوردی ل میرگه ها شیخا

خدی سلیمان

د کتیا گوندیانی دا لابه ره (۱۰۳) من سالوغه کا نو چربانده گوهری
خونده فابند ده لاله به بارت لالش و ئه ده بی کوردی تیزدی و بهیستا نافی
چهند شاعرید کرماجی کو دناف بهینا چه رختی شهستی وهفتی کوچی نا ل
لالشی ل میرگه ها شیخا زاین وشعرید ده رو کیشی و خودی ناسیی ب
شیوه یا کرماجی یا ژوری نغیبی و ئه وشعر هه نا نوکه زی دسنگی
هندهک پیره میرو رهپی مجنورید تیزدیادا ماین ، وچهند نمونهک ژوی
ئه ده بی کو (قهول و بهیت) ن ج دوی گنیدا یان زی دکتیا تیزدیانی دا
بهری وئی مه به لافکرینه فی سالوخه کورت دهنگه فهدا ، وئهدیب
وره وشه سیرید کورد ل بادینا ، بدهنگه هه هاتن وهای ل من دان کو
کورت وهورتر و بهر فره هتر ل فی مه بدانی بچه بتم ، چونکو هه که
هات وکی مهیدا که ریم فندی و عبداللهی جندی خالد حسین گوتی :
ئهف سالوخه ب به لکه ونمویند به جه و موکم هانه ساخکرن و فه ژین •
ئهفه بینگا ئه ده بی کوردی چهند سه ده به کا در بتر بو •

لی جاختی دست دهاقیمه خامی سه رتیز دا فی به یاری بازوم خامه
ده رزت وتلید من لی قازی دین ، ده فته رو بهر کید خو دینچه فه

وبخوفه دبیزم : هئی تی ته میزوا ئهده بی کوردی خوندی به وهنده کا
 بهری ته - ج ز دلسۆزی یان زی ژ ساکاری - توف ل به یاری هوسا
 بزاندی به و ب بی و بهرۆیا بهرکا ئهده بی کوردی بهر فرمه کریسه ،
 لی وان نه پاسته و خو زیان گه هاندی به ئهده بی کوردی ، وهه که پورا
 پورا و بابا روح و بهر هه مید وان هه بی یان زی فه هواندین و طهیران
 و جری و حه ریری سه رکاروانی ئهده بی مه بی و ل بابا تاهیری هه مه دانی
 زی نه هند دهنه بی هه ر ئهده بی کوردی مایی شانازی به وستیرا وی
 ل ئاسانی ئهده بی جیهانی گه شو و رۆناکه .

بناسه کا دی زی من دودل دکهت : ل قن دو ما هیکتی هنده ک نیف
 ره وه نه بیرید ده فه را شیخا دبیزنه من : ئه فه چیه ؟ چه وا دبیزی قه ول و
 به بتید مه ئیزدیا شعرن . بد راستی گونها من ب ئانل و مه زین وان تیت
 لی با ئه و دکارن ده ولتی ب ئاوا به کتی نه خوش بقونن و من ه لکه نه بهر سه را
 به لی وه کی گوتنا مه کرمانجا دبیزت (یم دجوالا نائینه فه شارتن) هه که
 ئه ز و تو ویی دی ده زی ب ده رزی فه نه که یی دی چاوا بهرکا ئهده بی
 مه ئینه ه لچین . ئه فه پتر ز بیست تیکنا دکتیا گوندیاتی و ئیزدیاتی دا
 هانن به لافکرن و نانی خودانی هنده ک قه ول و به ینا زیق و ئاشکرا ل
 دو ما هیکا تیکستی تیت ، و سه رده من زیانا وان زی یان هه ر ب کیمایی
 چه رختی تیدا زیاین ، ز گوتن و فه گێرانا مجبور و ره سه پید ده فه رتی بی
 دیاره ، وهه ر ئه فه به لکو هنده کا گورو گو به ز (قوب) ید وان ،
 نه قی و بنه مایید وان زی مایه و ئه و قه ول و و تیکست ل جه م چه نه ده ها
 پیره میر مجبورید شیخان و بانسیکی و شنکاری و ئیزدیاد تورکیا و ئورساتی
 مایه نه ماسه ، شیخ فه خریتی ئادیا کوریتی ئیزدینه میر کو هه فه چه رختی
 شیخ حه سه نی شیخا دیی دوتی بو ، شیخ حه سه ن ل سالا (٦٤٤) کوچی ب

دوستی پاشای موسی (بدرالدین لؤلؤ) هاته دوراندن ، وبقهتر زوی
(پیر روش حیران) کو هه قهجرخی شیخادینی کو پیتی مسافر بو -
شیخادی ل ساللا ۵۵۷ ک ل لالشی کراس گهوری به •

دیسانه من جهند قهولو و بهیتد پیر روش و به لافکرینه لئ شهو
تیکیتد نه دساخ کو هه مو زئی ل پیرا پیرمه پیرا نه مایه و هندهک سه به قه
ومالک لئ کویقی بوینه ، مروف نه شیت بدهته پال فی جوامیری
- بابچاکی - یان تیدی هه ر دئی ب نانی قهولو و بهیتد تیزدیا به لافکریم
رامانا من ز به لافکرینی به لکو پته هاندان بو هنده کیده دی کول یی بچن
و ته مایا قهولی یان بهیتی ساخ و سه دراست کهن •

سه رنجه کا دی زئی هه زئی گوتی به ، دناف قهول و بهیتد تیزدیا دا
چاره هندهک بهیت و شعریک (قهقی تهیران) یان (شه بو به کرسی ته رزئی)
بهیدا دین و کی (بهیتا دنی) یا (قهقی تهیران) کو دچاخنی خودا
سهیدا (عبدالرقيب يوسف) ل ساللا (۱۹۸۰) دکوتارا (روشه پیری نوی)
دا به لافکری ، یانزی (بهیتا مله پیرا) یا (ته رزی - دوی دیوانا سهیدا
- کریم قندی - دایه چابکری دناف بهیتادا هندهک مالک هه نه ل جهم
پیرمه پیرنه مه د یا ههردو سهیدا دا ته هاتنه و به ته رازی ، هندهک لور هاتی به
لجهم مه نینه ، فن خالی زئی هه ر و کی سهیدا - رقیب - زهرا گوتی ،
چاخنی من تهف سالوخه که هاندی یی : تهفه ز لایه کی قه جهی شانازی به
بو تهیران و به کر به کی کو شیعرید وان ههتا ده قهرا شیخان و شنگاری
به کیر و به لافیوین • یا دوی : نیشانا ته دهب دوستی و هشیاریه مجتور و
رهسیند تیزدیا به کو هوسا تانقید شعرو شه ده پاتا بن دیسان نیشانا
به یوه ندیهک و دانو ستادن و تیکه لیا ده قهرا بادینانه هه ر ز شیخاو ههتا
نایدینی و بهرواریا و به یوه ندیا تابوری و کومه لایه تی و جهند لایه کیده دی •

ومن تېته د وتاره گا تېته ته دا باسې مه لېه ندو قونا بخايد قهولو
 بهينا کول دهغه را شيخان ل لالشي و تېسني و باشيک و به حزان و گوندي
 بوژان و خه تاري و گونديد جيايي شنگاري ل سه ديد بوريدا هين بله کم ،
 وده وري مجبور دېه ماليد ناديا ز شيخ و پيرا و گه پيد ملاوسي و قهوالا کو
 بههرا پتر ز فان قهولو به يئيد تيز ديا دکراسي تولى دا ب نه شقي ودل هه تا
 نوکه پاراستين ، دقي و تاريدا من تيهت بو قهولهک دويد شيخ فخر
 به لاقکم لي بلا بو چاره کا دي ب مين من دقيت هشت زانباريا ده رباره ي
 وي به رهه فکهم خو نايي وي دهندهک سه رجاوه يادا زي هاني به وهک
 ده روئش وزانايه کي مه له فان و برتيز و خودي ناس شا به ني کنيه کا
 سه ر بخويه .

دې جاري دو تېکسنا به لاقکم تېک زي هندهک سه به قه زي دکېمو
 و کوبينه نايي وي بهينا (گيلا مير نه طللس) ، مير نه طللس خورته کي
 هيزا ولاو وريک بو ، گيل شرين کچه که ساهي و جوان بو ، هه ردو
 دخودان خوف و خودي به ريس بون دلي وان لجهم هه ف هه بو ، چاره کي
 مير نه طللس دجه نوغره کي دوري وولات ، گيلي بوجي نه ساخ تابت
 وناکه قه نيني ، ره شخه ته کي (به يامه کي) ز مير نه طللس پرا دشين دا
 ب گيلا خوفه بنت ، جونکو داخوازيا وي ل دي ته ننگايني ديتا مير
 نه طللس بو ، کاغه ز گه هشته مير نه طللس و قه گه ريفه ، لي ، خان
 نه گه هشته گيلي بساخيا وي ، فيجاب دلي شکستي و مه لولو کوفان
 قهتا زه همانې (گورستانې) کر ، نه ف سه به قه خسواي کو دانو
 ستاندا لسه زماني هه ردوا هانيه قه هوناندين ، من بو جارا تېکني هندهک
 سه به قه زي ل روزا ۲۰-۴-۱۹۸۶ ل به عه دري ز جهم فقير هه جي
 نغيسين ، وي نه ز فرنگر مه جهم پير عه ليق ، الا مجبوري تېسني ، يير

عدلی به هرا بتر ژ سه به قاب سدر فراهی دزان و لروژا ۱۲-۵-۱۹۸۶ ژ
 مړا ب ریز کون ، هرهوسا کوزچک سلیمان ژ سیرید خانج کو ژبی وی
 تیزیکی ۸۰ سالی به و هزماره کا باش ژ قبول و به پند تیزریا دزانت ، نف
 به پنه بو من ب ریز کر ، لی ده لیفه نه دا ب نفیس .

قازدهك هاتی سه رانه

سه را وه ژبی خه بهر دانه

بارگیلی : سدرید ری یا لمه بریانه

★ ★ ★

قازدهك هاتو ژ دهردا

سه را و ژبی خه بهر دا

بارگیلی : سولی سولی هسرا ب سه روا دا بهردا

★ ★ ★

قازدهك هاتو ژ ژبی

ده شخته ته که شرین گیلا من نفی به

هنجی نفی ده شخته تی دخوینم وا بیدا نوقه که خونتی به .

★ ★ ★

چهندی نفی ده شخته تی د خوینم

چهندی تیدا د مه زینم

مه ز جوا چنی تیدا ناپینم

★ ★ ★

من ل نفی ده شخته تی دینون چیرید نه خویش

چاف و بروید شرین گیلا من دروش

گو : حەیفو مخابن شەڕین گێلا مەن ب کێشە قەبرستانێ
تەسکی تاری ژێر لەفەرەش

★ ★ ★

جاقو بروید گێلا مەن درەشەن
قەلەم ستارا وێی لەبروا دێشەن
حەیفو مخابن شەڕین گێلا مەن کێشە قەبرستانێ
تەسکی تاری ژێر لەفەرەش

★ ★ ★

ئەز ژ دێی جومە بایێ تاری
مەن لە وێ دەردێن دو حەبرێد دەش مەرازی
عەزیزو : حەیفە شەڕین گێلا مەن ب کەفە قەبرستانێ تەسکی تاری

★ ★ ★

ئەز ژ وێ جومە تر با بێ
مەن ژ تێکی ژ وان کەبو بڕسێ
بێژە مەن : قەبرێد غەریبال کۆینە •
ل دێر زەمبوری قە و سلیم
ئەو بو تر با عەولی
شەڕین گێلا مەن وا تێدا مەرسلی

★ ★ ★

مەن دەدێی تریێ هلیری
مەن ب سەر شەڕین گێلا خۆدا مەیزە کری
مەن رەنگو روید شەڕین گێلا خۆ ژ بەر غەبارێد گۆرا
ناسنە کری •

★ ★ ★

دەرتى تىرىن ھلۈستە
من دىتۈن ئەو باسك و ئەو رەستە
يا ھەرۋ شىرىن گىلا من كۆفيا شام شىخانى بى دېستە

★ ★ ★

دەرتى تىرىن ھلەكەندە ،
من دىتۈن ئەو باسك و ئەو زەندە
يا ھەرۋ شىرىن گىلا من بى دىكشا كۆفەندا

★ ★ ★

گىلى دىم سخوتى
تول بوى كەي تىكى ب تى
دى بىرە من جەوالى دەرتى

★ ★ ★

خودى دە كر مزارە
روح دېەر شىرىن گىلى دا دھارە
مىر ئەملەستى مىرا زى كىر نىسپارە

★ ★ ★

دېزىن گىلى ژ قودرە تا خودى لى نەگىرا و گوت :-
ھزە شەفا ز ىند ھافىنى
ئەز نەخوش بوم كەفتە ئىنى
نەھانە سەر من ئىزمە كى خونى

★ ★ ★

ھزە شەفا زىند ھافىنى دايم
پىرو طەرا زوال ئەز مانا گرتىو قايم
ئەز ل ھىفا شەنگە سوارى خو مايم

★ ★ ★

هزده شه قید هائینی نهزه ب عالم
کەسی نهزانی نهزه ب جی حالم
نهز ههستال ههقی با بهزه مسکین به عالم

★ ★ ★

میر نهطلهس دههتی گۆری گرتنه و گوت :-
بهرو ل سهه بهزه
تو ب وی کهی بکی نه که بهزه
خراب نه کهی خهمل و کوکید خهزیم زهزه

★ ★ ★

بهرو ل سهه بهدربیتی
تو ب وی کهی بکی ب تیتی
جو جارا خراب نه کهی خهمل و کوکید خهزیم زهزیتی •

نهفه زی قهولهک ژ قهولید لناف تیزدیا ، دیاره خودانی وی پسر
رهش چهیرانه ، ههه وه کی ژ دمایکا قهولی دیار دبت ، من ل روزا
۱۲-۵-۱۹۸۶ ژ جهم بیر عهلی مجبور تیستی نفیسه ده گهلهک جار
گوهدار یا قهولیتزا کر به چاخنی ل خهرو شهزید گوندی دیتزن نهخاسه
کوچهک سلیمان و قههیر جهجی وقهوال یاسف بههزانی :-

خهلهکو ژ پروی زانه
وهرن ژ مترا بدن بهیانه
کا مریدی به ب جی نیشانه

★ ★ ★

مړيدى دى و ه بى

هنجى نى خوځ مېرى ددلى دا ه بى (۱)

نو دى هاز مه غنډ خو بى

★ ★ ★

دى هاز مه غيا ب دى بى

هنجى نى مېرى بهستى قريارا خو بى جى بى (۱)

لبابهك ته باى نه قلى بى

★ ★ ★

هنجى مېرى بى قرياره

ثمانا وى نه به ل كرياره

لئاخړه تى بى شه رينه بى شه رزاره

★ ★ ★

بهستى يا ثمانا خو قووى گن

خو فنى ل خو تيزيك گن

..... (۲)

★ ★ ★

هه ر نه خو ل بال بى

راستى يا مير خه بال بى

دا ب مېرپا هه فال بى

★ ★ ★

(۱) مير : مه بهست خودى به .

(۱) جى :- چاك

(۲) ل قيره مالكل به كيم بو نه هاته بېرى .

مه هه قائد مير بن
دعهليم بن ددلگير بن
دا ب نهفتي پرا د يقسير بن

★ ★ ★

نهفس خو تر کانه
يني دگرن ميرانه
سهري حه موي تبانه

★ ★ ★

ب بخوني بن ژ ثيماني
بهستي بن ل گهل تر کاني
دا تون روسي بن ل ديواني

★ ★ ★

تهيه تي قه دابو دهنگه
تهز مور کرم بهه ردو جهنگه
ديژنه من لسي ثيماني جي رهنگه

★ ★ ★

لسي ثيماني يني به بزايه
عين لاس وه نمايه
هنجي رهنگي هنگفتي خوابيه

★ ★ ★

وهحتي رهنگا فه نا شيري
تون ب خوف بن ب ترس بن ژ جه پيري
جه پير ب خو هلدديري •

★ ★ ★

مزاف ديون نالي به
ب قودره تا بيله هي به
ئيمانه وه كي جاني به

★ ★ ★

ئيمانه وه كي جانه
هه كه مودك كه فته نانه
خودان بي حه يري بي ته نكافه

★ ★ ★

هه كه كه فتي موده كي ب تني
خودان ناو ست بهر حوتني
دني لي تاري بت جهندي دني

★ ★ ★

ئوشك مەرسوما نطله هي بو
هه چي ئي ل ئيمانا خو ياخي بو
بي شك نه دره را وي تاري بو

★ ★ ★

ئهو كوره بو ژ نه دره
هه كه داره هه كه بهره
ژ نه ديتيفه دده نه بهره

★ ★ ★

ژنه ديتيفه دتيزن
ديني معرفه تن ديني دتيزن
جايزه چراني معرفه تني ز بهر وان فه گو هتيزن

★ ★ ★

مه عريفه تهو ناسينه
تهو بون چرايند نورينه
رئيه ر بختو رنيا بين دبينه

★ ★ ★

رئيه ره رتي فوره
دبئز مه وه گه لي قه له ندره
نون عبادت كهن هدر پئنج فوره

★ ★ ★

هدر پئنج فهرزئيد چه يقه تن
شينخ و پير و موره بي و هوستا و يارو برئيد ناخره تن

★ ★ ★

مه ز برا تهو خه به ره
هنجتي بين رنيا حه قتي تي لهره
مه ركه با وي ل به حرئيد گران سه ره دهره

★ ★ ★

مه زبرا تهو خه بهر بي
هنجتي تي رنيا حه قتي تي لهره بي
مه ركه با وي ل به حرئيد گران سه ره دهره دهره بي

★ ★ ★

خه لكو نوون برئنه دنئي
ل به حرا ل بنئي
مه ده ها ل كو تنئي

★ ★ ★

به حرو یل وی یتنه
زور مهرکب لی هلتا یتنه
شول بی برین زوو دشکینه *

زور مهرکب بهستن
ل ناف به حروی فه دیتختن
مهرکه بند بی برینی زو دشکستن

ز قولی بر رستی حه برانه
هنجی بی بساخی بکعت خلمه تا یارو برانه
مهرکه با لوی ل به خرید گران یه مهله فانه

ز قولی بر رستی حه
نون گوھ بدن گهلی مزیده
هاوار مه سلان تیزیده

ته مایا قولی ل خودتی خودانی ورمحه ل ذای باید گوهدارا

سوار چاکی مهیدانا پیتنقیس و چه کی

د بیرهاتنا سیه و پینجی دا لسه مرنا وی . .

جهلادت بهدرخان

اسماعیل ابراهیم پادی

میری زاینی ، جهلادتی بهدرخان نقیسه فانه کی هندی بیتری
بهزه قهر و بزاف بویه ؛ نه مازه خه بات و بزاف وی یا جو جارا نه هتیه
زیر کرن کو دگهل کوفارا هوارتی دا بوراندی ، زانایه ک بو شاره زایی
و بسپوری دگله ک کاران دا هه بو و دکر ، یا ههزی گوتنی به بیترین به کی
میا جهلادتی نهف چند ریز که زبو بزاف وی دکیمن لی هه و زبو
بیرهاته و هند . . !!

(کورتیه ک ژینتی)

جهلادت نهمین عالی کورپی بهدرخاننی کورپی عه بدولخانه ،
لسه ری نیسانا سالا ۱۸۹۳ تی زاینی له بازیری ته مبولی جاقیت خو بو
ژینتی فه کرینه (۱) ، دهمی زارو کینی . یا خو بخوشی بریه سه ری زبه ر
کو زبه ماله کسا مه زن و جهگیر بون له کوردستانا تورکی ، زیانا وی د
ناف کوجک و ته لارا دا بو ، باب و بایریت وی ههمی رینکین خاندن و

قیربونی بو بسانامی رینکخستن (۲) . لئی ، هنده جارا تونی گدلهك
 نارینا بویه دخاندنا خودا ، چنکو باینی وی (حاکم جزا) بویه د دولهنا
 نوسانی دا ، هر هدیامه کنی ل بازره کی بون تا خاندنا سره نایی
 بدوماهی نیای ، پستی خاندنا نانچی و به ره فی جویه یاسا خاندی به .
 دهمنی حکومت تا نه تانور کنی زوردار هاتیه هر نه حتی حوکمی
 بریارهك دورتخت کو نه من عالی دگل هرستی کوریت وی (نریا و
 جهلادوت و کامیران) ی سیداره بکن ، و ملی هر زوی بی ناگه هدار
 بون ز ویری دور که فن ، جهلادوت و کامیرانی قهستا نملانی کنی کر و
 ل ویری خاندنا خو بدریعامی نیا . نایرینی به هه منستی بیتی نه ه سال
 ما ل نملانی و بو خاندانه کنی جست و جهلنگ سال ۱۹۱۹ تی دهمنی
 میجر نوپلی ننگیز هاتی دافهست بکه نه ناف کوردیت باکور لروژا
 ۱۹ تی باخی زبه غدا جو جهلینی ، هر دوی روژنی دا میر جهلادوتی
 هه لکه فی و کامیرانی دلسوز کسه بولتی جو بوته جهلینی ، گه هشتنه
 نوپلی و گوئی کو کورده کنی دی بی زانار تیگه هشتی بی هه ی کو
 (نه کره م جهیل) بو (۳) ، نه وی گه هشتنه وان و قهستا ناف کوردیت
 ره شوان و جیایت مهله تی کر ز بو زانار ناخازی بی و ان زبو په یسانا
 سیفر ، نه ف هرستی زانایه دگل چون چنکی لوی دهمنی ز
 زیره کترین رامباری بیست کوردا بون (۴) .

(جهلادوت و شوپش)

سال ۱۹۲۴ تی جو نملانیا و پانی دهمنی شوپشا شیخ سعیدی پیران
 ل سال ۱۹۲۵ تی دگل هر دو برایت خو ، خو گه هاند شوپشی و ز
 نه دامت بیزاف بویه . دیسان یسکداری دگلهك جیایت سر به منستی و
 نازدینی دا وه کی جفانا نیکانی و بلند بوینی یا ولانی (جمعیة الاتحاد

وانترقي (وجفائيت كوردی ل ستمبولی و جانا خوبون و بزاقت دی
دا ل ئەلمانیا دا دکر .

دشورنا شیخ سعیدی دا دست دا سەرپهرستی و ریکخستنا ئەنداما
و کاریت نهی پیت شوپشتی ، سالا ۱۹۲۹ تی ل قامیشلی بو و خو
بەرەصف دکر دا بگهته هیژیت مللی ل چیسائیت ئاراراتی کو ب
سەرکیشی یا (احسان نوری پاشای) سەر دکر ، لی هندی بزا ف کر
یتی چینه بو ژبەر بار و کاروانیت تی دا چوری ئەداین (۵) .

چاخنی ل دیمهشتقی گهلهک ژیا نا وی بەرتەنگ بویه و نه خزنی
ل ریککی پەیدا بویه ژبەر کو حکومهتا تورکی جوتتت ژ زهفی و
زاریت وان بو ئەدهارت ، لهورا سالا ۱۹۳۶ تی بویه دەرسداری زمانی
فهرهسی دخاندنگهها یسه سازی تی ل دیمهشتقی و سالا ۱۹۳۹ تی زی
بارنزه تی کومبانی یا ئەلریزی بو و سەرەکنی بشکفائیت وی کومبانی
بویه (۶) .

(کوفارا هاوار)

دوتی دهلیشه یا بر ناریشه و ناستهنگ دا زانایی مهزن هزارا
دهرئیکستا کوفاره کتی کریه ، نه مازه پستی خو جه بوی دست هاقیبه
نقیسینی و هندک بەرپهریت ژیرین نهخساندن و پانفی (هاوار) تی
بهلافکرن ، براسی هندی پیژی خەم و کوفان لدویف فی هاوارا
رهنگین فه خارینه ، لی ئەهه زی نه دبو نه ناستهنگ دریکا وی دا چنکی
وی هاواره کا مهزتر ، خزمه ته کا هیژاتر لهر بو ، ژبو زمان و توری
کوردینی دیرین ، هەر ژ هژمارا به کتی کول ۱۵ ی ، گولانا سالا ۱۹۳۲ تی
دهرجوی دست ب بهلافکرنا ئەلفاییا کوردی کر کو ژ یازده بشکا یئک
هاتبو و دیازده هژمارا دا بهلافکری به بیت لانیی .

چاره کار دی نه نفوینی کوردی بیازده پشکا به لافکر به ، لئ بزمانی
فهرهسی . دیسان گهلهک بفری زانی به کو فهرهنگوکه کئی دایت
بزمانی کوردی و فهرهسی لهورا دو جارا دهوارتی دا به لافکر به ،
جارا به کئی بیت لاینی دنه هزمارا دا و جارا دوتی زی دجار
هزمارا دا بیت عهده بی . ههروسا چند گوتاریت دی به لافکر به
لهر زمانی کوردی و ریزمانا کوردی بزمانی فهرهسی (۷) .

دیروکارا کوردی زی زیر نه کری به و دست بنشین و به لافکرنا
چهند گوتارا کری به مینا (کورد و کوردستان ب چافی بیان) کو
لهر خبات و بزافا به درخان باشای بویه . (کاردوخ و ولانی
کاردوخی یان) لاسی زهینه فونی دگهت دهمی هابه کوردستانی ، نو
لهر توری کوردی گهلهک بابهتت بنرخ و ببها به لافکر به ، پستی
گرتا (هوار) تی لاسالا ۱۹۴۳ تی دست ب به لافکرنا کوفارا (رونهی)
کر هه لوی جهی .

میر جهلادت به درخان ز زمانایت کوردیت ئیکجار ژهنانی و
زبهر خو ده رکهفی و دلسۆز بویه د روشه نییری یا گشکی دا و بوسپورو
شه هه زابویه دکولتوری کوردی دا ، نه سازه زمانقانی توپه فانی و
قانونی دا ، زبهر کو چهند بیژی دستهانی و مهله فان بویه دنان زمانیت
جهانی دا ، فهرهسی ، ئلمانی ، روسی و یونانی کو بنگه هنی روشه نییری یا
تورویی به ، ژبلی دهستهاتا وی دزمانی فارسی ، تورکی و عهده بی و
ده زنی یا خودا باشی چل سالی هوی زمانی ئنگلیزی بو ، زانینا وی
بو فان زمانا هه وک کابانی یا وی (رهوشه ن خان) دبیزیت : زمانی
فارسی ، فهرهسی ، روسی و یونانی ، لمالا بایق فیر بویه و زمانی
تورکی و عهده بی ل خاندنگه هان بدهرس خاندی به و هوی بویه (۸) .

(ستران و لافزه)

بەهەشتی ئەفەندارە کۆی دل کوزری و سۆتیی ستران و لافز و
حەیرانیت کوردی بویە ، ئەمازە سترانیت شەپا و دیرۆکێ ، ئەف
چەندە یا خویایە ز گوهدانا وی بو سترانیت سەعید ئاغانی جزیری
دەمی دناپەرە سالی (۱۹۳۵ - ۱۹۳۸) یی دجو جزیری لە ئەندیوهری
ل مالا (عبدالکریم ئەفەندی) ، هەرۆسا گوهدانا وی بو سترانیت هیزا
ئەحمەد مەرنەمی پیری ل دیمەنقی ، زانانی بناف و دەنگ دیا
ستران و لافزیت کوردی ئەزبەتە فە و بچانە کۆی بلند سەح دکرۆی .
ستران و لافزان کارە کۆی مەزن لێ کر کو دو ماسی هەدە ک گوتار
دکۆفارا (ساوار) یی دا بنانی (سترانغان) و (سترانغانی ساواری)
بە لاف کۆن .

(وەلات و ئەزانین)

هەرۆسا بلیحەتی کوردان عاشقە کۆی بی بە فل بویە زبو مللەتی و
وەلاتی خو ، بپنقیی خو یان زی بچە کۆی خو دسورشا شیخنی
پیراندا ، لەورا ز میژە گۆتی یە : (سوار چاکە ک بو دەمەیدانا پنیس و
چە کۆی دا (۹) !!) کو ز راستی دویر ئەبویە . خەم و کوفانا ز
هەمیا مەزتر لک میری وەلاتان ئەزانین بو ، بزافا وی بارا پتر ز بو
هەدی بو کو خەلکی قیری خویندن و نقیینی بکەت چنکی هەر دەم
دگوت : (ئاخ وەلات ئەزانینی تو ژ دەست مە کۆی) . ز ژیا نا
وی با تزی تیش و ئازار ئاشکرا دەیت خۆتی ئەدیتی بە زبەر گەریان و
خونە جەیی هەنا دەمە کۆی درەنگ ، لێ ئەخۆشی یا ز هەمی یا ب کول و
کۆفان تر لک وی ئەو بو کو مللەتی وی یی بن دەستە و زبەرە هەرە ز
سەر بەستی یی ، ز ئازادی یی ، زبەر زۆردارا گەلە ک دمشە بون و ئەوان

چ ماف دزیانی دا نهما بو . . لهورا دینیزیت : (هندی نهز بیسم نهز جو خوشی یا بخو نابهم ژبهه کو زوربهی ملهتی مهین کورد بی پشک و زپههره ، دین دستق دژمن و نهیارا ، زوردار و ستمکارا ، بی رویعت و سهر شوپ دژین ، ژ سهزبهستی و سهر فدرایت بی هره) (۱۰)

کورد پهروهههک بو زی بی خو ههمی ژبو کوردینی بی بریه سهری نهو زی ژ باب ژ بایریت خسو فیر بویه کو ژ دهمهک زوی دست بخهبات و بزافئ کر بو ژبو سهزبهستی یا ملهتی ، پهروهی بیاف و دهنگ زی ههه لسهه ریکاران چویه و ههتا رۆزا چویه بهر دلۆفانیا خودی ههه بی بفریز و بزاف بویه ، دقیت زبیر نهکه بن کو ناموستا (ره فیق جلمی) یادداشتن خو یشکینی جهلادتی کر به و دینیزیت : (دیاری به بو گیانی مهه بی به تاماچ نهگه یشوو جهلادت عالی بهدرخان) (۱۱) .

(نهلقابن و بهکتی)

دهمت نهلقابنیا لاینی - کوردی چیکری ههه د جههه هزر و بیرایهکتی یا زمانج کوردی کر لهورا ههه دم دگوت : (دههه نشتی دا بهکتی) ههروههه د دهلقا دانانا نهلقابنیا دا زی دگوت : (د بهکتی یا زمین دا گانا یشین بهکتی یا حهرفانه (۱۲) تانکو نهگهه بهکتی دتیان دا نهیت بهکتی دزمانی دا نایت ، نهف نهلقابنیه بو بنگههه نفیسنا کوردی زیلی عیراقی و ئیرانی ههتا لئهرمههستانا سوقیهتی دا بکار ئینا و رۆژناما (ری یا تازه) زی بی دهاته نفیسین و جهههه نشتهک زی بی بایکرن ههتا سالا (۱۹۴۵) تی نهو زی ب نهلقابنیا تیت رووسی ههاته گوهارتن . نههه زی جههه شانازی بی و سهر بلندی به کو (نهلقابنیا

جەلادەت بەدرخانێ ئەلفایێ با باشەرۆژا مللەتی کوردە ، ژبەر کو زاریت
کوردی بی جودایی بی تێتە نەیسین .

(بیرا فەدەری)

لەدیمەشتی دگەل حسین بەگ ئەبیشی ، خودانی ژەقی و زاریت
مەزن بو ل گوێدی (هێجانە) کو - ۳۵ - کیلومەترا ژ دیمەشتی دویره ،
دگەل وی بەهەشتکی ژەقی شین کرن ، لئاف زافیا بیرە کا مەزن دکولا
ژبو ئافی - ئافدانی ، چەند رۆژا باشتر بو مەزتر لئ دەلت و کویر تر
دبو ، دەمی زانانی مەزن ، جەلادەتی بەهەشتی دجو ویری و ئەو
بیرا مەزن دەتە بەرچافا ، ئاف لئ کرە (بیرا فەدەری) کو د گەلەک
نەیسینی خودا ئافی وی دینا و بەستی وی بو مال زی دکر هەستا رۆژا
(۱۵)ی تیرمەها سالا ۱۹۵۱ی کەتێ تێدا ژ ئەگەرا هەرفنا دیواری وی
بویە ، کو بویە رینکا گرتا نەزفربنا جەلادەتی ، دەمی ژ جیهانا رۆهن
و پر قەرەشە بژینا پری ژ خەم و ژان بار کری برە گوپستانا خالد
نەقشەندی لەدیمەشتی لئاخی کوردان فەشارت ، دقەشارتا گیانی
وی بی پروژدا هزمارە کا مەزن ژ ئەدیب و روناکییر و کار بەدەستیت
مەزن و گەنج و لاوێت کورد تێدا بەشدار بون .

(چاپکریت جەلادەتی)

- ۱ - ریزانا ئەلفایێ یا کوردی - شام - ۱۹۳۲ . ژ (۲۰) بەرپەراییە و
ب کوردی ، فەرەسی ، عەرەبی و فارسی بە .
- ۲ - رۆبەلەن ئەلفایێ - شام - ۱۹۳۲ . ژ بو قیریونا زمان و نەیسینا
کوردی بە .

۳ - گرامر کورد - ریزمانا کوردی - پاریس - ۱۹۴۳ ب فەرەنسی •

۴ - گرامر کورد - ریزمانا کوردی - پاریس - ۱۹۷۰ دگەل رۆزی

لیسکو ، ب فەرەنسی •

۵ - ز مەسەلا کوردستانی •• (؟)

۶ - مەکتوب ژ محطفی کمال پاشی را •• (؟)

۷ - فەرەنگا کوردی - فەرەنسی : دەستفیس ، سالا ۱۹۷۱ ئی رەوشەن

خانێ دگەل کێخانا وی پشکینی مە کادیمی کوردی - ل بەغدا

کون •

زبلی نقبیا (پشکوون) بو نشتیت بنا (بشا پتغەبەر)

ب کوردی یا دو ملی ، (نخزیت ئیزدیان) هاریکاریا وی دگەل رۆزی

لیسکو ژ بو لدویف جونا چیرۆکا (مەم و زینن) هەتا گەشتینە راستین

و جیرۆک ب فلکلوری کرمانجی فەرەنسی ل بە پروتی سالا ۱۹۴۲ ئی

جاب کری (۱۳) •

ژیلەر :

(۱) صادق بهاء الدین جهلادەت بەدرخان / گوڤاری کۆری ژانیاری

عیراق - دەستەئە کورد / بەرگی هەوتەم - ۱۹۸۰ / بپ ۲۵۷ •

(۲) د • کمال مەزھەر / مێزوو ••• / بەغداد - ۱۹۸۳ / بپ ۱۸۷ •

(۳) نوئیل / یادداشته کانی مەبجەر نوئیل / گوڤینی حسین احمد

جاف و حسین ئیرگسە جاری / بەغداد - ۱۹۸۴ / بپ ۱۴-۱۵ •

(۴) د • کمال مەزھەر / کوردستان فی سنوات الحرب العالمیة الاولی /

ترجمة : محمد الملا عبدالکریم / بەغداد - ۱۹۸۴ / ص ۳۳۶ •

- (۵) صادق بهاء الدین / جهلادەت بەدرخان ژێدەری بەری / بپ
 • ۲۷۷ - ۲۷۲
- (۶) ژێدەری بەری / بپ ۳۶۱ •
- (۷) کۆنارا کاروان / ۲۴ ئیلولی ۱۹۸۴ / بپ ۲۴ - ۲۵ •
- (۸) صادق بهاء الدین جهلادەت بەدرخان / یابەری - بپ ۲۵۶-۲۵۷
- (۹) یادداشته کانی مەبجەر نوئیل بپ ۲۰۴ •
- (۱۰) جهلادەت بەدرخان / ژێدەری بەری / بپ ۳۶۲ •
- (۱۱) یادداشته کانی مەبجەر نوئیل / بپ ۲۱۹ •
- (۱۲) د • حسین رەهەبەر : جهلادەت بەدرخان / کۆنارا روشنبیری
 نوئی / ۱۰۵ سالا ۱۹۸۵ / بپ ۹۷ •
- (۱۳) خانی : مەم و زین / هەفتیتر - ۱۹۶۸ / بپ ۲۰۸ یان صادق
 بهاء الدین : هوزانفاتیبت کورد/بغداد-۱۹۸۰ / بپ ۳۴۸ •

کەس دگورتە چیرۆکتیدا

نزار محمد سعید

هەر کرێبەرێکی . . . بۆبەرێکی . . . بگەرێکی هەمی بێ رادبیت ،
دچیرۆکتیدا دبیرێکی کەس .

کەس بەهەرێکی گەل چەند توخمە کیت دن ، پتە هزمواری وە کو
کەرەستی ئافامینی کورتە چیرۆکی .

کەس لگەل بۆبەرێکی دزبیت . . . وە لێ دبهوزینه ناف بک ، مروف
نکاربیت ژیکه کەت ، یان ژیک چودا کەت زبەر کو هەر وە کی هەمی
دزان ، بۆبەر بچو کەسە دباری کرێبەرێکی . . . بگەرێکی کرێبەرێکی .

تیکه تیا بۆبەرێکی زی بدروستی ناخهتە بجه ئیان گەر هات و کەس
دده لقا بکرێبەرێکی رادبیت ؛ نهخهتە و نه کرن .

بێ خش چ تهرزو رهنگی تورهی ههپیت ، رومان ، چیرۆک ،
هوزان ، چارهسهههیا دۆزو ئاریشیت مروفی دکهن . . . چارهسهههیا هەر
تشتی ب مروفی فه گرێبەرێکی دکهن . لهوما لههیره توره بدهورێکی خو بێ
مهزن رادبیت و دبیتە (بهرتوکسا زبانا) مروفی ، دبیتە مینووا کو
قوناغه کئی ژ قوناغیت زبانی تومار دکەت .

ٺهف جهنده زى برٺسڪا بهربجاڻڪرنا ڪهٺيت دڙيائڻي دا بجهٺيت و
سهريءَ جو هلدهت ، بهربجاڻڪر نه ڪا هونهري .

ڪهٺيت نقيهه دجيروڪيت خودا بهمسن دڪهن ، سهخلهت و
سالو خندانو سنجو رهقنارٺ وان نولا خاندهقائيت وان جيروڪانه .
لهوما دئي بينن ٺهف ڪهه ههستا خاندهقا دٺازرينن ، ڪو ديسان
هاربڪاري و پالڻتيا وان دڪهن ڪو دخوبگههن ، ديسان دخهلڪي زى
بگههن و گهڃيا سهربورٺ جو دڙيائڻي دا زندهتر لڻ بگهن .

ٺهف جيروڪ نقيس پڻڪولڻ ل گور ڪارينا جو دڪهن ، هندڪ
ڪهٺيت وهلڻ دجيروڪيت خودا جيڪهن ، هيزو شيائڻي ددهنه بوبهري و
زستني و ڪيماسي و لاوازيءَ دوير پنهنجن .

دئي رٺسڪي دا گهلهڪ جيروڪنقيسا ڪارٺيت جو زندي ڪرينه ،
هندي دونيا ههبه خاندهقائيت وان دئي ههبن . . ٺهقرو و لپاشه روڙي
زانلو بسپورو شارهزا ، خو زڪارٺيت وان نادهنه باش ، دئي لدويغ جن
لڻ فهڪولن و شيڪهن و بسدههها نقشتا لسه دانن . گهر پٺڙين زبهه چ ؟
بهرف چونسڪي وان جيروڪنقيسا ڪهٺيت پڻسرهو . . ڪهٺيت بزارهه و
بههڪهتي ههلبزارينهوه جيڪرينه . . ههر ڪهٺي خاندن بو دهمهڪي
درٺڙي ل گهل زى . . مائه دٺاشوپي داو رهيت جو قيدا ڪوبر برينه .

ٺهف ڪهه زى ٺهون پنت ڪو ز دورهيلي هاتنه وهرگرن ، يان
ٺهنجامن ل دويغجونو فهڪولينا نقيههريه بو دورهيلي .

زيرهڪي و دستههلي و جهلهڪيا نقيههري زى هينگي دئي زانين ،
ددمي ڪهٺيت جيروڪي و ڪهٺيت راستهقنه دڙيائڻي دا ، ددهنه بهر ٺلڪ و
بهراورد دڪهن .

هولتي راستيا ڀرو ڊاڊو بوجونيت وي بهوري ٿانڪه ڊاڊو ،
ڪهسي چيروڪي نولا مروفسي ڊڙيائي ڊا هڙماره ڪا سهڻهه ٿي
ڪه سوڪي ههه ، ڊيٽ چ سهڻهه ڙڦان سهڻهه ٿو بگري بيته چيروڪه .
اڻي ٿاڀا ههه ما چ سهڻهه ٿا ههه ڊيٽ ڊيٽ ڪاريٽ ڪهسي ڊچيروڪي ڊا ڙيندي ڪهت؟
بشيوه ڪي وهه ههه ڇانڊهه ٿاڻي بخونيت بدلي ٿهه ٻنوسيت ، مههه ٿي ڙي
وهه بگريٽ و ڙوي ڙوي ڙيڙي نه ڪهت ؟ بههه سف ، نههه ڇيڙي .

ٿي ههه ڪا سهڻهه ههه ڊيٽي (سهڻهه ٿي پشههه) ڊڪه سوڪي ڊا
ٿههون چيروڪا ڙيندي ڊڪهه و گههه ٿي بههه ڪا مههه ڊههه ٿي .

چيروڪا ٻانههه چ تههه ڙو توڇهه ٿي ڪهه ڊيٽ ؟ چيروڪا ٻانههه
بههه ڪهه ٿي ، گههه ڪهه ڪهه ٿي ٻانههه ٿي ٻانههه ٿي تههه و مڙيٽ ، ڀرو
ٻانههه ڊههه ٿي وي ڊانههه ٿي گههه ٿي نههه ، ٿانههه ڊههه نههه مروف
چ سههه ڙي نههه تههه دههه .

ڊيسان ڪورتي و هوريني ڊانههه ٿي وان ڊا ڙيندي ٿي بههه ،
ڙههه ڪو ههه ڊانههه ڪا ڙينههه ڇههه ٿي ڪهه ٿي نههه ٿي ٿانههه . گههه
چ نههه مانا وي ٿههه ڪههه ٻانههه ٿي ٿانههه ڪرڻ لڳهه ڪرياره
ٿي ڊاڊيٽ ؟ نههه مانا وي ٿههه ٿههه چيروڪ ڊيٽ يا بههه ڪههه ٿي ، اڻي گههه ڪههه
لههه ٿي بههه ، ٻانههه ڊانههه ٿي ڪههه نههه ، دههه و لاواڙ نههه
ڙههه ڪو ههه وهه ڪي هههه ڊانههه ڪرڻ تههه لاهههه ٿي ڊانههه .

گههه ڪا هههه ڊانههه ڊانههه ڪههه مانهه ، تههه ڊيٽ وان لههه ڪههه
نههه ٿي بههه ٿي ، وان نهههه ٿي ڇههه ڇيروڪههه ڪوردي
ٿي ، خو ڊا ڪو سهههه ٿي چيروڪههه ٿي مههه ڊانههه ڪهههه ڇو
هههه ٿي بهههه ٿي ، چ دههه ڊانههه ڊانههه ، چ ڊيٽ ٿي مههه

لسەر ئەزمانى و ان كەسا بئز نو راگەهين .

چيروكا (تون چاوا گهريا كا) يا بوزارسلانى ز كومهلا (مەيرو)
دوو كەسبەت فنى چيروكى ، لجهه كى دگهه نيك ، نيك ز وان برسيارا
بى دى دكەت ، نەو سەرھاتيا خو زى پرا دگيريت كا چاوا چەندرسا
ببارى تويىنى ئە گرت و كارى بزىرە كيا خو كەرى خو ببارفە لگەل
نىكى دى بگوهريت كو بارى كەرى وى كايە ، كەرو جھاليت وان نولا
هەقبون . هولن كارى خو نەئىخىتە گرتىخانى و زجەندرسا قورتال بىت .
كەسبەت سەرەكى دى چيروكى دا دكەن دوو كەسن ، چيروك نقيس
لدويف كرىاريت وان روناهى خستە سەر .

خو بى تويىنى دانىبويا خانەمە نايدا ، دھزرا وى دا دەسبەت وىنى وى
بەئز كيشايە لەزو هوربىنى و ئابور دسالو خدانى و دگرتا و ئادا ھەبە .
كلومنى فنى چيروكى زىرە كى و جەلە كيا كەسبەت سەرەكى خوايا دكەت .
ئەف سەفەتە دىتە شىنگستى چيروكى ، بى كو چيروك لسەر رادبەت و
بەرزو بلند دىت . نيك ز كىماسىت چيروكى بگشتى ئەو نقيسەر
لجائى كەسبەت خو باخفيت ، بان زى دەمى دئاخفن و بگريارا رادبەن ،
نە سەحكەتە ئاست و لوكا وان يا رەوشە نىرى و جئاكى و ئەزمانى نىزىكى
ئەزمانى ئەو بى دئاخفن . ئەف چيروكە يا سەر كەشە بە زبەر كو يا زفان
تشنا دوبرە . نقيسەر بى راستگويە دوئە گرتا كەسبەت خودا بىشوو كى
وسا كەسبەت وى دەنگى خو ھەبە و كارى خو ھەبە ددويمەھلك ئىسانا
بويەرى داو دچىكرنا نائەروكى دا ، ئەوا كو نقيسەرى فياى بگەھىنە مە .
كەسبەت دووى دچيروكى دا دەورى وى زى نەھدى كىمە ز دەورى
كەسبەت سەرەكى چونسكى وى زى وەرار خستە بويەرى و خىلى زسەر
چايت كەسبەت سەرەكى و سەرھاتيا وى راكرى بە چاخى دەرگەھى . دانو

ستاندنی ل گهل فه کری •

جیروکا (هارا ترش) یا محمد سلیم سواری ز کومه لاری یا
بهراپی) ، دوو کهسیت سهره کی تیدانه ، محتی کو خورته کنی ل بهر
مرتی بهو دایکا وی •

هردوو بناور سالو خداینه •• هزارو بیریت وان دسا کارن ،
دهرونی وان زی نه بی گریکدایه و شیل و بیل و نالوزه • نیهری هند
مایع خو دکه سادا نه کریه ، ناخفتنیت وان نه برینه •• چی یا قیای بیتریت
لسه نه زمانتی وان گوپه ز بهر کو هم تشنا بریکا کهسا دبیین ، کاریت
نیهریت دست ههل ل قیری خویا دین •

انور محمد ظاهر دجیروکا (دلیر نه هات) ز کومه لاری (شرف
جیروکه بدوماهی نه سات • دهوریت وسا داینه کهسیت خو ، بیت
سهره کی و بیت نه سهره کی هاریکاریا روز کرنا ناریشی بکه نو بانی
وتی بو بهرتی بکیشن •

دقی جیروکنی دا باهرا پتر کاک (انوری) نه خشی فان کهسا زدهرفه
کشایه ، نانکو تداره کا وان یش چاف کریه بو نمونه :

(شهل و شه بکیت وی پشت بهز و دکی بیت دلیری نه)

(زه لاهه بی دهیت دهر سوکیت وی بالولکی گریداینه)

دیسان کارو پیرا بویت سهرنج راکیش لقه لاهم داینه هدر و دکی ز
قی نمونه بهلی دبت :

(خاله تا خدج •• هدر تلت هابا چوبا دا لی تیریت زبنتی پیا هه تا

پورنا سهرتی)

(روتدکا بلفکا دهر سوکیت نه دمالیت)

ئەگەر چ ئەنا مە گوتى ھىندى ناراگەھىتتە كو كەيت وى
 دىئىلنەو مژ گرتىنە ، بان لدويف سەرى خو دچن و نكارن يا بان
 بقت بگەن . . . كەيت وى دشارەزانەو ددورين ، ھۆلى ھابنە
 چىكرنو وئەكرن .

ئەف چىروكە زوان چىروكانە ئەقت بگرنكى با خو پشا خو
 بدارىتە كا باش بەسى ئە بىفەتتە كەما پتى .

ل (رۆژە كا بەفرين) چىروكەسا كرىم جىمىل بىانى بە زكۆمەلا
 (دلفىن) دقتى چىروكەنى دا سى كەس تەقتى بو بەرى دگەن ؛ دەباب و كوپ
 كەسى سەرەكى (كوپ) بىنۆەكى جوان ددەلپا كارىت پى رادىت ،
 سالوخ دايەو ھىايەو برىە . زمال بو دەورو بەرىت گوندى بو
 كاركەوتى و زونرى بو مال ، باش زمال بو ناف گوندى ، بو گولچىكانى .
 وئىنى كوپكى پى زدەرفە باش كىشايە لگەل ھەلوست و كرىارىت وى
 بەرچاكرىە بەرچاكرنە كا ھونەرى . نەختى وى بچەند كەفالىت
 دورھىلى كىشايە ، ئەوزى سالوخدانا زيانا خەلكى گوندايە لۇفنانا
 ئەمازە ل رۆژە كا بەفرين .

- ۱ - القصة التونسية القصيرة - محمد الهادي العامري - تونس ۱۹۸۰
- ۲ - فن القصة القصيرة - رشاد رشاد - بيروت ۱۹۷۵
- ۳ - مقدمة في علم الادب - د. فؤاد مرعي - بيروت ۱۹۸۱
- ۴ - مەبرو - بوزا رسلان - ھەنلىر ۱۹۸۵
- ۵ - رىا بەرانى - محمد سلیم سوارى - بەغدا ۱۹۸۶
- ۶ - ئەف چىروكە بدوماھى تەھات - انور محمد ملامر - بەغدا ۱۹۸۳
- ۷ - دلفىن - كرىم جىمىل بىانى - بەغدا ۱۹۸۶

پستی بیده نگیه کا درتزو دوبرگه تنه کا دوبر ژقادا نه ده بی بومه
شانازییه کو فی جاری په یقیده سهیداین هیژا (د مسعود کتانی) دناف
په ربه رتد - ده نگیه - دا ده ننگ له ده ن . . نه م ددلگهشین ب زفرینا ته
سهیدا . . تو ب خیر هاتی .

ده نگیه ۴۸

هزرا به لاف

مسعود کتانی

۱۹۵۲/۹/۱۳

وه کی هاتم نهز دینیدا هیز بچویک بوم
نه قرو نهز زهزری ب باقرو پر جنیک بوم
نه من دزانی دن چه وایه . . نه زین چه وایه
پانی نهز وبقه ی جیا وچولک و کوریک بوم
نی من دیت جیین وناقل ژیک جوداته

نهز دوهمی هویر بوم . . مه زن بوم . . پانی ژیک بوم
چه نده کار نی تین گوهورین روز ب روژی
خانی کافل که نگی بیزیت : بی دهریک بوم
هویه جیهان هاتن وجونه وکرن وژین
پانی مرنه روح دبیزیتن په بویک بوم

آوازی ساخ

شهنا هنگوری ل فینا من گوهددا زاخنی
جانی زسالبرکنی ، ههروهسا چارهکنی من
گوهد دابنی ز براغنی ل چیکوسلوفاکیا ز
ئاوستریا هه رنه و من گوهدنی دلی دداین
(بیتهوفنی ، چایکوفسکی ، موزاری ،
ههیدنی) .

گوهد من دا دننگنی دلی بیتهوفنی
هه مکه بن داخیت دلی بیت کهن و نوی
قیج کرن ژانیت مروفا و ملله تا
چایکوفسکی چاره یا دابنی ژبنی
زاخ ز دهرمانی ژبارتی چیکری
شوبنی و موزارتمی نوژداری ژه نی
هه ر ژئاوازی وی جانی چاک بهمش
هاته تا فدا هه ز شتراسی و ههیدنی

پشت راستیا چیکری

۱۹۷۲/۱/۲۵

لدوماها جهانا به راهینی ...
دیاره دهریا یا روزگاری (۱)
وهک ساهیه کی (۲) به قیشکا راستینی
تومید دمه بیت و مهله یا دکهن
لسوینی هم (۳) و تونیفه رزا (۴) هیقینی

★ ★ ★

روزا گوهورائى (۴) يا هه لايه ••
 دا بو كه روانى دهمى دى روهن كهت
 كاروانى چيترى ••
 بو لقا هه رنما گورمزي ••
 لوئرى ••

ئاوازي (پشت راستيا چيكرى)
 تبل لى دهن لسه تورگا نازه يى ورنديى (۶)
 دناف نو هانيى كه برا ته نايى (۷)

★ ★ ★

فيجا دادى وچاكي ئلك و دو ماج دكه ن
 لهر به يكه رى (۸) نشانا بر اييى
 نو دگل يليت دى ئاوازي ديه جوت و به رفه ريز (۹)
 زنگينا باده يى هه ره بينى (۱۰)
 سويى (۱۱) هه سمانى دو به ما هينى
 پر بكت هه ف يابورا هه بينى به
 دناف يئل و شلقيت ده ربا هه ره ياتى (۱۲)
 يابورفاني دبه ت •

-
(۱)	زده مان •
(۲)	ساحيه ك = نقطه ك •
(۳)	هه م : كهون
(۴)	ئونيفه رز : كون الوجود •
(۵)	تظور •
(۶)	جمال ، خشكو كى ، زى هاتى •
(۷)	رحه تى ، سلامه تى ، سلام •
(۸)	به يكه ر : تمثال ، جسم •
(۹)	هوازي •
(۱۰)	خلود •
(۱۱)	الافق ، الفضا •
(۱۲)	دائم الوجود •

سلافا ستیرو هه یفا

۱۹۷۲/۱۰/۲۰

ئەز : ستیرا سێدتی .. سەرچاڵاھانی

روناھیا سوینی .. نو ب دەوولانی

★ ★ ★

شەفا بێ دەنگە ... ھاڤە زورفە هەیف

ئەللس وی رەنگە ... بێ قەسە دینی بەیف

★ ★ ★

مروفان لەر ... روناھیا بەلاف

زیارا لەر ... لەوا ھەر بزاف

★ ★ ★

دلی مروفان ... ب گیاندارا دسوزیت

مروف بێ یەمان ... ئێک و دو دکوزیت

★ ★ ★

نو هەیفنا نازک .. فنی دادینی بکە

کاکئی دتی جیت زک .. بو جیە ئەف رکه (۱) ؟

★ ★ ★

مروف جینی نابن .. جاک و دروستی

دتی ھەر ھوساین .. نوف ھو بێ رستی (۲)

ھەیف نە من جو زتی ناھیت .. فنی جەندتی ؛ کەم

ستیر زی یا ھو دیت .. ما ئەز دتی ج کەم ؟

★ ★ ★

(۱) عەناد .

(۲) نبت .

تو ناک دڙيني .. لڃيرو ستوري (۳)
 لهو پيدفي نيني .. بو وي ته پوري
 ★ ★ ★
 هه يا تي لڙي .. ته گوھ ته دايي
 يا خون پي رڙي .. دفي دن سايي (۴)
 ★ ★ ★

(۱) بشکفتنا سپيده يا روڙي

هوڙانا : بريخت
 د. مسعود کتاني
 ڙ ٺهلائي وه رنگيرايه
 ۱۹۷۲

هه و النامه ي کتني

نه پي ڙي زانه ديار بو
 نه ڙ قهستايه روزء کا نوي
 من بڦيرا ديڪلا سيده زوي زاني
 ★ ★ ★

سالوغي ددهت ..
 ه ڀر ڙ که ٺندا
 پي بهختي
 لناف هنده مروفا بو وندا

(۳) تاريخ
 (۴) لماذا الحروب في طمع الدنيا ؟ يا مسببي الحروب ؟

(۲) گهورینا خر خالی

هوژانا : بریخت
د . مسعود کتانی
۱۹۷۰
ژ نملانی ودرگیرابه

نهز ل به ته نا جادی رویشتم
شوقر خر خالی دگهوریت
نه بدلی منه
درا نهز زنی تیم .. نه یا کو دجمن
بو جسی نهز
فتی چه ندی دینم
بی خو لهر گرتن ؟

(۳) من چو کیلی بو گوری نه قین

هوژانا : بریخت
د . مسعود کتانی
ژ نملانی ودرگیرابه

من چو کیلی بو گوری نه قین
نه یند قیه ..
به لئی ..
نه گهر هوین بو من
بو کیلی دیندی من
من دقا لسه نارمه یو پته نغین

(وی پشیدار کویون و دایون
من نه وەرگرتن
جهتی خو لنگ مه کو دگرت)
ب هوسا تفسیتی ..
دا یریز کون و بهاکرنا مه کون .

سهو گورگا سپیدی

(گیرترود بیرینگر)

د • مسعود کتانی
ژ نعلانی وەرگتراه

تو هیز به تینی به لکو که شایا سپیدی
تیکه ل هه دبیت روندکا نه فرو ری دی

طا نه فرو ددات به یفا بکو تهک له شفا گیر
ژ ههل له یزین و هجکی مه لا (۱) کو فرین دویر

تو بزانه دانی ته که تبه به ندا شفا رهش
زه نگل ته یسین نه فرو خونانی پروزا گهن

(۱) مه لا : طیر •

سيهه سو بهيا ههه نوبه داره نهی دل
تو نازکی جهندی مهزنی دبه رته نهو جل

★ ★ ★

بی دهنگی تو هینتا چویجکا نه فرو سروده
پیل پیل مه بی دهنک تورگه یان نهو عوده

★ ★ ★

شرف مر جو بو روز نانا ره فین هات روز
ئاواز و سرودا فه کری بروهینی بشکوژ

سمفونيا كاروانيا

عبدالين جندی

جلني هافيني به ، روز و مسا يا گهرمه خوه دني بيزي نهف دنيا يا لسدر يشتا جهنممي ، دم نيفرويه و شهري تهحري به ، هندي هند دنيا گهرمه ينهنا كوزريني يا زوارا راديت ، تافني زي بهري خوه رك ورك يني دايه هنداف نهردي و مكی بيزي كينهك د دليدابت نههمبه وى خهلكي لسدر نهردي دژيت . لني دگال كمي شهري تهحري زي بزافا بهردهوامه ، هات وجوو ههرا ههني ، هند سوارن و هند يادونه و هند زي يني ب نوتوميلا نه . لني ههكو نوتوميل لسدر جهندي و مسا ب هور دجن كرنا ژ بن تايدرا دهر دكفت و شكلي تايدرا يني ل جهندي دروست دبت . نو ههكو تهر اكور ب هه ربهانه ره ربا ناخني دشهقين دني هزار سوندا خوي دني بيزي گيسه و يني نهردي دكيت و مسا توزا بلند دبت ، نهو توزي يال وا درا بهلاف دبت ، نو نهگه هات بههرو چاقين مروفه كيدا گرت يني و هليبت مروف سهرو چاقين وي د وي توزيدا نايبت و ناهينه ناسين خوه دني بيزي كومزري يا لهر جانافو ديسي خوه يني ل خهلكي گوهری . نهمازه نهري روزي زي هنده كا باي چه ناهيت ، دقي گهرما موسادا جويچكين ز گهرمادا ل نهسماني

دکهفن و دمړن • چرچرکا ز گهرمادا یا دست ب تاواژین خوہ گرین ،
 لی بهلی نه فرو که دنگی وان د فی شه پئی تهری ز نهف روژین دن
 پری شاره ایره ، نهو زی نه وهک ز که یفادا نازی بیژین یا سایه کا
 خوہ پستی بت ، نه ، بهلکی هندی هند گهرمه پی وی گهرمی ب
 دنگی خوہ دهر دپرن ، ههر پهن پهن زی تابهک ز وان چرچرکا پی
 ز گهرمادا دپهن ، مروفی خوہش گوہ لدهنگی به قینا وان هه به ،
 نو هه کو مروفی ب چافه کی دتیرا دهشتی دا چ پست؟! دا وی پست کو
 یا چ مروفا نه دیتی نان گولئی نه بوی ؟ ههر چند که سه کا چهند
 که وال و بز و جیل و گولک بین تیختینه وی دهشتی و ههری
 شیف تین • کهس نکارت شفازو گاناا زیک جودا کهت تهفهک بین
 تیکه لی تیک بوین ، لی لقره دست هلی و زلام باشی و شفاں جهلهنگی
 نهو کو بکارت زویر نهوی تهرش و تالایی ب باژیر پرا بگه هنت ،
 وان چانهورین خودی بین پی نه زمان و پی دسهلات ز وی گهرمی
 رزگارکن ، نه گهر چ نهو بخوه زی دزانن بنیف قیستی زی ناهینه
 فروتن ، چونکی هندی هند مهیدانکا باژیری یا مشته ز بهزو
 حیوانی • دفان ههمی کاودانادا نهز د وژیر پره دبوریم دقیان (.....)
 بیجه (.....) نهان تهفهکا نهزی دپیم دپی شه پئی تهریدا ، لی
 لجهم من تهفه خپهک چ نه بوون ، که لهک وه کی فلمه کنی تراجیدی
 پی لهر چائین من بوون نهوند ، راسته دلئی منی دسوزت ، لی بخابن
 وی شه پئی تهری خوہ فره کا پای زی نه دهات دا بیچهک دلئی من
 هوین بیت • نهزی ههری ری دسه قینم وه نه بت کو نهزی لجهه کنی
 خوہ شتر به نه ، لی بتی مه بهستا من نهو بول وی دهشتی خوہ
 بگه هینمه بن داره کنی بهلکی بیجه کنی پهن فهدم ، ز تشکه کبفه چائین
 ز دورقه ب داره کنی که تن ، نهز چووم من قستا دارتی کر ، نهو دار

و مسا هاته بهر جافين خوه دا بئري قيله گه ها منه و مسا نه زئي ز دلو
 هناف قهست دکه مني . دجوونا خوه دا من و گهر من شه پيه ، نه ز و مسا يئي
 خاف بويم و ده فني مني هسك بوي ز تهنادا ، بين من خوه ليه من
 ناگرن ، راسته نه ز باش بزوخم ج بار نان گراحي ب من نينه لي هندي
 بئري گه لهك گهرمه ، گهرما و مسا من نه ديه (يا ههر خودي ل تانا وي
 تهرش و تالاني يي نه زمان بت ، نه گهر نه ز نه فبهيم بو فريه كا ثاقني هنده
 دي ز تهنادا مرم ، يا خودي هاريكاري حيوانين يي نه زمان بت) نينا
 د وان دومادا ناخفتا بايري من هاته هزارا من دهمي دگوت (نه و زفتانا
 گه لهك ساپو يي باران بت ، هافينا ل په پرا دي گه لهك گهرم بت) و به
 ناخفتا وي نه خني ل بهري به ، زفتانا بوري هندي بئري يا هسك و ب
 سه قه من بو کس ز هه پرا نه ده و يا فيجا نه فه نه نجاني وي هسك و
 سه قه من به . بچ تيكه هه وي و کي ده واري شپ نه زئي خوه را دخپريم
 به روف داري دچم ، د وان دومادا دره وينه ز سه د فلما پتر دبه ر جافين
 مندا دبورين و هزارين من ببورنه جافو ههر چافه کي مزي ببورنه ده
 چافو دتيراني ، و هه يافلمين کارتيکه ببورن !! نه دوره نه گهر هانا
 ده ره تهره کي نه و قلم ده رئينابات خه لاني (کان) مينا فلمي (يول)
 و درگرتان ، نه ز يي دچم ههر فلمين ليه ر جافين من دبورن ، به لي ،
 ههر ديمه نهك فلمه که ، ناوازه که ، سفونيه که ، خوه دي بئري بيتهوفني
 رابوي نه و نه وي و في واري زفانه کو بو ههر فلمه کي سفونيه کي
 بزمنت (خوزيا مه زي بيتهوفنهك هه با دا بسانه ي و يي زه حمت سفونيا
 کاروايا دانت) ببورن من خوه ز بير نه کريه نه زئي دچم ، دبت يئرن
 بو کيفه ؟ نه ز بو ج درا ناچم بنتي نه زئي قهستا داري دکم . نه و بو
 هندي هندي نه زئي بئريک دهم . بستي نان گوتتا من هند خوه ديت کو
 نه ز ب نه مري و نه مابي گه هشتمه بن داري و تیکه سري خوه که تمه بن

سها داری ، من هند دیت کو لفه ته کا بناف سالفه جوی یا لهنداف
سهری من .

— ته جیه دایو تو تیکسر که تی ؟!

— دایر نهز مر م بو فره کا ثانی . (نهف ناخفته ب کوته کی ز دهفتی
من دهر کهت) .

— وهی ته نهز گوری بهس ثاف !

— بهلی دایر نهز خولام بهس ثاف .

زهمزه مه کنی ثافتی بی ف پیری بو ئینا داف من مزی ب دلجی سوتی
زهمزه می دا سر دهفتی خوه من نه دانا هتا من کریه پلک ، یا ز منفه
نهو گاف لوکا خوه شیا زینا من بو . بستی من ثاف فهخاری هشین من
هاتنه سهری من ، ز نوی نهز هاتنه سر خوه و من دیندا پیره زنی .
من ب چافه کنی هور نیپا دینی وئی ، ز نهیا وئی خو یا بو کو خولکنی
وئی نه بی خوه شه ، وه کی من سهرو چائین وئی خاندین نه نا نهو لهر
بوراندین ، نه خیر ؛ قهر و کولو که سهرو چائین خه ما نهو نافچائین
خمت خمت کرین ، دهر به دهر بی و مال ویرابینی و خه زابینی نهو نه خشا
لسه دینی وئی دروست کری . من هدر زویکا زانی کو خه مه کا
گران یا دناف سینگنی وئی به نگیای نهو بزی دقتی سهوی خه می وئی
که سهری دهر بیخت ، لن جاره دتی دهر بیخت ! دقتی ئیک بیجهک ب
نوژداری بیجینی بهلکی دهر بی همبانکا خه ما فه کهت . یا ز من هانی
من گوت :

— نهری دایر ته جیه تو لقیره ؟

جلفهک فیکت وه کی بیزی تیکی ز خوه کا شرین راکه می
ناخیکهک ز بقا دلجی خوه راهیلاو گوت :

- دېقىنگە كا يى مالم ، ئەز ب خوه ئى نزانم دىي كېفە بەرىي خوه
دم ، كوپىي من هما تو بەئله دەردىن من بەسى منن !
— پىرىي ما دم تو من كوپىي خوه ددانى دقېت ئەزى تىشە كى ئ
خەمىن دەيسكا خوه بزنام .
— ما دىي گەھىتە كىرىي بزانى ئان نەزانى !
— ھەر ج نەبت ئەو كەسەر ددلىي مندا نامىت .
— وەسا ديارە تو يىي رۇدى كو ھەر بزانى ؟
— ئەرىي بىخودىي من مرادە ئەز بزنام .

چاۋە ئېك خوه بەرھەققەت بو كارە كىي گىرنگ و بەر كەتى پىرىي
ئى وەسا ب زە لايكىي روشە خارىي و گوت :

- بەر بەر پە كى ئ جىرو كا خوه دىي ز تەرە فە گىرەم .

گانا پىرىي خوه ترخوۋىي كىرىي و كارىي سوجەتتى دكر من خەز
دكر ھەر گوھە كىي من بىانە دەھ گوھ دا چىتر وىي جىرو كىي ز خوۋرە
بگرم ، ھەر چاقە كىي من بىانە سەد چاقە دا چىتر روشتا پىرىي من
مىزە كىر با .

- كوپىي من دىي گوھ دىز بە .

بەرىي ھەيامە كىي نە گەلەك دور شەفە كىي ز شەفا من خەۋنەك
دېت ئ

- تەخسېر خىرېت پىرىي ، بەلىي .

— ئىي كوپىي من ، من ددېت ئەزا د ئودە كېفە ، ئەو ئودە ھەرا بلند
دېت . براستى ل بەراھىي ئەز ترسىام ، دگەل وىي ترسىان
دەنگەك ھاتە گوھىي من دگوت (پىرىي نە ترسە خاىيىي نە دىي بىنە

فهر ، فهر دئی بینه بورج ، بورج دئی بلندیت ، دئی هند

بلندیت کو بگهینه کاشخاتین شمائی ، دومی دگهیه •

شماسا چ مرادا ددلی ته دابت تو بخازه دئی ژ تهره بهرهبیت (دهنکی مه لقیزه بنبربو ، بستی وی دهنگی نهز ترسیامقه ، من هند دیت خانی مه بو فهر ز فهرئی زی بو بورج ، بورج زی هر بلند دبو هتا گهشتیه ستر او هدی • نهو بو نهز حیثت گرتی بووم یا ژ من هاتی من گوت (نه نه نهزم گهشتیه نیر) نهو بو نهز رابوم من دنیا ژ پهچهره نیرا هتیکه مه ژ دهرقه ، هه کو نهز رابویم کو ژ پهچهره نیرا بنبرم من هند دیت پهچهر بو دهرگه هک ، دهرگه زی یی ناهه لسهر بستی نهز بهررف دهری جووم من هر دوو دستین خووه نایسته هر دوو رهخین مهلبه نین دهری و بهر بخووه دا خاری ، دنیا همی وه کی بشتیکه کنی لهر جائین من خویا بو دوان دهمادا ، جائین من زفرین من ل سپر یادا و نهز ژ شماسا فهرسته خاری هیز نهزال ههوا بووم بروسیه کنی لبقا بورجی داو بورج برت پرت بو ، نهزو بورج بهه نه گهشتیه هر نهردی ، دوان دهمادا ژ ترسا خوی نهز هتیار بووم ، من شهده داو نیرا هاریری خووه من چ نه دیت ، نهو بوو من دستین خووه هر نهفراز کرن و من سهرتی خووه بلند گر دا دوعا ژ خودی خووه بخازم کو خهونا من تهخیر خیریت ، جائین من بکوژیی خانی کهت ، چ دیندومی ! من دیت خانی مه تیکه کا کهتیی و خانی کریمه دووبرت •

— برتی خو ژ چ درافه نه کهتوو سهرتک ؟

— نه - نه کوپتی من •

تاختیکه هه لکیشا و گوت :

— دئی دا بوته تمام کدم • نهو بو د وان دمامادا (توژی وهکی
 کوپئی منی) بوسکا منا بشت بوو یا لسهر هه یقا خوه بوو ، بهرنی
 سیندی بهری مدله بانگ دوت زاین بچووک بوونق هاتی ، ناله نال و
 دهنسکی وئی نهو در ب دهنک تیخت هه وئی شهتی ژنکین هاوریری
 مه هابوونه ههوارا مه ، مه ژسکا زی هاوریر لیدا بوو • لئی شتی نه
 خومش نهو بوو دگهل زاین بچووک بوونق تیکا خانی فرهتر دبوو ،
 لئی مه هه دهنست ل دلی ددا ، ترسا تیکی مه ژبیر کربو ، نهو بوو
 هه کو واقه واقا بچویکی مه گولئی بوی و ژئی سه پاس بوی مه هند دیت
 طلئی ژبریتی خانی هه پفت ، هم ژین ل دور وئی هند گهشتین وئی ب
 کوپفه ب جاجقه و اخرینه طلئی ژووری بی مه ده لئی ، هه و وهکی
 بیژی زاروئی بی نه زانی ژئی نه پازی بوونا خوه دهر بخت بو هه پفتا
 خانی بهسر وادا ، لئی نه پازی بوونا وی نه وهکی تهن زارووا بو
 بهلکی نه فی هندی تافت هه کره گهنی ••• گهنی و گهنی ،
 دکهنی خوه دا دخه و چوو ، نه بهس نه فه بنتی نهو دیواری هه پفتی
 هیلنا جوته کنی کوترا لیو ، کوترین ماری له ژبیر بوون ، نهوانزی
 نه پازی بوونا خوه خویا کر ، ئینا نهوزی فرین ، فرین فرین هندی
 چافین مه قهتره دکو بهرف نه فراز دفرین ، لئی نهوا بویه کهسه ددلی
 مه دا مه نه زانی دئی کیز مزگینی دگهل خوه بهن •

— ئی کوپئی من نهفه بو جیروکا من ، نهوزی نهزا دگهل ته لهن سها
 نهفی داری •

ئینا بستی گوهدیریا ئی جیروکی یا ژ من هاتی من گوت :

— برامنی نهفی فلمی سهر ژ تهن فلما ستاند •

۱۹۸۷/۷/۲۵
 ههولیر

دېمەنەك سور يالى ژ فلمەك راپۋورتى

فاضل عمر

۱ - وئەينى دورۇ :

باژىرەك بەرفرەھە ، تۆزۈ دوومانى رەخىدە وى نىخانىنە دىي
يېزى نەسەر ھەپە تەبن لەو دېئىزىن ھىز كەسى سىنور نەدايە • چاننى
كامبرىئى ھىدى - ھىدى بەرەف باخجەبەكى دىجىت ، تە قىشكەك د نىقئىدايە
چەند كەس لەر روونىشنىە • ئافامى بەك دو - قات ل كسارەك
باخجەبە • و خەلكى جادە كرىبە تەما شەگەھ •

۲ - وئەينى نىزىك :

چار زەلام ، بەلكو يىنج ، نەخىر شەش ••• بىپاستى كەس
نازانت جەندىن ، جونكى رەخى وئەينى يى دورۇ شىلى بەو بەس چار
- يىنج كەس باش ديارن • ئەفانە لەر تەقىكى روونىشنىە • يى
نىزىكى كامبرىئى قەت - وەرىسەك ددەستەايە ، دېئىزىن نىچىرا خەو • يى
گىرىنى ددەت • تاكو نىقارانى ، يىت خەو رووت كرىنە ئو بىدەستى راستى
ئەوى قەت - وەرىسى ل يى خەو ددەت ، يىدى شەلوالەك دېئى بو
وقەيسەك رەشى دېەر ، و رەدىنەك رەش ھىلابو ، دا يېزى شىاگردى

جيهاناسی دزين) .. دوما قیزی ، که چکئی هانی ، بزاف ل جادی
راومنا ، وخه لک گوھین .. لئی گه لک نه چو دوما دیسا بزاف کهفتی
جادی و هدر به کی رتی یا خوه گرتی . دفی دمیدا خودانی قهتوه ریسکی
دینه لیسکان دا هاته خوار ، قهت ودریس دستوی خوه نالاندبو
و دیشکوری ، هدر دوما گهفتی نک تهفتکی ، هه نالید وی ، هه ربه کی
برهنگه کی پروزباھی با وی کر .. وخه لکئی نه مساشه دکر .

بانی خودانی شه لوالی رابو سه خوه .. وهمان دیمان
دوباره بو .

لئی دوما بی دینۆکه ، نه له دین ، به له دین ، ترچه دین .. رابویه
سه خوه ، بو هه میان ناشکرا بو ، گو نهفه دئی دیمه نهک تازوو نووژمن
ئافرینت ، زبهه دوما چویه بنتی بیه لیسکان که نئی بهک تهر و نازک کر وهل
باسکی بیه لیسکان بو ، لهر که چکی را وهستا و ته مه نا بهک سه ربازی
بوکر .. خه لک پتر چاف برسی بو و پتر هاته نه ماشی !

به له دینی دهر سوکا وئی ژسه ری کر و بو خوه یاری ب که زینه
وئی کرن و بانی جلکید تیرا زکری دبهردا بنان نو دبهربانکیدا هاقینه
خواری وخه لک پتر چاف برسی بو .. دوما کچک هیلایه رووس ، هه مان
که نئی خوهی تهر و نازک کر و بهله ز دینه لیسکاندا هاته خواری .

۳ - وینه یی دوماهیکن :

بشی یی به له دین زی روونستی ، خودانی قهت - وه ریسکی ب
تی یی چافی لوان تیری و رابو سه خوه و نه نید دن زی هل وستان ،
ئینا گونه هه فالان : کئی دقیت دوباره کهت ؟ هه میان سه رتی خوه شوپ کر .

ئەفچا يېڭە چۆ و گوتە تەماشە كەران : كى تىنى بەبلا تىنا خوە بشكىنت .
 بەك زىنەت گىلە شوكا تەماشە كەرا بزغى و دەركەفت دەستەك
 شەل و شەپان دەرەبو ، دو دەرسوك دەسرى بون ، شودكەك دېشتى و
 كالكەك دېنى . . . ودا يىنەلىسكان و هل چۆسەلال . دەما تىزىكى
 كەچكى بوى رادەستاو سەرى خوە نخوون كىر تىنى لى بىتپت
 دىنگلى وى پرا گرت و پالدا ، وئەوى كەچك پال ددا زۆر ، كەچك لى
 زقېرى وەندى تەف دەفە ، د گەرووتى ، دتوشى يىدە تفرە ، هەمى
 بىسەر وچايدە وى پادا ، لى يىن سوودبو ، هەمى سەر بەرداى نە
 دىخەما ئەرە يا تى بە .

دەما كاپرا هەتە خوارو گەھتە يىف خەلكى ، چەندەك لى
 تىورىن تىرۆزباھى يا وى كىر .

پاشى بەك دى زخەلكى تەتە تا و خوە گەھاندە يىنەلىسكان و كامىرى
 تاكو تىقارى ل تەفەكتى كار كىر . . .

وئەمىن كامىرى نەگرفى (چونكو بونىف و فلاش نەبو) دى
 زودرا زاردەف بىزم :

دەما بانگى مەلای بانگەلدنران ل بازاپى بەلاف كرى وخەلك
 چۆنە مزگەفتى . بىرەمىرەك و بىرەزەنەك ژنارى يا شەفنى دەركەفتن .
 پارزوونەك ل بىنا پىرى بو و گوپالەك دەستى كالتۆیدا بو ، گەھشتە
 بىنى يىنەلىسكان كالتۆ رادەستاو پىرى بىسەلال كەفت ، وەكى هەررۆز
 دەستەك جىلكە تازە كرنە بەر كەچكى وئىنە خوارى ، هىنگى نىزى زى
 خلاس بو وخەلك چۆبونە مالىدە خوە ، لى گەلەك يېڭە نەچۆ . دودو ،
 سى سى ، چارچار . . . دەركەفتن كولانى و دگوتىن :

— دایکا من نه ل ماله ، کئی دیتی به ؟

— خوشکا من نه ل ماله ، کئی دیتی به ؟

— زنا من نه ل ماله ، کئی دیتی به ؟

• • لوی دومی پیری و کالوو کهجک زسه ری کولانی خوبان
همیان ل وان پیری و ب دفتندی گوتنی :

— کهجی نو دی کهنگی ل مال روونی خواری !!؟

حزیران ۱۹۸۶

مال

سوهه رسمیت موم

دولت عهدی

ژ نینگلیزی وەرگیرایه

چمه که دکه فینه د دولت کیدا نابهرا هندک گرا ، نو خانیه کتی که فن
دکه فینه ناف وی چه بیدا ، بهریت وی دنه خشان دینه و هندک عمار و گوف
و گوفانک لرهخ و چانیت وی هه ، لسه دهر گه هتی دهر فسه هندک
هزماریت جوان ب مینرویا (۱۶۷۳) هابو به بیگار گرن ، نانکو مینروا شهو
خانن بیتی هانی نانا گرن .

رهنگتی وی خانن بیتی گه ورو ، بشتینگسته کا موکوم هابو دانان ،
وسا دیار دکر هه و کو پارچهک ژ وی نهردی زبه و ان دارو باریت
بهر چار لافه سیه لیدکر . پربانه کا هه دو نالیت وتی خه لاندی
ب دارو باری دو ماها وتی دگه هشته باخچه کتی جوان و خشکوک . فسی
دنیانی رهوشا خوه دابو خانیت نزیک . نه و مروقیته لویری دژیان میا
وی خانن دخوراگر و رکویی بون ، لئ نه دچقل بون بتر ژ هه می
تشتا نهوان شانازی بوی خانن دکر ، نهوی ژ چاخنی بابو بایرا هانی

ټانا کرنو هه تا دگه هپته کورپا ، نو تیدا دبون و تیدا دمرون . زبهری سینه د
سالا ووره وان شو نه ردی لچانو ره خیت خوه هه می داچاندبو .

جورج میدوز زه لامله که زین وی گه هشتبو پنجهه سالیق ، زنا
وی ساله کنی یان دوا ژ وی بچویک تربو . هه ردو خومش مروف بون ،
دسه رخوه بون ، دکله که لا زینتی دابون ، دو کورپا وسنی کجیت ب
کبرهاتی و پر تین وزه فدر هه بون ، چ دوما وان خه ما هندتی لچ نه بو کسا
دی چاوه بنه زن وزه لامل . شو جهتی خوه دزان و شانازین بوی جهی
دبن . من دزینا خوه هه می دا چ ماییت هوسا به کگرتی وب تفاق نه
دیتون . گه لکه دکه یف خومش و کار که و دلوفان بون . زینا وان مینا
ژینا پتريکابو ، ریلک و پینکبا فنی مایتی جوانی و قه شه نگبه کا وه کی
سمفونیه کا (پتهوفن) یان که ناله کنی (تاین) ددایتی . ددل خومش و
شاد بون وه هزی وی دلخومش بون . سه مایتی وی مایتی نه جورج
میدوز بو لچ دایکا وی بو . خه لکی دگوت ، نه ف زنه هه فبهری دو
زه لاملت و کی کورپتی خوه بو .

زین وی هفتی سال بون ، یا کیل و به زن بلندبو ، سه رخوه و گرافتی
بو ، برچی وی به روف سبی نه دجو ، هه ر چه نده دینتی وی یی
جرجویی بو ، لچ ژ جائیت وی یت بریسکدار دیار بو کو یا زانایسه .
ثا خفتیت وی دمالدا ود باخجه می دا ریندار بون ، تبعه تک هه بو ، هه تا
هه که رینداریت وی رومی و زفری زی تیدا هه با ، دگه ل ب لچویت وی
دکر نه که نی و فهدگیران . زنه کا رینجیه ربو ، دقا بو مروف سپینتی
زوی ژ هوی رابانه دا تیرا گه هشتا و مختی دجو شولی یاسنج پاتربو .
پارشت بو دکاری خوه دا ، دگه ل هندی یا هه نه ک بازبو .

روژه کنی درینکی دا و مختی کو دا زفره مال مسز جورج نه ز

راوستاندم • لهنتی وی ههمی تقدی فیرکفتن ودله رزی • (تم ووسا
دزاین کو خمیا وی مسز میدوزبو ، نو زنا جورجی بهس ب ناتی
مسز جورج دهانه یاسین) • وی بسیار ژ می کر :-

— ماتو هزار دکهی کو دتی مام جورج میدوز نه فرق هینه بیبری ؟ •

نتی نه نهو داسی ومختی هینکی ل جیتی •

— بوچی ، نهز دینرم نهو بی مری •

— تم ههمی هزار دکهین بی مری •

من جیروکا جورج میدوز دوازه جارا بهینه ، نهتی جیروکی
سه برتی من دینا ، زبدر کو تاما جیروکه هوزانی ددا : هندا کاریکه ربو
ومختی مروئی خود بهردابا دناف دا هر وه کو دجو ناف زینه کا
راست دا • مام جورج میدوز ویرائی دی نوم نهوی ز وی بچوبلنتر ،
هردوا هز مسز میدوز دکر ومختی هینا ناتی وی (تیلی گرین) ،
بهری پنجهه سالا ویتتر ، ده ما وی شوی بتوم کری ، جورج چو
سدر ده ریایی •

بشتی بست سالا ز نوی وان های دنگو بایت وی بو لسهر
رهختی ده ریایی جیتی وباشی وی بخوه دیاری ژ وانرا هارتن ، بشتی
هنگی ج دهنگوبایت دی لسهر وی نه بهستن ، ده ما نوم میدوز مری
زنا وی بو برائی وی نفی کو ب مرنا وی ناگه هدارکت ، لئی ج
بهرف بو وی نه زفرین دو ماهیتی گهشته وی باره ری کو نهو زی بی
مری • لئی بشتی دو سنی روزا ژ حیته تی نامهک ز کابایا ده ریایی ل
(پورت سموت Portsmouth گهشته دستنی وان • دوتی نامی
دا دیارکریو کو دنان دهه سالت دو ماهیتی دا جورج میدوز ب هینا
هونکی کته نفیا ، نو نهو ووسا همت دکت کو ژبی وی گه لسهک

نمایه ، داخزا وی نهوه جاره کا دی وی مالی بپنیت نهوا شه و بسدا
په بیداوی .

برازایی وی (نه لبرت میدوز) چوبو بورت سموت دا بچله کنی
مائی خوه دگهل خوه بپنیت و وی تیغاری بزفرته مال .
مسز جورج گوت :-

— خیاله . نهفه پنجهه سال پتیره نهو زفیری چوی . حه تا نهو
وی هشتا جورجی من نه دینه ، نهوی کو ساله کا دی زینی وی
دی پته پنجهه و بیک سال . فی بسیار زینکر :-

— مسز میدوز بو فی جهندی ج دپنیت ؟
— باشه ، مائی نو دناسی کا نهو چیه . نهو لو ترا هه دروینیت و دگهل
خوه دگرزیت و هه فی ناخفتی دپنیت :-

(وختی زفیری چوی ، تولازه کنی تازه بو لی نه هندی ریجیهر بو
میا برایی خوه) . لهوما وی باین جورجی فی هه لزارت .

مسز جورج وه کی زنه کا گوندی پاساده کوچ جار زخانیق خوه ز
لهندن دو برتر نه چوی ، گوتنه من بهری خوه بده دزورقه لول وی
پتیره . وی نهو هزار دکر کو نهو بیگهل جینی بوین و مه بسته می دگهل
تیک هه بو . هه لبت نه زجوم . وختی گه هشتم ، من دیت خه لکنی
مالی هه می بی جه مابوی و ل مطبخا که فنا مه زن دا دروینشتیون . نهو
مطبخا نه ردی وی ز بهرا هاتیه چنکرن ، مسز میدوز یا روینشتی بو
لسه کورسیکا خوه نهوا برهخ ناگری کوچکی فه ، گه لک یا کیل بو ،
نو که یفا من هات ده ما من دیتی وی کراسی خو بی ناریشی بی ز هه میا
چتر کریمه بهرخو ، نو کوری وی وزنا دگهل زارو کیت خسوه ل دور

میزی درویشتی بون • لدهختی دی بی کوجکی زه لاهه کنی داهه عهه
 بی رویشتی بو وین زهبت کری بو ب کورسه کنی نه ، گهله کنی لاوازبو
 چه رمی وی وهسا بهر ههستی وی دا شوربو داییزی جلکه کنی فره
 وهان بی لسه ، دهنی وی بی زهرو جرجویی بو ، نو هه می ددانبت
 وی که بون •

نهز چومه دهستی وی ومن گوتی :-

— مستر میدوز باشه ، نهز گهلهک بی بکه یقم کو تو ب سلامه نی
 گه ههسته تیری •

وی ناخفتا من دروست کر و گوت :-

— نهز (کابتن) •

برازایی وی (البرت) ی گوته من :-

— نهو ل تیری بی ب پیا جوی • وهختی گه ههستی تیریکی مالی گوته
 من : ترومیلی راهه ستینه و وفا بریقه بجیت •
 مستر میدوز گوت :-

— تو وی هزری بکه ، نهفه دو ساله نهز زنفیت خو نهده و که قیبه

وان بهدست نهزی هه لگرتیم وینایمه خوارتی و دانایمه دترومیلی

دا • من هزر دکر چ جار دی بریقه ناچم ، لی دهما من دارو یاربت

وان دیتین ، برا من ز بای من هات وهختی وی گهلهک (کارک)

ز وان دارا چیکرین ، من ههست کر کو نهز دکارم بیا بریقه

بجم ، بهری پنجه هو دو ساله نهز دفتی ریکی دا نشیف جو بوم دهما من

نهف دره هیلای و نهو نهز جار کا دی دوتی ریکی دا بریقه جوم •

سالا نهز دفتی ریکی دا نشیف جو بوم دهما من نهف دره هیلای و

نهو نهز چاره کا دی دوی رینکی دا بریفه چوم .

مسز میدوز گوت :-

— نهز دپترمه فنی جهندی جفتلی .

مسز میدوز گوت :-

— وئی ریفه جونئی نهز پهیت کرم ، و نهز همت دکهم کو جیترم

ولسهر خوه ترم زبهری دهه سالا . نهی تپلی دئی نه درهنگی

شرف ل دهرقه پینم .

وئی بهرسفای دا :-

— تو گهلهک بین ز خو رازی .

نهز باوهر ناکهم کهستی گازی کرپته مسز میدوز ب نافی وئی بین

پیشین . وهختی زهلامی کمال و مساب بسته هی دگهل وئی دتاخت

لهرزکنی نهز دگرتم . وئی دگهل بشکورینه کا فیل باز دچاقادا دتیرا وی ،

تو دهما نهو دگهل وئی دپهفت پینت وی پیت بین ددان دیار دیون .

تشتهکی سهیر بو دهه مروفی دتیرا فان هوردو مروفیت کال نهوینت کو

نهفه نین چهرخه ههف دو نه دیتی ، وهزر بکعت کو دوی دهمنی بوری

ههمنی دا وی حهژ وئی دکرو وئی ذی حهژ وی دکر .

نهز برس دکهم کا بیرا وان ز همتو دلینا وان یا بهری تته فه ،

وبیرا وان تیت کا چ کوت بو بهک دو . دیسا برس دکهم کا نهو بو وی

دیاره کو تتهکی سهیره ژ سهخه رات فنی ژنکا دانه عمر وی مسالا

بابی بابیرا و میراتی وان نهوی بوی مایی هیلو جو دزیانه کا دوپرو

دهراژدا بزیت .

من بسیار لیتی کر :-

نهری ته زن مینابه ، کابتن میدوز ؟

- وی بدهنگی خوہ بی لہرزوکڻہ بکہ نیہ کئی ترانہ ٺہ گوت :-
- ٺہز نہ مہوم • دبارا فنی چہندی دائہز گہلہ کئی ژژکا
شہرہ زامہ •
- سز میدوز بہرسفا وی دا :-
- تو وہ دبیزی ا ہدکہ راستی ہاتبا دیارکرن ٺہز نہ دہمامہ حیہتی
دہما من گولیتو کو جاوہ تہ دروژی دا دہزن وینف بیت زینت
رہش ہہ بون •
- ٺہی ٺیملی ، ل جینی نہ درہشن ، یتدقیہ تو یتیز ژ فنی چہندی
بزانی ، ٺہو دزہرن •
- بہلکی ٺہی ہندی توژی گہلہک بی زہربوی • وہختی من نو
دینی من بوخوہ گوت ، بوجی ، ٺشا زہرکئی تو گرتی •
- ٺہی ٺیملی من سولہ دیو ہشتی تہ چ ژنا نہ ٺینم ، ومن نہ ٺینان •
- (ٺہوی ٺہف ٺاخفتہ ٺہ ٺہی ٺہجزی وتگزیں فہ گوت لی وی زی
وہ کی ہدر زہلامہ کی ٺاخفتہ کا راستی گوت) ، من گوٺو ٺہز دی بست
میلا برتقہ جم ومن ٺاخفتا خوہ بچہ ٺینا • ٺاخفتا وی یا کاریگہ رہو
مروف بی قانع دبو • وی بہرسفا وی دا :-
- باشہ ، ہدکہ تہ ٺہز بوخوہ برہام دیت دا بہ شیمان ہی :
- ٺہز ہندک ل گہل زہلامی کال ٺاخضم لدور جینی •
- ج دہراف ل جینی ٺینن ٺہز ز ہندی یتہ تر نزام ہندی تو ژ
بہرسکا کورکئی خوہ دزانی • پاپور کیفہ ہجیت ٺہز ل وتری مہ •
دکارم بو دہمی شہمش ہدیقا ہدی روزی تہ بہیلہ ل ٺیری و
ٺیفہ کا وی تشتی من دروژی دا دیتی ہوتہ ہدی تہ فہ گیرم •
- سز میدوز گرنزی وگوت :-

— باشه ، نهی جورج ، وختی نهز دوبر دښرم دینم بهس تشنه کنی
مای ته نه کری ، نهو زی کو ته مال و دراف کوم نه کریه .

— نهز نه نهو کهسم مالی کوم کهم . مالی دکهم ودمه زینم نهفه به
دروشمی من . بهس نهز دکارم تشنه کنی پتی بوخوه بیژم : نهو
زی هه که دهلیفه بو من هه لکه نیا کو زینا من زفریبا فه بو باش
هنگی دا مالی گرم . وگه لکه کهسیت دی وه کی من فی تشنی نا
بیژن .

من گوت :-

— نهخیر ، راسته .

من حیته تی و بریز و فهدرفه نیرای . یی یی ددان بو ، ژکار که فنی بو
بی پاره بو ، لی وی زینه کا سه رفره از بوراند بو ، زبهر کو وی بو خوه
خوهنی چیدکر . دوما من نهو هیلای وچویم ، داخاز ژ من کر کو روزا
باشتر بزفرم و وی بیسم . دا کو همی جیروکیت من دقت بهیسم
لدور چینی بو من فه گبریت . سیندا باشتر من هزارا خوه کر کو
پدقی به بجم دا بزاهم کافی زهلامی کال دقت من بییت یان نه نهز د
وی ربانا تاز و جوان و خه ملاندی بدارو باری خوار که فم ، دوما نهز
که هشتمه باخجهی من مسز میدوز دیت یا گولا دهه لیزیریت و دکه نه
دهسک . من گوتی سینده باش . نهوی خوه بلندکر دهسکه کنی مهزن
ژ گوئیت سبی فیو . من تیرا خانی و من دیت کو سهوانه بیت هاینه
ههدان : نهز حییت گرتی مام چمکی مسز میدوز جهز حه تافنی دکر .

مسز میدوز هه دهم دگوت :-

— دتی مروفی وخته کنی زور هه بیت کو دناریی دا بعیت دوما مروفی
فهدشیرن .

من برس ژ وئی کر :-

— کابتن میدوز بی جاویه ؟ •

وئی بهرسفا من دا :-

— هدر دم مهفاله کئی ساویلک بو •

فئی سیدی وهختی (لیزایی) کو بی جایی بو بری دیت کو

بی مری •

— مریه ؟ •

بهلی • دخهوا خوه دایی مری • من نهف دهستکئی گولا زینگر بودا

دانه دمهزه لکچا • باشه ، نهز یا ب که یقم کو نهو دفی خایی مهزنو

کهفن دا مر • نهف بو وان گهله که کو میدوز ل قیرئی مر •

وان گهله که رهنج ونه جهنت دیت کو وی قانع کهن بیجه مسهر

جهنت خوه • وی هدی سه رهالت بهر وی هاین دزینا وی یا دریزر دا

بو وان فه گیران • بی شادبو کو بی زفریه مالا خوه یا کهفن • گهله که

شانازی بخوه دبر کو بی یا برتفه جوی بی یهک هاری کاریا وی

بسکت • وهما هزر دکر کو جنبدیت دئی بیست سالت دی زیت • لن

قهدهر یا دلوفان بو مرئی خالا دویمهین ل جهنت وئی بی درست دانا •

مسز میدوز بنهن کره وان گولیت سپی نهوینت ددهستی وئی دا •

وئی گوت :-

— باشه ، نهز یا که یف خوه شم کو زفری فه • بشتی من شوی بتوم

میدوز کری و جورج جوی ، یاراست نهوه نهز ب درستی نه

یابست راست بوم کو من بی شوی ب ټکی هه فکویف کری •

خاتر خاستن

عەگيد شەفيق حسن

١٩٨٧/٦/٢٥

- سياره تويكا -

4

(١)

خەما خولکتی وی گوهارتوو •• ب چافهکتی نهحهزو پر که ريف
لوی پويبارتی مروفا دتیری نهوتین ل ناف بازارو ل دوور کهکتی بن
که سب دزقربن •• دهنگی کهتی و ئاخافتنا وان سهری خهجه رید
زه هرگری بوون ، دلو مبلایکد وی ید کوزری برت - برت دکرن و
دیه پتاندن •

دزانی نهف مروفا ههمی بی خو دخاینن و قفلید بی کلید بی
دیتختینه ده رگهتی مهزیی خودا ههولا فه کرتی و هزر کرتی نه کن !!
خو ددیت فابروسهکتی بچوبک دناف هزاره ها فایروسید بته کا
مهزندا لهو ههمی نفرین و گازندید جیهانی ل خو دکرن ل بوونا خسو
بی بته ان بوو •

(٢)

شانو بدوینامی مات هه پینج بهره هاته پاکرن ههروه کی
(هوراس) ی قیای ، لی گرتیدانا پویدانا ب دلج بارابترای بته را نه بوو ،

چنكى پتر زى ئەيندارىد شەئى و خوئى و ترسى و گرىت بوون !!

خپ ئەكتەرا دەورە كنى بەنز و خوگر گبىرا ، ھەر (۳۰) ئەكتەرا
دەردا يىنجى دا خو دكراسى نوى بن چەرخى دا ، كراسى خاينوكتا
نخافت و حيله ل خو كرن دا بەر زى د پازى بن و بشىن شانويا خو
بەدويمهه بىن .

شانو ب دويمهه هات لى دويمهه كە تراجىدى يا پرى خەم و
زانو گرى ، يا بنى بىروزباى و خانرخاستن . . . دەستە كنى درىزو گران
گەشتە ئاتەنگا (۷) ئەكتەرا ، بەرى بچە سەرو ستوىت ئىك ل سەر
دەبنى شانوىت پاكرو و كىشان ، ل چار دىوارىد تارى و ل ئازارى كرنە
مىتان .

ل ئەكتەرىد دى پوزىق و ترسان ھەر ئىكى بەرى خو دا
گوندە كنى ، بەنزىرە كنى . . . لى ئەف شانويا يىنج بەردە يا پرى پويىدان بو
سېناھى ل پىش چانان . . . بو جەكە كنى بەجوىكى تزی كوم - كومىشك و
زىك فەتە قىاي . . . بو وئە كنى گەلەك بچوىك د ئەلبوما مەزنا كومەلى دا !!

(۳)

دەف وئى گىلەشوك و حەشامەنا مروئادا چاىدە وى ب بەزنا وئى
كچى كەتن يا سەخمەرات دەركەتى بازاری . . . ھەردوو مەلۇبىل و دامای
ل كوزىه كنى بەر كۆگابە كنى گەشتە ئىك و دگەل ئازارىد ھەف ئاخافتن :
چ دويمهه كە كا نەخوش بوو ، شانويا مەيا عەتىكە پى تەف
بووى !!

+ شانويا مە خپ ھەر يىنج بەردە دتەخوش بوون ، لى ھندەك پويىدان

مه بدویف دلئی خو گیران ، بهس ژینک فهیرونا مه ب فی پهنگی
کومتی نازارو زانابه •

- ئهگر مه شانو کر با جار بهرده ب فی پهنگی بدویماهی نهدهات •

+ دبت •• لئی دا چهوا شئی ل داقید پوژئی نیری و سهرتی خو
بلند کهمی دا که لئی بینی ؟!

- وهکی فان مروفا همیا ، نهئین ب کهتن و مرنا خو دکهنن !!

+ ههروهک تو بیتی پشهمان بو وئی سهرفهراژیا پیروز ؟

- نهخیر •• بهس وئیتی (پوئاهی) ئی و ههه شهنن نهکهره بیتی
تته پیش چاقید من •• دهست و بیتی و جاف لئی دگر تداینه و
قیزی ئید وان ب دیوارا دکهنن و دزقنه گوهند وان •• پنی و
خیجید پهش و شین لهشئی وان ههمی بیتی دایه بهر لهقار کهزنی !!

+ (پوئاهی) ئی بیتی ئاگرئی دوزئی لسهه دیا بیتی بهردا هناقید من
ئید دی چ نه !!

ههردوو ئید وئی سست بوون خاف و خرچیتی هیزا وئی پاته فاند ،
لهبهه دیوارتی کوگلیتی پوینشته خار ، چاقید وئی ئید قههوا بیتی و مهزن
مشنی پوندک بوون •• سههاتی و بههاتی پینج سالآ بدویف تیکفه
وهک پیزه کا جیای هاته پیش جافا ، لئید بیتی سواراف لئی لهرزین وو
بهرسقا پوندکد چافا دان •

- خسوزی نهه دهه ل جهتی وئی باین ، شهو نهو ل جهه ته با دا
گر با ته کر با بشکورین •

+ نهگر نهف شهفه نههات نهه دئی شیتهم •• نزانم ب چ پهیف دئی

به رسفا پسارنید براو دمیك و باین وی دم .. نمو شهگا نازك
بكهفته بهر باروونی دزوارو نیلا پر زوردار !! ناخ هزار
جارا ناخ .

- ناخ .. بو بوونا مه خپتی ، چنکی ههمی گریهانا زانو نالین و
سهم و خهمانه ینکفه .. شانویا مه یا ینج بهرده خوشترین تهملو
ترشی ید زبانا مه بوون دنازکترین زبی دا !!

دهستی وی گرت و پاکر فیه .. دفا پوندکید وی باقرکت ، جائید
وی زوی تر ز دهستی وی به رسفا وان پوندکا دا بو جارا هزارتی بهاین
پوندکا زانی .. هوسا دزانی گو سهه کالوی یا پوندکید وی زمیزه وده
زوها بین و بچ دویهنو ویند کریت و ناافافه ناهینه زانو پرتین .. لی
دفی چه رخی دا مروی ههتا ب ههست و ههوس و چه زید خو زی
زانت و نهی بی ناگه هدار !!

ههمی بهیف (پوناھی) دگه روی یا واندا کر نه ستی و کناری
لهو زیک دوبر بوون دگه لانا بوونا پوژی و دوبر بوونا وی ز
بازبری .. زیک دوبر بوون بی خاطر خاستن ، بی بهیفه کا تزی فین و
شرین لی باش .. باش دین دهنگی یا ههته دوگه هشتن . یند وی لهستی
وی بی گران ز خه ما هیدی - هیدی بپرفه بر .. جائید وی زی خاطر
ز کولانو جادا و نایند کوگا و کهلن خاستن .. گه هشته زوورا خو
جاته و کهل و په لید به رههف کری هلگرتن ، بو جارا دویماهی ل
زووری تیری تهختید فالو که توریند دهر فه کری و بری کاغهزو گلین
ناف جائید وی گر ز کرن .. سی بهیفه سهه سینگه که توره کن لهق
لیدان (بیرهاتا سالا کونانا) وینه کنی نهی کهفن خو ز کولوخکی
سهری وی تیخته ینس جانا .. ناخا فیند هه نالی وی هاته بری :

(من ز سهري دزانی نهز نهشم فی شانوی ب دویمای بینم) .. (بهري
دویمایا بهردا بینجی بته شیرو سهري من بپرت ، نهز دئی بسه بهیرو
فرم !!) .. (گهلهك شانوی ز فی باشتر جانفیدی مهنه) .

خهید وی گران ترو جریبیتید زانا کورنر لی هاتن .. قهستا
گه پراجی تورو میلا کر ، بی بی شیت خاتری ز نه که رید هه فال
بخازت .. دقا شهفا تاپی یا ناف دلجی خو نهو شهفا نه فنی وی داری
زۆپدارین پۆز بو پۆزی ب سۆتن و کافل کرن و گرتن و کوشتی ددی وا
پاچاندی ، دناف لاندکا شهفا زانا یا بپاستادا تیکهه کهت و دگهل پینکا
دریزو جانفکید ترو میلی سهري زیانی سهرو ز نوی ب شه به کنی بافزو
پاست شه کهت .. لی سهري وی بیو شانا میتساو دلجی وی بیو
کوتله کنی خهه برینا . . هه می مروفو دویمه ن کریت وهك هه فا
دهاته یش جانا .. بهس هندهك تیرۆز کید پۆناهین ز جانفید (پۆناهی)
ئی و ز هندهك هه لویتید بورین و ز هیفی یا مه زنا دلجی وی قونجالکه کا
بهجوبکا دلجی وی پۆهن و کهسک دکر .

•• ناله قه مشی

عبدالغنی علی یحیی

ل گوندی ناله قه مشی
ئهو کۆم کرن ل چهوشی
ئیر ب جازەك گریندان
ب کەسێو ب لێدان
خورت و پڕو کەلو زار
وێکە ئیزنگ وێکە دار
گریندان و دانە هەفە
دەست وان دە نەمسا زووف
هاویر دانین هوپا ئیز
ئهو تفنگین دەف دریز
سەرداری وان ئەمردا
تەفان بەهەقەرە بەردا
هەمی کەتن ل سەر ئاخ
بەسەر هەف دەبوون کەلاخ •
(جگەر خوین)

چاخ : سالا ۱۹۲۶ز

جێ : گوندی ناله قه مشی یه •

ل زفتانا سالا بووری دا ، ژسکهك دگهل ، سئی زاپوکیت خوھ ،
 ل گوندہ کی دویر ز گوندئی ئالہقمشئی ، بارکرو ل ئالہقمشئی کزلکهك
 بو خوھ و زاپکیت خوھ ئانا کر ، بیک زوان زاپوکا بئ سہفت بوو .
 بئ بہکئی وی شکستی بووو لئگئی خوھ ل سہر ئوردی دختاندو ل
 دویرف خوھ پادکیشاو هوسا دمئین خوھ دبووراند : ل دەرگمہئی
 کولکئی بؤ حەوشئی و بؤ دەرگمہئی حەوشئی ، ل خشاندا خوھ گەلہکئی
 بەلہز بوو . . . هەردوو چائیت وی دبوونہ چار چاف . . ل خەلکی و ل
 دئی و ل جیھانا خەلکی دئیپی . . زور حەز ل دیتنا دارو دۆلو
 روببارو نھالا دکر . حەز ل دونیایا پشت ئالہقمشئی و چیسای دکر . .
 چاخئی کو کۆچەر ل دەشتی دجوون بؤ زوزانا . . ئان دزقپینەفە ، ب
 ئالہقمشئی دە دەر باز دبوون و ل کۆلکئی زئکئی و سئی زاپوکیت وی بؤ ئاف
 قەخارنئ پادومستیان بئنا خوھ ددان ، کوپکئی لەنگ ئی پرسیار ل
 دویرف پرسیار لئ دکرن .

دویر ز ئالہقمشئی و ل بشتا جیا چ هدیہ . . . دەشت ئوردہ گابانہو
 ئانا بۆش یا هەنہو ، مرقئی دەشتی چ دگەن و چ دخۆن و چ لہسەر
 دکن . . کۆچەر ز کیرئی دەین و دچنہ کیرئی . . تە .

پرسیارئت کوپکی زۆر بوون و بیک و دووو سئی نەبوون و
 داخوازئت وی زی زاف بوون ، زبلی دایکا وی کەس نەدشیاو نەدکاری
 وی کوپکی پازئی بکت ، هەر جەندە سینگئی پیرەمیرئت کۆچەر را زی
 گەلەك فرەھ بوون ل هەبەر برسیارئت وی . دایک جار ب ئاخانتنا
 خووش و جار جار ب سوزئت تزی خاپاندن جار ئی ب ترساندا کوپکی
 پازئی دکر ، نەمازہ کو داخازا دیتنا پشت جیاو ئوردی دویر ز گوندی
 دکر ، وی دەمئ بەرسقا دایک و برائیت وی دا هوسا بیت : کوپو چ

دینزی ۱۹ زمانی خود بگره . . دوبر ز گوندی و ل پشت جیا ، جه ندرمه و
لشکهریت نورکا بیت همین و مروفنی کورد دکوژنو ب ساخی دخوون ،
جه ندرمه پرجم نینه و گهله کی توندن .

هوسا ب فان خایا به لایا کوپکی ز خود فهدکرن و نهو زی گهلهک
ز جه ندرمیت نورکا ددرسا قهد هنده ز عذراییلی ندرسا . . نهف
ترسا معزن زی چیرۆکه کا هه ی . چاخنی کو شوپره شا شیخ سه عیدی ل
سالآ بووری قه مرای ، لشکهری نورکا قه سابخانه بو کوردا دیناندن ،
لنگنی کوپکی ل ری چاخنی را ب گوللا نورکا شکسته بووو زیقه بووو .

سال ، سالآ ۱۹۲۶ئی بوو ، سالهک لسه ر شوپره شا شیخی بووری
بوو ، دنیا شه قه کا تاری و ب ترس و دریز بوو . . دهنگنی توپا زدوبر قه
دهات و بیهنا بارو و دهنگنی دگه هشته دفنا مرونی . . نهوهرکنی پهنش و بهزی
نهسمانی قه تارت بوو خه لک هه می عینجزو بوسیده و دلتهنگ بوون .
ها نه قرو . . ها سوبه می ل کوف دهنگنی توپا لهشکریتی نورکا دهیت و
ئاله قه مشنی دسووزیت و قنارا بو قلام و لاوو تولازیت گوندی بلند دکه
دلی خه لکی شهق بوو و . . حاجو کاغا ناگری شوپره شه کا نوی
لئاله قه مشنی هه لکر .

گوئیت مهزنا دپاستن و مختی دینژن : (بزنی بو شه قه کتی جهتی
خوه خوهش دکهت) . . دایکا وان سنی زاروکان زی ، ل دویماهیکی
کولک تزی سافارو ئارو گهنم گر . خارنا زفستانی ، ب هاریسکاریا
خه لکی گوندی ، کوم کرو کره کارکیتی ، ل قهد جیسا زی دار بو
زفستانی بیان ، بهنی ته داره کتی نهف دایکاها ب شهق و روژا بو زارو کیت
خوه شول دکرو ب باقری و پاست و دروست بچوبکیت ب خودان دکرن .
بهانی حه یف و مخابن ده ما کو زارو کتی خو بی سه قهت و بی شکسته تی ددیت

رۆندك زچانا دهاته خادى و لسەر پويا دپزان •

بەرى سالەكتى دونيا دەكى ئەفرۆ ، نەخوش و تارى بوو ، دەنگى
تۆيىن توركا ، ل شۆپەشا شىخى نىزىك دەبوو ، دويكىلى بەرى ئەسمانى
گوندى دگرت • هيزە كا توركا ، رۆزەكتى ز پۆزا گەشتە پەخ گوندى
ب گوللەو تۇيا • سەردارى هيزى ب دووربىنى بەرى خودا گوندى ••
پەشائى بەك دىت •• ئەو پەشائى زى چەند بچويك بوون ، لويلا تۆيىن
بۆ وان درىزكرو تەفسە لوان كرو تۆپ بوان بچويكا قەنار ئىك
زەرسى بچويكىت زىكى بربەدار بوو كەفت و لنگى وى شكەت ••

ئابى پەنگى كوپى زىكى سەفت بوو نەشيا بۆستەكتى زى
يىنگانا خود بەئائىت ، داىكا وى گەلەك گرى و گەلەك عىجزو بوسىدە
بوو ، دەمى كوپى خود ددىت ، كو چاوا نەشيا بەئىت و پراپتەفە
سەر لىك و پىئىت خود ، ل گەل زاپۆكىت گوندى ب بەزىت و ياريا
بىكەت ل ناز كولانا بەئىت و بىت مينا هەردوو براو هەئائىت خود ••
هەما كو كوپى خود بى پەنگى ددىت چائىت وى تىزى رۆندك
دبوون •• بچويكى سەفت و پى شكەستى زى ، دەكى هەردوو براو
هەئائىت خود ددىن كو ياريا دكەن و دكەن و پادكەن ، هەمال جەئى
خود پادەستياو ب كرى و دلئەنگى دىپى بە وان و جىھانا جوان و
دەلالو بەررەھ •

هەيامەك بوورى و لەشكەرى توركا گەشتن ناف گوندى ، ئاگر
ل تەف ئالى و ل تەف جەها بلند بوو ، هاوارو گرىا داىكاو زاپۆكا تىكەل
بوون و دويكەلە كا پەش و تارى ئەسمانى ئالەفەشتى گرت و قەشارت ••
خوين مينا ئانا جۆكا دچوو هەمى خەلكى گوندى و دەفەرى ، خود بۆ
باركەنى بەررەفكر تا بچىن بۆ وان دەفەرىت دوور ز لەشكەرو

جەندرمى توركا • بۇ دەشتا عىراقى و سورييا ••

زاپۇكىنى شەل ، زاپۇكى دل شەكەستى و لىك شەكەستى •• چاخنى
دايك و برايتت خود دىش دمزوبلىق شەخت بوونىنە ، داي وى گەلەك
تەنگ دبوو ، دگرى و پۇندك مينا بارانى ژ چانا دەانە خارى و ب كزى و
ئىدىزى ل جەتتى خود مت دبوو ، دترسى و مزر ل پاشە رۇزا خود دكر ،
كو چاوا نكارن مينا دايك و هەردوو برايتت خود زاپۇكىت گوندى
ب پەقى و ب مەش ، چاخنى كو موسا مزر خود دكر ژ ترسادا دلەرزى و
هېستەر ل سەز روومەتا وى دەاتە خارى •

دايك و زى ب چافەككى تىرى روتك دگەل خود دگوت :
(ەرن بو من چىكەم خوتىترە ژ ەلانا تە ب تىنى ل فى نەلتى •• لى
چ ب دەستى من نايى •• تو نكارى ب مەنى و ب بەزى مينا زاپۇكىت
گوندى •• ئەز دى بۇ تە ەلەكى باش چىكەم و تو خود لى فەئىرە •
هەنا ئەم ژ جىاى بزقېنەفە) ••

گەلەك جار ، خەلىكى گوندى لى جەندرمە و لەشكەرى توركا
دېرەقىن و ل نىزىك گوندى خود قەلئىنارتن تا قاسى دوو - سى
سەھەتە كار هەنا نەيار ژ گوندى دەنبا ئەنى دزقېنەفە بو ناف
گوندى •

دايك ل وارا زقېرى ، جەپىك ل ئەردى داو دۆنەكەك
پاتىخت و لىقك و بايف ئىناز و گۆسكى ئاقى و ترارەك ، دگەل
مىووزو ەزىرو ماستا و سەبەتەك نانى ل نك داوا كەلا گرىن خود ل
خەفكادا دگەل خود گوت :- (فى جەى دى كەمە ەئىلىك بۇ فەرخنى
لەنگ شەل و شەكەستى دا ل نافدا ب ەوتت ، هەنا ئەزو برايتت وى
ل پەختى گوندى بزقېنەفە) •

دايتو هەردوو برايت وى ب لەزو ترس بوون :

- ئەز گورى ، ئەف هيلە مالا تەبە . . ل قيرى خود ز سەرماو
ياو بارايت زفستانى قەشیرە ، نەرمى ، جونكى چو بئە . . چو
ناقەومى . . كو تېنى بووى ل غى جەپى ئافى فەخۆ ، گەر برسى زى
بووى ، ئەفە نازو ميووزو هەزىرو ماستو بەنیر ، مە بو تە ب جنى
هیلای . . ئەفە گوتو ديسا ئەوىو هەردوو برايت وى پويىمەتو ئەيا
وى ماجى گرو جاقين هەميا تزی پۆندك بوونو بقی پەنگى خاترا
خود زى خاستو بەلز بو دەرگەنى حەوشى پىنگاف هاتین . . بەر
دەرگەنى حەوشى دايسكى گوت :-

- تىقارى ، وەختى كو لەشكەرى توركا دزقپنەفە ، ئەم زى دى
زقپنەفە ، جانی تە لپى یا مە بت . . ب خاترا تە . .

دەما گو ب خاترا تەو پشا خود ل بچويكى خود پىن سەفت
گرو كەفە كۆلانى ، بچويكى سەفتو پەبەن ، ب دەنگە كى تىز هاوار
گرو گوت :-

- داينى . . داينى . . ئەز زى ل گەل هەو دى هیمە جىاى من
نەهیلان بو جەندرمى توركا . .

بەلنى دەنگى وى هەر جەند بلندو تىز بوو لى يا ل ناف دەنگى
تۆپو تەنگاو گریا زىك و زاپۆكاو گازیا خەلكى گوندى ووندا
دبوو و كەسى گوھ ل دەنگى وى نەبوو ، جونكى هەر كەسى ل
خەما خودو رزگار كرنا جانا خود بوو ، زىك و زاپۆك ژ گوندى دویر
كەشتن و زەلام و لاوین گوندى زى ل جەپەرا مانو شەپ ل گەل تىرش
كارین توو كا كرن . . شەپ گەرم و فرەد دبوو ، نى ئالەقمەشتى ، شەپى

مانو نه مانې دگر . . . چاخې ژنك و زاپوك ز گوندى دوير كهفتن و
 زهلايت گوندى خوږ بهر هه فكرن داکو دهستت توركا نه گهته ژنك و
 كچيت وان ، وكمې ميرجاكان ل هه بهر لهشكهرې توركا شه پ دكرن .
 بهلې هه چه ند گونديا ته خسر نه كرن و بوسته كې زى ز جه پهرين
 شه پى دا دوير نه كهفتن ، بهلې ل دويمه يكي دا ، نه شيان ل هه بهر
 لهشكهرې توركا پاره ستن ، چونكي زمارا وان كيم تر بوو ز زمارا
 لهشكهرې توركا و جه كې وان زى ميا چه كې توركا باش نه بوو ، وختي
 كو لهشكهرې توركا شيان گوندى دا گير بكن . ب دهمنى دهمزيره كې
 پتر ز هه زارو چار سه د مروفا كوشتن و ناگر بهر دانه دارو باريت
 گوندى و گه لك چاخي زى سوتن . چاخې كو روژ ناغا بوو و شه ف ب
 سه ردا هات ، لاله قهش پى دهنگ بوو ، قهدين چايي گوندى و ده قه
 زبه ر ناگرې ل ناف گوندى روښني بوو ، كولاكي زسكي زى سوتن ،
 بهلې بچويكې شه و بالنگاز بهر ساخي ز مرتق دهر باز بوو و كهس پي
 نه حسيا ، هه ر دوو لنگيت خوږ ل بويف خوږ پاكيشان ، ل ناف حهرشي
 وكمې ماره كې دخشي و زبلې ترسي ز لهشكهرې توركا ل جو نه دفو كرى
 دهمنى كو بير زى ل دايك و براييت خوږ دكرن ب گه رمې دگرې . چار
 چار زى دلې خوږ ب وى چه ندې پازي دگر ، كو ژنك و بچويك و
 زاروكيت گوندى دوير نه مه شينه و ل شكهفت و دول و نهالا ل پرخ گوندى
 خوږ قهشارينه و پاش چه ند قه كې دن دزق نه قه و قه سنا ، مالا خوږ
 دكن هه وكمې چارنې . پشې . زاپوكې شه و سه قهت ب هيقا زفرينا
 خه لكې ز گوندى دهر كه تين دزيا ! . . . بهلې هزو خه ياليت وى نه ل
 جهني خوږ بوون ، ژنك و بچويك و مروفتي دن ، گه لك ز گوندى دوير
 كه تپوون و پي پاره شيان و ب بايي به زى ل چيني و ناخا گوندى ده قه رې
 دوير كهفتن و جوونه جه و ناخه كا دن ، هه نا دهات هه ما هه ر دوير

دکتهن ، زاپوکنی لنگ شکسته زی ل ناف حهوش و کولکنی سوتی
هر دتیری به جیای ، جیا زی ، دونیابه کا بیج دهنگ و بی بزاف بوو زبلی
تاریی جو نه بوو ، ددفره و گوند مینا جفانه کا بهیا مهزن بوو . وهختی
کو زلکو بچویکت گوندی پرفین ، وکی کاروانه کنی مهزن و دریز
پنسکا جیای گرت و لهر جانی بچویکتی شل دوبرکتهن و وکی نوخته کا
پوش لسه ری جیای دهاته بهرجاف ، باشی بدروستی لهر جانا ووندا
• بوون

کو دنیا تری بوو ، گوندو جیاد دارستان و نهال زی بوونه
تارستان ، بچویکتی شل نهشیا بنفی ، جانی وی رک مال جیای پنجه کنی
هست ب سه رماو گه لک هست ب بی خود بی کر ، هر ل دایو
برایت خود دفوکری و هری دهرزا وندا بوو .

کاروانی زلکو بچویکتی ناله مشی ، بو رزگار کرنا جانی خود
ژ ترسا لهشکری تورکا • بلهز جیاد دؤل و گه لی برین هتا ب گه نه
دهشتی نه کو زفستان بگهته وان ، دایکا کوپکی زی گه لک دلته نگ
بوو ، جونکی بچویکتی خود بی شل ل گوندی ب تنی هیلا بوو ،
دایکتی هر جاوا هزرت خود دکرن ، پتر غمگین و بوسیده دبوو ،
جار نازی ل گه ل خود دگوت :- (نهو نهف بهلنگازه ل تاریی جو
دکتهن ؟) •

نو دگوت : (نهو تو ل کیری و جو دکتهی ؟ تو ب تنی ل
تاریایا گوندی خویان ؟) •

دایک ، هوسا ل گه ل خود دفوکری و هزر دکر ، جار جار زی
ب جافه کنی تری روندکتی گه ل بهری خود ددا جیای ، جیا زی دهاته
بهر جاف مینا نه ههنگه کا پوش و مهزن ل تاریایا شفی نفسی بی •

ل گوندى زى ، بچويكى شەل و پەنەن و بەلنگاز ، وەكى دىن و
ھارا ، ل سەر قونى دختى و دھاتو دجوو ، ب دەنگى خود گازی
دکرو دگو :

- دایى •• دایى •• وەرە •• لک •• من وەرە •• ئەز ب
تیشە !

جار جار زى ب چاڤە کى تزی روڤدکیت کەل بەرئى خود ددا
جیای ، جیا زى دھاتە بەر چاف مینا نەھەنگە کا پەش و مەزن ل تارىاتیا
شەقن نەسى بی •• بەلئى دایک و کورپا و مەسى گوندىا ھىنى بە کا گەش و
مەزن ب جیا ھە پون •

(دویمایى)

ئالەقمەشى : گوندىە کە ل کوردستانا ز تورکیا و ل سەر نخویین
تورکیا و سوریا یە ، ل بەی شۆرەشا شەخ مەھمەدى و ل ساللا ۱۹۲۶ حاجو
ئاغا ئافەك ناگرئى لەب ھلانیئە کا نوى ھەلکرو ئیا نخویین پیری و بگەتە
سوریا و ل جیایین ھەفتیرکا ھاتە خارو ریکا سوریا گرت ، بەلئى
لەشکەرى تورکا ل گوندىئى ئالەقمەشى لەب ھلانیئا وى ئەمراندو ۱۴۳۴
مروف زى کوشتن و شەوناند ••

ھوزانقانى نەمر جگەر خسوتین ، دوو ھوزان ل سەر قەسابخانا
ئالەقمەشى دەیناندە ، یەك ب ئافو نیشانى (پیرا توری یە) ددیوانا
یەکان دە ھاتی یە ، ھوزانا دووی ب ئافو نیشانى (ئالەقمەشى یە و)
ددیوانا (روناک) دە ھاتی یە •

چیرۆکە کا کورت بو زاپۆکا ل زتیر نافتى (روڤدکا دایى) من مفا
زئى وەرگرت و ئەز ھاندەم بو نفیسینا قن چیرۆکئى •

مه پناس

نقیس :

نور الدین انور بۆتانی

- دهوئدر خینی ده ، ب وئی شهقا تاری و ل بهر پوهنیه کا کیم یا
کو ژجراکی دهردکته ، ههردوو دهستی خوه لههف خستبوونو ب
بهر سینگی خوه فهنابوون نو دهزرو پامانین کوور کووردا دما وهه
دهات ودجو .!

- جارنا زی ژ سهرماده ، تهفر ینۆکهک خوه دههافاده بهردداو
لهستی وی تهف دلقناندو دلهزری .

- ئیدی ب وئی یهکی قسهک ژ وان هزرو پامانان ب دوور دکته
ودکر کوپازی .

- لێ ناچار بوو ، دهما ههول زارۆکان دتیری کو چاوان خوه
بسهر ههف دوو دهگفاشته ژ سهرماده ، خهول چافان دههپکی و نهدها
ئیدی پازی .

- جار دنرا دبووهو جگارهک قیدخستو ل هوندر دهات و دجو
نو پیرا دکته دههیا هزرو پامانا .

- هەر کو دکه ته هزارا زی ... ته دگۆفه ی ماسیه کی ده زمان
دایه یه ، ... که نهی بنی به جرا ... هزارین به لاف خوه ل سهری
• ددان

- جارنا دگو : ... نهزی پابم خینیکا ئاردوی هلوه شیم ، دارو
هه لاشی وی بینم و ئخوه پرا بشه وتین ، جارنا زی دگو : ... نهزی
سوی زوو پابم هه یم جولیا ...

- لئ ديسا ل خوه دزقیری و دگو :- نها چیا تهف به به رفی هاتنه
گرتن ، نه مومکنه جولی زی دین به رفی دا هاتنه فه شارتن •

- گه لو ... یا نهزی جاوا بکم ؟

- دجی بین خوه پرا هه ر دوو دهستی خوه ل باکرو سهری
خوه بهر به ئاسمانی فه بله کر و گۆ :-

- خودبوووو ... تو بارنی که ره می ... تو باین په حمی ...

- خودبوووو ... فایه حالی مه تو دینی

- خودبوووو ... تو بدی خساتری مه زانایا خوه ، تو زی

په حمه کنی به حالی مه بکی و مه ز فنی نه خودشی و ته نگافی بیج ده رهازی •

- ولو جار دن که ته هزارو پامانین خوه نو پیرا زی هانن و چونا

خوه دهوندر خینی ده هازۆت •

- گوندی تهف که تبوون خوهی ، باگره حه یا بزن وزارو کین

وی زی ده ، تی ئه و ل ئبرده کنی (۱) پامان سوار بوو و ل به زیکی (۲)

دوز (۳) دهازۆت ، ...

- لئ هه ر کو بیکنی دبوری ... هه سپی وی دلکومی و دکهت •

دگر نه دگر تو پتی ژهه فدوو دهر باز نه دابوو .

- جار کتی بلند بلند ب هزرین خوه دا فیری ، مینا با
باشو که کتی نیجیرا خوه کربسو جهنگو و بالی خوه لههوا بخی و بهر
بالوتسکا تناهی یی نه ب فیری ئیدی ولو ... ب فتی یه کتی های ژ خوه
نه ما ، ههردوو جیمتی وی له ههف هه ریلین (۴) ، لگتی وی له تامانان
که ت و نهف ... پهق ... تنگ ... چنگ نو دنگ و که ت .

- (ناسی) ب که تا میری خوه و دنگتی تامانان شیاری بوقه .

- ویش شش ... بسم الله ... نهف ج بوو !!! ...

- فارو ... فدی تو که تی نو ؟

- نه ری و له نهز که تم ، ما تو نایینی ؟

- خودتی خیر کی ئیشه لا ، دهر پابه ... پابه وهره سهر جی یی خوه

وهره دنیف نیشین خوه بلا له سارنه به .

- ما نهز جاوا پاهم ، که چارپند ، چند جار من ژ تهر پرا گوتسه

کیر کتی دنیف تامانان ده مهبله ، نهو دتی پو کتی بهلا کتی ینه سهرتی مه ،

بنیر جاوا حه یا ب نیقی ده دجیمتی من دا چکلی به ! .

- هدی مالا من بشمونه ، ئیقار من ژ بیرا کر نهز هلیم .

- ناسی پابوو بدهستی میری خوه گرت و نهو پرا کر ، بانستی

نه پریا (۵) خوه زی زسه دتی خوه فهکر و دجیمتی وی ده گرتی دا .

- شوکر ژ خودتی پرا ... جاتیر ، باشن بوو دزگتی نه دا نه چکلی ،

ما کو دزگتی نه دا چکلی با ، وتی مالا مه خرا بونا .

- هنی بانگتی سویتی نه دا بوو ، دما نهف بوو بهک جتی بووی .

- فارو .. خوه لسهر نئين خوه دريز کر ، چاقی وی تامارا
خوی بو و نه بو ، دیکا سوین دست بگازی بی خوه کرن .

- نیشانا سوین بو ، لی هی دنیا تاری بو ، له ورا تاسمان ب مه ورو
دومانا هابو و گرتن ، ئیدی نه دشت دافا پو ناهی بی خوه بهردی سه
پوی قادی و نانا گوند و مالان .

- فارو کر کو پابه و ددلی خوه دا گوت :-

- دا پابم (نی باری ل من هدر ل مه) . دا پابم نغزیا
خوه زی بکم .

- هیز د خوه و پابو و ف ، ب وی هیزدان ، بریسکهک ناگری بر
تیس و دژوار ژ برینا بی بی دا . دهنگ ل ناسی کر .

- ناسی .. ناسی .. ده پابه لی ؟ پابه ناگره کنی ز مه په
نیکه .. ناگره کنی هلکه ، نه زنی برینا خوه بی بکه وینم ، چیمنی من
دیشه .

- ناسی .. پابو نو برسی ؟

- ته ج گوت جاویر ؟

- من گو ناگره کنی هلکه ، چیمنی من دیشه ، نه زنی برینا خوه بی
داخ بکم ، .. بکه وینم !

- ناگری ج لو .. ؟ نه زنیگر ب ج هلکم ، قهی ته زیر کره
مهف سن پوزنه ، نینگی (۶) مه نه مایه و نه م بی ناگرو ناردوونه .

- نو ووه .. نینگی .. نینگی .

- یا نه نه زنی جاوا بکم ، نی چیمنی من دیشه ؟

- ههك تونا لښكه .
- تون !!؟ . . .
- ټهري . . . ټهري تونون ، تونون ژ برينارپا باشه .
- ما هه ما من تونون ل برينا خوه گر ، قهي دبهين ټاگر ژي بيمين ،
دني زفستانا سارو قري وپوك ده ؟ .
- جا ټهز چ بكم ؟ .
- دوما من دگو كوپو ټيزنگي مه هنده كه و ټيرا مه ټاكي ؟ . . .
- ته دگو . . . قه نه ټاردووي مه هه نه .
- ټير چارا ټيزنگ نه ما . . . ټاردوو هه و بو ټه من ژي ووسان مان .
- ماكو ټهف زفستانه نه با ، وي ټيرا مه بگرا . يان گه لو . . . كه من
- دټي به زفستان ولو درټيزكي . . . ني تو نه ما يوهار ژي بډاوي ټي و هي
دټيزي قهي ده سينكا بهرف بارانا په كانه .
- ههردوو گافكي بي دهنگ مان ، . . .
- فارو ل زارو كين خوه ته ماناگر ، هزري خوه گر ، ټينا برينا
خوه ز برگر ، . . . ټيجار پاپوو كنجي خوه ل خوه گر ، پند خوه
پاينجا . . .
- دهست هائيت وهريس و ته فري خوه وپاهنته پشنا خوه .
- ټاسي . . . سهري خوه ل سهري زه ندي خوه خستوو ، هي ل سهري
ټينا بو ، دوما چاني خوه فهگر ، ز جي بي خوه فهجني و پاپووه .
- فارو . . . خير . ؟ . ته چما كاري خوه گر . ؟ تي چ بكي !!؟ .
- ټهز دكم هه پم ټيزنگي زوه پم بيم .

- وه له باشه ، ... بفتی سهرمایتی و چیمتی ته بریندار ! قهه
 تو دین بوویه ، یان ته دفتی زارو کین من سینوی بکی ... فارو ... نهی
 فارو ... بهختی تهو خودتی مهجه ، زفستانه و دنیا ساره ، تو ناگهیزی
 تیزنکی ژ مه رینی ، تی ب کودا هه پی ... پی و پرنجه ه ژ تهف ب بهرفتی
 هاتنه گرتن ، و ره پروونه ، خودتی که ریمه و حالتی مهزی حالتی گوندیا .
 - ناسی کرو گوت . لی فارو پامانا خوه نه گوهارت دهری فه کر
 پیرا ده رکته و جو .

- پی دنهاله کا کووردا ده رازدهوو ، نهال زی حدیا ب نهوقا
 مروق ده ب بهرفتی هانبو گرتن ، بهرجه هه ورین پدش و تازی ژ سهری
 جیان و بلنداهی یا هه دوو نالی نهالی گرتبوو .

- فارو ... دوئی نهالی ده ، ب لهز و بهز دمه شیا ، دخوازت زوو
 بگهیزه فه گره مال ژ بهری زارو زخهوشیارین . لی نهو لهزو بهزا وی
 پی نه کشا ، سهرمایتی نهو هنگفت ، برینا وی ناخت (۷) .

ژ لهو پیا زی ، هه رکو فسهک دمه تی ، یسکی فه دینسا ول برینا
 خوه دنه پرت .

- برینا وی مینا که هنی به کا نوو ده ربوی خوین زنی دزا ، دلۆب ...
 دلۆب ... خوینا سوور بهرفا سبی دبهوزاند و نهو در مینا سهرا ده کنی لی
 دکر . ته دگتو قهه که ناله کا نه تشاندی به ب دوو پدنگتی ههف دؤست
 خه ملی به .

- ب هه ر تاوایی فارو خوه ب سهری چی یی پیا گهاند ، لور
 سهرمایتی زیده خوه ده نانا ده گرت ، لهو پیا له رزی نو کت .
 - ناسی ... دل نهدا دمالده بینه ، ناچار دا دوو میتری خوه ، لی

نکار بوو وده که فاروق بېله زو به ز بېمه شه، چکو باری وئی بیچکنی گران بوو
پشنی جهند پوژتی دن ، وئی زارو کهک ب زیدمه بکرا .

- ولوب فنی بارگرانی بی ، ناسی هندی ... هندی خوہ ب نهالی پرا
بهردا وکته سهر شو با میرتی خوہ ، جتاس باری وئی گران بوو ، نهوقسا
زی ترسو سئما سهرما وزفستانی خوہ ددلو هانانا دابوو .

- هنگی ز نالیکتی فه ، فر ... فرا ... بی خوش دهات و مینا
دهرزیکا دجافو پوئی وئی ده دچکلی .

ز نالیکتی دن زی ، دهنگی هورمنا هور دبریسیا ته نلی دهنگی
گورپ وهوق وده جان دبوو .

• ئیدی ز دل دتریسیا ناسی .

- ناخر - وئی زی خوہ ب سهرتی چی بی پرا گهانده ، هه و نیتری
فاروق دیت .

- هه ی واخ ... مالا من ب شهوته ، وده هه مری به !

- تیریزا پوژتی ز نوو دهر دکته و داناخوہ بهرددا سهر پوئی
قادی ، ئیدی دنیا بهره بهره زلال دبوو .

- ناسی سهرتی میرتی خوہ بلند کر و بهه موو هیزا خوہ
هه مینر کر .

- فاروق هنی نه مری بوو ، یترن (۸) زی دهات .

- قاسهک ولوان و ناسی زی مینا شرکتی بوهارتی هینتر دباراند
نو بیترای زی دشته غلی و گلی و گازن ز شهنسو بهحتی خه راب دکر .
- ز تشکافه فاروق حس کر کو تشتهک دزگنی ناسی ده دلقلمی .

- گه لهك كينغا وی هات •
- ناسی زی نهو تمنت حس کر بوو •
- فاروق بکونه کی جائتی خوہ فہ کرو لیفتی خوہ لہف دان وگو :-
- ناسی ... نانی وی بکه گہرناس •

پہ یقین گران :-

- (۱) تیردهك = هسه سپین بهزاو زینانی به •• تنی لبامیر وبه گله ری کوردان هه بوو ، دینزن :- میر ل تیرده کی سوار بوو •
- (۲) بهز = چول وکهر به لایه (البر - الصحراء) •
- (۳) دور = راستو بن گری به (مستوي) •
- (۴) حهربلی = نالزی ، نالاندی (متشابك) •
- (۵) نه بری = هیزاره ، یوشی به ، ژن ددن سه ری خوہ وباش ناس دکن
- (۶) تیزنگ = داوی شهواتی به (الحطب) •
- (۷) ناخفت = ناخفتن زیدور نانی وی به ، لکوکا خوہ ده فه بوونا برینه ، نوو بوونا برینی به ، لنی جما نه م ناخفتن ل شوونا ناخفتن نانکو دان و ستاندنا بزمان ددن نقیساندن •• نهزی دگوتاره کا خوهدا قن به کن دور و دور و دور شروفه کم •
- (۸) بیتزن = (حسه) یان (نهفسه) •

دان و ستاندنهك دگهل چيروكنقيس

- انور محمد ظاهر -

كريم جميل بياني

مه گهلهك هزدكر نهف جافينكته پتر يا روي بروي يا وهزر
وبيريد تندا هائنه پرتن پتر دروهن وانشكهرا بان .. بهلي يا يادل
هزدكمت تشته كه ويا دهينه سهري مروفي تشته كتي دي به .. زبهر
هندي همي بزاف وشيائيد من ببهر نايدا چون وئوز نه شيام تشتي من
دنيا ندر ز جيروكنقيس كورد - انور محمد ظاهر - ي چكهم ، زهنده
بيارا رهفي ونه يي ويزهك بو دبه رسفدانا هنده بياريدي دي دا ..

- انور محمد ظاهر - نيكه ز جيروكنقيس مه يند گهلهك كيم
دقيس ، ههر چهنده نهفه ز سائيد شينتي ووره دقيست لي ههنا نهو ب
تني بهرتوكه كا جيروكا يا همي (نهف چيروكه بدوماهي نههات) ول
دور في چهندي مه دورگه هي دان وستاندا خو فه كر :-

- نو كيم دقيس ، ههر چهنده نهفه ره وشتي همي جيروكنقيس
كورده ، نه گريد في چهندي چنه ؟ (موقف) ، نازي نه رازي بونه كه ل

بهرامبهر جیهانه کا نه ب دلی جیروکفیسې ؟ نازی رویدانید دورهلنی مه
مهزترن ژ بهیف و شیانید جیروکفیسې یند هونهری ؟

- سیداینی من راست دینزی نهز کیم دنیسم ، نهمازه جیروکئی
چونکی من نفیسین بو خو نهگریه رنکا نان پهیدا کرنی . ب خودی
نهز وهناکم - نهو زی ژ بهر گهک نهگهرا تو زی دزانی .

نو جیروک وهک (بیروک) - فکره - گهلهک دهورا مندا تپش دیت
هنا دینه جیروک ، قهه من ج جیروک نهنفیسینه ، کو تنتهک رویدا بیت
ل کولانی ونهز هانیم من کرینه جیروک . . . نه . . . نهخیر . چهند هه یفا
بهلکو سالا بیروکه کا جیروکئی یا سایه ل با من ههنا بویه جیروک ،
هندهک زی ههنا ماینه نو نه بونه جیروک بهلکو قهت نابن ! ! نه
نفیسین نهرازیبونه بهرامبهر جیهانی ! نهز بهرونازی دینم ، نهز
جیروکئی دنیسم چونکی نهز نهرازیبه زنی جیهانی وجهب وراستیت
وتی ونهردو ناسمانیت وتی بهلی قهت نهز - مروقه کئی رهشین ینم - نهز
دینیم نهف رویدانید مهزن نهفید تو زی دینزی باوره ریکه جیروکو
رومانید بهرامبهر خو دقین ، دهمی نابلیونی وهلاتی (روسیا) داگیر کری
لسالا (۱۸۰۵) ومملهتی روسی بهرنگار بو ، نول سالا (۱۸۳۲) زنوی
لیف تولستوی روسانا جهنگ و ناشی نفیسی ، ناسکو دهم ین دقیت ههنا
نهف رویدانید مهزن بیه جیروکو ورومان ، نهفرو نهز دینیم ههکه
جیروکفیسې کورد نهشیت فان رویدانید مهزن نهفید مملهتی مه تدا
بوری تومار بکهت نی گوننه باره ، بهلی من دقیت بوته وههمی خه مخورید
نهف بسیاره دهور وپیرید واندا دارید کو هه جیروکفیسه کئی کورد
بوضجه کا نهفه کری یا هه ی هیفی دکم نهفه نهیته نه بیت من ناسکرا
کری !

- رەخسەگر دېئۆن شەرىپ زەخمەتەتەرىن ھونەرە ، ئەز دېئۆم
چېروك گەلەك ز شەرىپ زەخمەتەتەرى - انور محمد طاھر سەئى
چېروك نەئىس چ دېئۆت ؟

- نزانم شەرىپ زەخمەتەتەرى بان چېروك ، ھەر چەندە لەسەر دەئى
سەئىپىن مەن يا خول مەيدانا ھوزائى ئاقىكەرى بەئى قەت بەلاڧ نەكەرىە .
بەئى تەتەكەئى ئاشكەرايە كو شەرىپ داھىئانە ھەرەسا چېروك و شانوگەرى
ودانا ئارازا چوئى ئافرائەن ئىكە ، ھەرچەندە گەلەك دەرگەھ بىئە
ھەين كو ب چەند رەنگا ديار دېت ، ھەلبەت ھەكە ھەر ئىكەئى رەش
رەشكەك زانبا شىبا شەرىپ چېروك ب نەئىسەت ئەز دېئۆم مەللەتەكەئى وەكەئى
ئەنگلەز و روسى و كوردو ھەرەبا ب تەئى شەكسىرو ئەليوت و بوشكەن و
ئولستوى و جىخوف و ماىكوفسكى و باسترناك و مەھەرى و ئەبونەواس و
خانى و جىزىرى و اللى و گوران نەدبون . چېروك و رومان نەئىسەت زەئى
كو خانەن و بەھەرە بى دەئىت ، ل دوىڧ ھزرا مەن شەرەزائى و سەئەتكارى
بى دەئىت وەك چەوا زەئىر نەكەئى و مەخفوىر راجانەئى .

- وەكەئى نو دگەھە بەئىفا دوماھىن ز نەئىسەت چېروكەكەئى ، ئىكسەر
ئو ب چ دەھىنەئى ؟ دى شىبى بو مە بەئى وان گانا كەئى ؟

- دەئى پەئىن ئەز قەلەمى ھەلگرم و چېروكەكەئى دەئىسەم ، ھزرو
رەئىدائەد چېروكەئى وەك مەن گوتى چەند ھەئىفا دەئىن خودا دەئىم و دەئىم
قارەماتى چېروكەئى دگەل مەن رادەت و دروئەت سەد و ئىك جەرە و بگەرە
و فەكەئى دگەل ئىك دكەئىن ، ز ئىك زەئىر دەئىن و ئىك ئاش دەئىن ، وەك
ئەلھەمدا كورا ئەز زانبا شى دى دەئىن و دەئىنەئە ، ل ھەمى چەھەدو
كولانا دەئىتە بەرەبەرى مەن ، چەند شەئا خەوا شىرەئىن يا ز چانەئى مەن
فەرەئاندى ، (دەئىر) كو قارەماتى چېروكەكەئى (دەئىر ھات) چەند سال بو

نه زال زفاني وي ڪو بهت و بهلي نه هات ، بلوهر پڪه دهمي من چيروڪا
 (رافه شير) دقيقي زيده تر ز شمش هه يقا دده ستيه مندا ما ، هه تا
 لسه فه ڪئي يا نه وه ڪي هه سي شهنا دهمي فاره ماني چيروڪي ڪهني ونهاني
 بوي ل سهر نه مخته نه خوشحاني ، نه ز هند گريم هه چڪو من ڪه سه ڪي
 گهله ڪ خوشمئي بن ناخ ڪري . فيجا نينا چيروڪي ل يا من قهه نه خو
 مزويل ڪر نه يان زي مراره ڪا نابهني هه به . . نه خبر . . زني هه مين
 مهزتره ل يا من چيروڪنيس دقيت وه ڪي صوفين خه لووت نشين بت
 دهمي دڪه نه دناگري عشقدا ، نه فيجا زه حهه ترين شست ل دوف من
 دهمي دو ماهيڪا چيروڪي به ، ز بهر هندي هه ززاروڪي دهره من پي خو
 نه ردي ددا وه ڪو چيروڪ بيزي (نهو نه چ زوي خلاص ڪر) .

- زبلي ده بڪا ديري - خاله نا خه ج - جهي زنگي دچيروڪي ده ددا
 نابين بو چ ؟ تو جهوا به لي خو دده به زنگي ؟ نه ف پياره دي مه
 ڪيشه پياره ڪا دي نه - (گوهيلي) - الجنس - وهه روه سا هه زنگرن ،
 ڪو هم نه شين زوي بزوي زيل جو دا ڪين ، بو مروفي وه ڪي برسني
 نه . . وه ڪي تهنن : نه ف هه روه با به نه چيروڪي ده ددا بين هه رجهه نه
 زبا به تيد گرن گن سه رهورا چيروڪي ده .

- نوانم بوجي ده وري زنگي بي ڪينه دچيروڪي مندا ، دهمي من
 ره خه ل سهر چيروڪا (گهله گورگ) نقيس من زي نهو ره خه ل
 سه بدي (حسين عارف) گرت و گوتي ڪو سه بدي (حسين) ده وري
 سه ره ڪي نا ده نه زنگي بهلڪو ده وري دوغله لانڪي بي هه دياره من
 نه زاني ڪو نه زي هه نهو ڪه سم . نه ز ديزم هه وه ڪو من به ره فاني ز
 سه بدي (حسين) ڪري هه روهي گوتاريدا ڪو نه ف نه گهرا هندي به
 ڪو دقيت چيروڪي هنده به فاره مايد خه پالي و سورمان دروست نه ڪت .

ئەزىتى ل وى باۋەرىتى مە كاك كەرىم ھەكە من قارەمانا چىروكە كا خو
 دەۋرە كى مەزىن وىنى قى قام ئازا و زىرەك دا بايىتى دا تو و گەلەك دەخەنگەر
 بىزىن ، ئەف زىنا ھوسا مە دكومەلىنى خودا نە دىتتە ، تە چەوا و زىكىرىنى
 پەيدا كرى يان دېت كو لا وعى - بىنى ھوشى يا مە زى زارو كىنى ھەتا نەو
 يا پرە زفان تىتىت چەوت و نە راست لىسەر زىكىنى ، ھەر چەندە
 ب گوتىن و ئاخفتا ئەم گەلەك دەۋرى ددەبە زىنى بەلىنى ھەر گوتتەو بەس ،
 ۋەك زانائىت سوسىپولوچى دىبىزىن ، قىنى ئەگەرىتى (جوتەرىتى سازدواجىتە) .

ھەر چەندە ل دەف من خالەتا خەج رەمزە بو مىللەتى ل زفانى
 زىگار كەرىكى كو بىت وىنى فورتال بىكەت ئەۋزى نەكو ۋەك (گودوۋى)
 بىنى (سەۋىل بىكەت) بە ، ھەر ۋەكو برادەرىكى گوتى ، چونكى گودو
 مروفە كىنى زىدە خەبالى بە ، بەلىنى دلىر مروفەك بو ل ناف مىللەتى دىزا .
 خالەتا خەج دەردو غەمبەد وىنى ئەۋبون كا دىنى كەنگى زىفرىتەفە ۋەھەر
 ل وىنى زفانى بو ھا ئەفرو دىنى ھىت ھا سوبامى ، ھەتا چو بىچكىد ل سەر
 دارا مالا خالەتا خەج ئەو ھىقى دىخوازىن و ورىچ ورىچ دكرن كو ئەو
 زى رەمزىد زارو بىد مىللەتى بو . ھەر چەندە من ئەو ماف بىنە كو ئەز
 چىروكىت خو رافە كەم چونسكو ئەفە كارىنى رەخەنگرانە بەلىنى مەخابىن
 ئەقىد لىسەر فان چىروكا نىسبىن خودىنى كارىنى وان راست بىت سەرفە
 سەرفە سەخەدە كەنە چىروكىنى ، ئالتى زەدەفە بىنى چىروكىنى دىبىن قەد خو
 ماندى ناكەن و خو نا داھىلنە كو براتبا چىروكىنى و ھىزرو بىرىد
 چىروكىنىسى .

ھەر چەندە زىن دچىروكىدە مەدا يا ھامى ۋەك خوشنى و ھەفكور
 بەلىنى راست دىبىزىنى يا كىمە .

يان بوچى ئەز بەھىتى گوتىلى (جىس) ى ناكەم ، دىبىت ئەم

گهلهك بهنده واری گیرود گرفتیت ملله تی خوینه و تشنیت گرتنگ و
چاره نویستی مه یی بنقه گرتدایه نهفه ټک ، یا دووی کومه لئی مه ب
چافه کئی نزم سه حد که نه گو هیلئی ، نه فجا نه م زی خو نفی بابه تی ناده یی نه
نه ز ب تنی به لسکو بارا پتر ز چیروک نفیبت کورد زی .

- گهلهك گوتار ورمه خنه لسه ر رومانا - شار - هاته نفیبن هه بیا
ب کاره کئی هونه ری یی مه زن بهری خو ددایئ ، دگوتاری خودال
کوتارا - به بیان - ته به ره فازی بهری خوددا فی رومانئ ته گه را فی
جهندی جیه ؟

- مه یلایئ - حسین عارف - چیرو کفیه کئی ب شیان وشاره زایه
دمه یلانا چیرو کیدل ، هه رجه نده مه یلایئ ناقبری یسده فی ناساما
(شهاده) من نینه ، به لای بهری جه نده سالآ بو بوه کئی مه یلایئ - حسین -
گوتیه من (من رومانهك یل نفیسی دی بینه سئ ټک) باش یا ل هزارا
من دهمی گوتی (ورك ثلاثه) ساجب محفوظ - دی بیت) • راستی
من دگوت دی کاره کئی گهلهك مه زن بینه سه د هزار من بو کورن ، به لای
بشی چار پنج جارا من نهف رومانه بخواندی نه ز گه هشتمه ری
قه ناعه تی کو نهف رومانه ز بابه تی یادانت لایر اینایه نو رومانه کا
- تقلیدی - به ، نو خنیره ندیا مه یلایئ - حسین - دچیرو کیدا هه ی
قه درومانئ داینه ، دهمی مه نهف پیاره زنی کری گوت نه (نه • •
رومان دقیت یا هوسا بیت) هه رجه نده هده براده ر دینزن کو مه که له پور
و بناغهو مه ر بوره کا دریز دنفیسنا روماندا نینه داکو بشین رومانه کا
کوردی ل سه ر ئافا که بن ، دگهل ریزو خانرا من بو فی هزارتی به لای
دقیت نه م زی سودی ز رومانید ملله تی روز ئانایو هه فسوید خو
وه ر گرین • نایت نهف قوناع و خاندنگه هت ملله تیت جیه تی بوراندین

گاريساي) دوماړه کار مروفایه تی یا تیدا هه می له و دهنکی قه دای ل
هه می جهاننی •

- هه که مه رهنه که هه بیت شهرتی فنی رهنه ختی چ شوپ هه نه درینکا
وهرارا سه ربورا چیرو کا کورنا کوردیدا ، وهر ل دور فنی جهندی
هنده که زوان که سید ب زوری خو دکه نه رهنه گر کار تکرنا خراب یا هه می
دقنی رهنکی دا ویتی بزافنی دکن هنده ناقا دبه ریا قه دن ، شهرتی شه
هه تا کیز رادی دتی بسه رکه تی بن دقنی بزافا نه ساخدا ؟

- نه ز دینزم هه که نه م به حسنی وان نه که بن باشتره ، چونکی وان
عسی پیغه بهر هلا و محمد پیغه بهر زی وان نایاسیت ، نو نه م هه
دکه بن و دینزم رهنه ما یا بویه شهرو جین ولو کا وتی یا نرم بوی ،
نه ز دینزم ل بن رهنه ختی جهنی فان چوک شکن و زمان یسا نینه ،
و نه و تشید نه و دقین نه بهس رهنه نینه به لنی نه و هنر ته لیف پشکید
رهنه ختی نزان •

- طامسه حکرنا - تذوق - نه ددی ، مه رجه کتی قه ره بو رهنه گری
مخابن نه م فنی جهندی ل نک رهنه گری نه خو نایسن ، نه و ل دویمایا هه می
زنوی طاما بهر هه می سه حد که ن ، ز بهر هندی که له که زه حه تی دکشن
هه تا تی دکه هن ، ب هزارنه رهنه گری زانا و رهوشه نیر و تیگه هشتی
که له که دتی شیت چ که ت هه که طام ز بهر هه می سه حه کر •

- مه زن دینزم (گوزک نا نا تیدا ددیرینت) ناسکو ما نه و برادر
زیده تر دزان هه تا تشه کتی باشتر ب نقین ، رهنه وه که نه م هه می
دزاین کاره کتی نه فراندنی به ژ چیرو کتی و شهرتی قه ت کیمتر نینه ، مه
گوه لنی نه بویه مروفه کتی بن به ره و ویتی شاره زایه کا به رفره د نه ددی
ملله تی خو و جهانیدا بویه رهنه گر • تیجا خه ما نه خو بو رهنه

کوردی یا لاواز چونکو نهو رمخته نینه بهائی مخابنی وخم نهو کو نهو
 هینتا ناوایی دان وستاندنی دناختیدا ترابن ، و نهف چهنده دهنگ
 ددهت ل روزنامه و کوفارید مه ، دیاره هینتا گهلهک یا مای هه تا نهو زی
 بزازین دان و ستاندنی ب کهین ب شیوه کنی سه رخو و نهف چهنده زی
 نه شاره ستایه تا مه دیار دکهت ، نهز دبیژم رمخته گرتن ل کاره کنی نهده بی
 بی طامه حکرن نشته کنی بی مضایه و کاره کنی بی وجه ، وه کی نهف
 قه کولین و (اطروحه) یند هنده شاگردید نه نه دیب پیشکشی زانویا
 دکهن دینکهاپنه ز ریز کرنا هزماره کا پراکیکا وهنده تیوه رید بی روح ،
 نهف نشته گهلهک ب دلئی من نینه ، نهز بخو نهو بهرهمی نهز طامی زی
 سهخه کهم قهت نهز رمختی ل سهو نامیس ، چونکو دئی چهوا شیم وی
 بهرهمی دوستی جارا خوینم نهفه زی قهه هندنی ناگه هیت هه که مروف
 هنده کیماسی ل دوینف هزرا خو دبهرهمه کیدا دیار کرن ، کو مروفی
 طام زئی سهخه کریه ، چونکی گهلهک شکاریت نهده بی یند جیهانی وهک
 بهرهمی نولستوی و دوستویسکی وهه منگوای ب سهدا نشته بی لسهو
 هاینه نفیسین وههو ئیکی لایهک بی زی و درگرنی ، بهائی به هائی وان
 زنده تر بی لبهائی و کیم نه بویه .

- نشته کنی دی بی هه ، مروفی داهتهر نه مروفه کنی سادریه بهائی
 گهلهک ز رمخته گرنید مه نهفن باور بی ب بی چهندی بینن و نهفه ئیکه
 ز خالید دزاتی دناقهرا داهتهرو رمخته گرادا ههرو و ساتت زینک
 فافارتن تانری زویکا ب سهر ههلبون ئیکه ز سالوختید رمخته گرنید
 رهوشه نیر ، نهز دینم لک مه هیز جوداهی نا هته کرن دناقهرا
 رهشیا که پیدا وه رهشیا دور هلی نه دیب تیدا دزیت و بهسنا وی
 دنده بی خودا دکهت ، تکهو دئی بیژن نهف نه دیه بی رهشینه ،

هدفاني من ، وان دقيت دناف فان كاودايند روشدا مهديب خو بگهته لتيوك
وتهماشه دا يترتي بي گهشيه ؟

- تول گيز دومي بهر شاني ، و بوجي دناف چقاكي دا و ل يترك
خوشتغيرين كهسا ميم بغيريبي دحسين نهري بوج هدر نهف چهنده
يا لسر نهيا رهوشه بيرا نيسايه لهه مي رهخند جهانتي ؟

- نهز گهلهك بي دحسينم كو نهز مروفه كني هاقبعه (غهريم)
لناف كومهلي ، وهه مي مروفيد خودان هزووير بفتي چهندي دحسين
هنده جارا نهز خو ديسم وهك گيسكه كني هقه نياي ز كهرتي بهزي . .
هنده جارا وهك بوغبه كني ز كار گهده كا مهزن هنده جارا من دقيت نهف
جهانه وهك گر كه گهه نيري به كهفه دهستي مني ، دا من تسته كني
وهسا دروست كرا با وهك - كوما را نهفلاطوني - بو شاعرا داناي .

گهلهل جارا نهز خو ديسم ههچكو تيك بي من دكشت دا ز فسي
جهانتي دهريخت نهزي يند خو وره كيم دا بهر هنگار يا خو ز - نهزا -
خو بگم وهدر ج نهيت شينواره كني خوب هيلم .

نهز دپنرم گهلهك يا ب زه حسه نه مروفه كني مهديب ههبت دناف
كومهلي دا و ب (غهريبي) نه حسييت .

تو ۰۰۰ و ۰۰۰ بابە لىسك

ھزرقان

دەۋك ۱۹۸۷/۸

ئەز و ھۆزان ھەمى گاڭا ل بەر كىرىنە
ستۆينى من باستۆرىد دەقلو و ..
ھۆزانا من ب كىرا تىز سەر د بىرن ۹۰۰!
ئىرۆ تەنى جەمى خويىا (سىھونى)
دزقۇرىتن بۇ كانىا

بەفر يا دىتە خۆلەمۆر
ز چاقىد دەريا دەردكە فېت ئاگرى سۆر
چەقەنگ دىتە بىر ھەنى ، بەردە كارەش ۹۰۰!
ناقبەرا من ئو گوندىيا
دېۋى شەنى ، ئەۋى ھەرچار چاق ل رەنى
دەنگىد من لەمىز نىخاقىن ..
دنگىنا ساز و ئاۋازىد سروودەكتى .
دزقۇرىتن بۇ سەرى من
ھەر ئەۋ دەنگە

ھەپۆ دىتە گرۆڧنى مزگىنيا .

★ ★ ★

سترید ئەسمانا و برجا ته ینکفه شەپە
 ستر سەر جاف و موی خوریکن
 جافید ته تم سیه رکەرن
 مزویلانکاید ته بنەمەردی
 ژ دیتتی پرا خوری سکر و بەندەردکن
 هەر کانیکەک دەما دزیت
 هەر ینلەک هەورێ جار جارا
 تافیکەک بارانی دپیت
 ربارا وا ، شوینوارا وا ، دەنگین
 کەسێ نەفیت .

ینبید شەقێ کۆ ل نک مە دین کاروانی
 خەون دین سەرکشید کاروانی هزرا
 تو دبهی جیمەن
 وەکی بە هارەک گول گولی دبهی کانی
 کو تو دبهی ترس دەم نازی ئەز درەقم
 دینم ل یشت من نیجیرفانی
 ئەز دینم تو ئەو شەنگا
 شەفیرا لویلید تەنگا
 بو نابیترا لویلی دین تیر
 تیر دین خەتیر بو رتفنگا
 بستوفانکاید زەریند فی زونیدی
 برستی دکوژی ، ل شونا نانی

ته‌ها هوسا

هەر شەف ، جار ل چۆل و بەتەنا
جار روشتی جاران وەك دێرو رەبەنا
ل من مێهفانی
لن شغیدی مێخانه‌كا نازاندی بوی
تیهك تێ ژ ئاستی بێ ته نه‌دزانی •

★ ★ ★

من باوەر نه‌دکر دێ هویی
میا شەفەك هیز ئێفاری بایی دەنگ و ••
بێ شەفگەپی و شەفەرۆپی
من ژ کۆمید خێ مروان تو بزاره‌بوی
دێریا گەهستا ته‌دا
ته‌قی شیان گێقراندن
هەمی ترسیان ژێ فەشارتن
من کاری خێ کۆمید شەقی گریه‌دم
دەست و یێد خو جار سەر شەف ،
جار سەر نه‌فراز هەله‌سارتن
چا‌ه‌تیر بوم هەر به‌یقه‌کتی یان ب‌لقی
من دیت تو هۆ ب هینێ د ئالخی :-
((نه‌شیم ل بانه‌ ئارام بيم
تو یته‌كا ئاگرینی من دسوزی
جا نه‌ز دیم خون و باران
هوزانا ته‌ دینه‌ چه‌فو ، خونج درزی))

من چند قبا ته ثانت يكهم

من مهر دديت تويا دزی

هنك جارا (تو) نهرم دہوی

چاره كا دی توپه •• توپه داتگزی

پاشی تو دہوی بهری ب دبعن

گول و جمن

ب نیرینا نافر و به کئی

دا بینم توپه هه قبه كا

سر تراش و گرافزی •

هات پله كا بائی دزووار

خیزه کئی هار ، به فره كا سار

بابه لیسکا به فری و خیزی

دناق پتلا خووه وه ریچایی

به تنیمان د جاقید ته دا بیو دریا

پاپوول سر وه کئی مارا

جو دهاتن سر وهك روباارا

تهز بوم (میرزا) من بابه لیسک زته دادبری

جار ب دستي ، جار ب شيري ، جار ب دارا
هبلهك يتي دننگ ، مهيدانه كا زخوني نافدايي
پستي نهز نيزيكي ته بوم ته دكر گري ، بوته دگريم
من هردو دستيد ته گرتن تو راكيشاي
دورا دننگيد هنيار بونتي
زنجيرا هزارا من بري
توزي ودهكي بابهيكني
هيدي ژ خوننا من رهفای •

ژميريه

سهلان کوللی

۱۹۸۸/۱/۶

ژميريه ،

هندي م لير

نهزي ليار که کنی د که پينم و

نهوا من ديتن ،

تونهيه

سالو خيد وئی لک من ههه

ههجا من گوتی نهقهيه

دی پينم باغی گولانه

ههمی دهونه ..

نو يارکا من ..

پاسته گوله

لی .. تیکانا تاکنی خوويه

★ ★ ★

ژميريه ،

هندي م لير

نه قندارنى خهونه كيمه
هر شهف ميغانا گانيه
چهند جبرؤك و جيفانو كيد
چهرخند كهفن
ميوزن ء

۱۰۰

ز كوشا وى دكهفن
مينا زى به ..
بهره فكنى تپنه من
سپهرخنى دوويقرا دهئيريت
بهرا ء

كهفرا ء
ددانپه من ..
مالا من دبهته جاله كنى
دهبه ..
(قهجه) ..

دبهزپه من ..
لى .. خهونا من ء
نه ياركو كا وى گانپه به
لقه بهم ..
تا مرنپه به !!

ژ ميژويه ء
هندي م لييره

جانبد من پوندك زى دبارن

دگرانن •• دى بيزى بارن

دگهرمن ••

دكهن ••

دسورن ••

دزارن ••

لى •• بزارن !

نه هه فالئى په يو كيمه

نه كوندئ گوندئ كهسى مه

بو يار كه كا خه م پوهينه

باله كئى شهنگه شرينه

بو ديدنه نا دو دلانو

دنه فيندارن ••

ژ ميژويه ،

هندي م ليره

مه لائيت (فاتحه) بى بدويقه

خو تائيمه سهر بهختى وى

لشت لاندكا وى

خشنه كئى زمرا چيكت

وقفه ز كيشه ••

پاسته ياركا من وى نه قيت

نه فينى يا نه ز دبه ريسم

ئەو زى ئەقېت
لې .. ياركاسىن ..

خەۋنە ،

(گۈستېرە)

(سفرگە)

زىپەر ..

زىفە ..

تېنتە ..

شىفە ..

جايىكا بىنى بەحرىيە

بىنى لىردى ..

سەرى (بەرشى) يەزدانى قە

★ ★ ★

زىپىزەبە ،

ھىدى م لىرە

شەفا پەشا شەقى دىكىت

بىرى ددەستى دىۋى پەشدا

چ پۇزا بۇ ،

پىد كەلشېت ..

ياركاسىن پۇزە يا دىبىن

عەگىدە بىكومو كومزى

دەى باپىد وى بەلۇخەنە

ئاگرە چىسكا ئاگرى

دېو خټو زرينكا وټي فده
هډپه دکه فلوزانسکي خوډه
هنده هندى نهختري
نهختي وټي ،
گول ..
بهاره ..

بني فډپري ..
بني فډپري ..

★ ★ ★

هه و النامه ي کټيب

بچيڪه ڪو سڀي برين

(خيرى محمد د عهلى)

- ۱ -

هه ڙاره ڪٿي دهرده دارو
پر نه خوشي ...
هر شهه ڪٿي و تيقاره ڪٿي
دهمى لبڻ ڪجڙ
گلداخو
خو دادپوشى
دهنيت برين و ناهيت وي
دبوته ڙارو ڪه ڪٿي سانا
دگهفته ناف جهرگڻو هانا
شيرانا جيا بهروهه ڪي
زى دنوشى

★ ★ ★

- ۲ -

ل تاريخه ورڪيت تيقارتي
بهروزه جيا

دهانه خاری و
 کپ نوش دبر بو دهه ما
 بیجه کنی هینا
 لبوهارا تهه ما
 لوی دهی
 تی هه لنگفت و سه می
 نینا رابوو جاره کادی
 لئی بو نه فروزا
 بی کادی

- ۳ -

نه قنداری
 تاگری ژسوزئی و و دراری و
 گر مه جوسی ...
 دکه لکه لای و ی تاگری دا
 ناتی نه قندارا خو لسه
 به لکیت بایزی
 دنوسی
 بیجه کی خر کرن و
 دانه روزئی ...
 هه می سوتن بهره کب ما
 بو هه له ما پاشه روزئی
 کر پینوسی ...

نهزو نژده فان

- سه عيادتى ديره شى -

۱۲-۱۰-۱۹۸۷

دهوك

— نژده فانۆ ...

تيفاره كا درهنگ .. درهنگ

ل جيايه كنى .. مژو مورانج دابوشاي

بى پترن و دهنگ .

من ديت همسپى ته بى كميډ

گهل باي دبهزى .

وهك تاگرى .. چريك ل بن يا دبهشين

سه ر ملئ وى ف رادبون ، دهزيان

پورتك و كهزى .

ژ هنگى وهره نهز نزانم !

نو دهرويشن و ينجبهرى

يان زى دزى !

— هديهۆ ... هديهۆ

تو ترانی ؟

ٲهفه چند سال و زمانه

ب شفق و روز

تدز و همسٲی خو ب همٲرا

چسا دسین •

رٲی یا دوره ... و

سٲٲ همسٲی همسٲی مهچین •

ٲهٲنا م زی یا گهرمه

دل و هٲاف ... مه کوزرین •

ٲدز ٲهٲی ٲی ... ٲرٲه کا ٲانا زینٲی مه

مهٲٲی زارم ...

خه ندٲی ٲی ، روٲه گه کا جافٲت زینٲی مه •

ٲدز نه دزو ٲالانسکرم

شه یداین جیانی مه زنی ... ٲاگر ٲنی مه •

— نزده ٲانو ...

شهفه •• شهفه

گورگٲی بدمهفه ••

دٲی ته خوت و

نه ته ٲشته ، نه ته رٲهفه •

بهٲرا گران ... دهوسا ته یا گرتی و هنی

بهراهیا ته ٲارٲهفه نه ،

گهلی و دول و نهال همسٲی ...

ٲٲت بوٲن ٲنی •

تو ڪيفه تڙي !
دئي ڪيفه جي !
ها .. نيزسڪه ..
دئي فولڪانو لهمي بهقن
من بو ته به ، تهزتي تهمه .. و
تو يتي مني .

— دئي من بهحره ڪا پانه

سهه دجله و فرات و نيلا
دحه وينيت .

جاني من دولا (زيلا نه)

بخويني رونديڪا دبارينيت .
هه ڪه هات و گوره ڪئي بدوڻ

رئي يام گرت .

بارقونهينيت بهفرا گران

جيا داگرتن سرت و سرت .

لهمي و فولڪان تهندا بهقن

جيهان بو خوين

هنڪي تهزم خدرتي زرينده

دئي جم .. دئي جم

پشنا همي تاريا شڪتيم

بو قرء کا ٹافا زین و نازادی یعنی
سینگئی خو دہمہ لہمی یا ... و

بہ فری بریم •

لہوا ٹہرو ٹہزی دجم •• و

نازقریم ••• نازقریم •

نزدہ ٹانو ••• گوہدیرہ

تو بی دوری و ٹہز دورترم •

قلہمی من بی خہ ندقی •• و •

یلیت ٹافا رہش و دژوار

دگہ لخر برم •

دقی باز بری سہ بخوبین

ہہرو دہ ہجاری ••

ٹہزی ساخ دیم ••• ٹہزی دمرم •

ہزار کہ لہخت و کی من

مری - زیندی

دگوپی من دا تین فہشارن

ہندافی مہ ، بہ راہیا مہ ،

ترس و سہم و خہم دیارن

ٹہفجاج بکھم ؟

دہستیت من دہر م دا کہنن

رست و زنجیریت ٹاگری

لہرو ہشتیت من دشارن •

— هوار .. هوار !

بو فی ناگری هو دزار !

ته نشیت ته همی خارن

سینگی ته کر .. جول و به یار !

نه .. نه .. نه مقویه

قهلمی ته ، تیروزه کا روزا گهرمه •

لسهر تینا .. نایجانا همسپی من دیاره •

بازیرپی ته .. هنگی بازیر کتی رنده

دوما زوزانی لزوزانا تینه خاره •

هنگی دتی گیان هته بهر ته

دوما که قیت به فرا سپی •

دین جو باره •

رست و زنجیریت ناگری

هنگی دتی ز زه ندیت ته که فن

دوما ز سینگی ته تینه دور

نپر تینا شیر کتی هاره •

ته فجا و ره ، دگهل من و ره

دلنی من بو ته به نجره •

همسپی منی ینکولنی دکات

ههوره ره شتی فنی بهاری

گولگولنی دکات •

وہر وہر ہمیش

ہمیش •• ہمیش

یا لہ کیا ہمدینہ

خول سہر زینی دوناکہ

مینا میرزوی •• شیری روس کہ

داوہ شینہ •

دنیا خونہ !

دنیا زینہ !

دنیا سہر سہر تہینہ

دیمه نئی (۱)

(بهرده فهدیت • پئسکه کا ئاخنی یا تنگ ز لاینی پاستنی بلندی
شانووی دهنه لاینی جهین بلندی شانووی و دهنه نیفا شانووی و دهنه
مهیدان ، دورو بهرند وی داروبارن • لشتی جایهك ز دورفه دیاره •
کیفروشکه کنی گوینه کنی نیفی گیزه ر هلمگرتی به ، ز سه ری پئی
دوردگه نیت و دهنیت هه تا دگه هته نیفا شانووی ، لك بهر دکنی مهزن - ز
نشکه کئفه گوینی ز ده سنا دگه نیت و ده سئید خوه دهانته دلنی خوه ،
باشی دگه نینه پست بهری ، لئی بئد وی ددیارن •• شانو تاری دهنیت) •

دیمه نئی (۲)

(شانو رۆن دهنیت • جهنی دیمه نئی - ۱ - نی به • دگهل دهنگی
موسیقیه کا حینه تیئی پئنج کیفروشك دهنه سه ر شانووی - هه ر
پئك ز جهه کی ؛ هندهك زانف هوانی وهنده کزی ز پست
شانووی • هه ر پئکی هندهك تیز کئولسگهل • هه می ل کیفروشکا
که نئی دگهل پئن • دگهل دهنگی لئمانا بیقاعه کنی کیفروشکهك
دهنیت :-)

کیفروشکهك - وی هه •

(هه می دهنه نئی ، ز پست بهری دوردئخن و درئز دگه نه سه ر
پئسکن • پئك گوئینخوه بدلنی وی فه دهنیت ؛ باشی هندی و بهاجزی
پادهنیت و سه ری خوه دجه به نیت ، ئانکو بی مری) •

هه می - (بقیری) نه - نه - نه •

- ك - ۱ - نه باب - نه مره .
 - ك - ۴ - نه باب مه نه هيله .
 - ك - ۵ - باب نه مره باب . (همی دكهنه گری) .
 - ك - ۳ - مخابنی نه باب .
- (گری . . شانو ناری دیت) .

دیمه نئی (۳)

(شانو روژن دیت . دارستانه که . پشتی چایی دیمه نئید بوری بی دیاره . ل لاینی راستی بی شانووی خانینی کینرویشکایه ، بی فدهه پرفنده . همی کینرویشک د به لافه نه ل سه ر ده بی شانووی ، یئد مه زن هه ر ئیک بره . نسکه کی پرویشتی به و یئد بچویکزی هند بی بو خوه یاریا دكهن وهند زی بی گیزه را دخوهن) .

ك - ۲ - (پادیت) گه لی برا - ببرا هه وه همیا دهیت دهتی بابو بی ساخ من دفا نهز جودا بيم نو بو خوه خایه کی ئافاکهم - وچیتیت هنده کار هه وه زی دفا ، به لقی بابوی نه دهیلا - من زی نه دفا نهز یئدلیا وی بکهم ؟ لهوا من هیلا . به لقی نوکه - بستی نه سرئی خودی کری ؟ نهز هه ری لسه ر وی ئیه تی و من دقت جودا بيم . . هوبن چ دیتزن ؟ (بئدنگی) .

ك - ۱ - بابو بی هه ق بو . . به رتخوه بده فنی دارستانئ - فی پئیلی ؟ باور بکه هه که هم ب پئکفه نه بین هم جو جارا نه شین بزرین .

ك - ۲ - (بیجه کئی زفر) من دقت نهز بو خوه خایه کئی دی ئافاکهم - خایه کئی و سا کو دهستی گورگاو پروبقیا نه گه نه تغه .

ك - ۱ - هه كه نو پراست دېنزی شوینا ژیلک جودا بوئی وهره دا شم
هه می ب ینکه بو خوه فی خانجی چیکهین •

ك - ۲ - نهف خایه ئدی بکیر مه ناهیت • جهنی وی بی سسته ••
من دقیت نهز خایه کنی دی ژنویکا ژ شهنگستا پراکسم ، چنکی
خانجی نوی دقیت شهنگسته وی زی دنوی بن دا خوه بگریت •
مانه وریه گهلی برا ؟

ك - ۳ - (پراد بیت دجیته دهف ك - ۲ -) پراست دینزی • نهز
دگهل تهمه • من زی دقیا وه بیژم • (تیزکید ك - ۳ - دجته
دهف ك - ۲ - و ك - ۳ - ، پانی تیزکید ك - ۲ - زی
دجن •• پلهنگی •• ك - ۴ - و ك - ۵ - و تیزکید وان زی
دجته دهف ك - ۱ - و دینه دو جوین) •

ك - ۲ - نهفه تهم جوین - بخانرا ههوه • (دو سنی ینگانه کا بو لاینی
جهنی بی شانوری دجن • کوماك - ۱ - ب حیه تیغه بهر یخوه
ددنی و دهستی خوه بو پراکسن • روپاهی لسه کوماك - ۱ -
کیم دبیت) •

ك - ۳ - (دگهل ك - ۲ -) دئی - یا من زی دقیت نهز خایه کی
خوه سهر بو خوه ئاناکم ، قیجا نهز دئی جم بو خوه ل جهه کی
گه پرم - (دجیته دهستی) بخانرا ته •

ك - ۲ - (بحیه تیغه) جئیر بجی ! (ك - ۳ - و تیزکید خوه
دهردکه فن • ك - ۲ - و تیزکید خوه د جهنی خوه دا دپراستن و
بحیه تیغه بهر یخوه د دهنی •• شانو تازی دبیت) •

دیمه نئی (۴)

(جهتی دیمه نئی - ۳ - بی به • (نهف پریدانید خوارتی وه کی
سلایدا دهر دکهنن) ک - ۲ - و نیز کید خوه هنده ک بنه دارا نهوید ل
لایتی جهتی بی شانوری دهرنو دتخن و خایه کی بو خوه لسوینی
نانا دکهن • نهف خایه ز بی دی جیره • ل لایتی دی کوما ک - ۱ -
بند پراوه سبانه و به ریخوه دده نئی • (ژقیری و نقه هر بک ز ک - ۱ -
و ک - ۲ - بو کوما خوه د ناخفت نو هه چی بی ناخفت - دتی روناهی
کفته هر وی و لسهر بی دی نامیت) •

ک - ۱ - گهلی برا - گهلی نیز کیدمن ، مه گهله ک بی نه خومش بو کو
برایند مه ز مه جودا بوین ، به لتی یا ج بکهین - وان و سا قیا •
ک - ۲ - گهلی نیز کیدمن - نهفه خایتی مه نانا بو • فیکانی مهم ز
گورگو و پویقا خلاستوین - نو هندی مه نهف خایه هه بیت
جو جارا نه شین جومه بکهین •

ک - ۴ - (دگهل ک - ۱ -) بهس برایند مه دهق بوون - خایتی مه
تیرا مه ناکهت ••

ک - ۵ - (دگهل ک - ۱ -) مه دقت هر بک ز مه بو خوه ژوره کنی
به رخ خایفه نانا کهت ؟

ک - ۱ - نانا کهن - مه چو نه گوتیه • جیتیت نهف خایه بدلای هه وه
نه بیت • جیتیت هوین بو خوه باشر نانا کهن • مه به حسنی هندی
نه کریه • بهس یا من دقت مهم هه می ب ینکفه بزین ، لدهف بک •
ک - ۲ - گهلی نیز کیدمن - هتیار بن خوه نیز بکی کفر و بشکند دی

نه كهن ها ؟ هه كه دئی هه وه بو گورگ و پرویفا بهن ، یند بوینه
 هه نالید تیک • نهز هه پو درهنگی شهف دینم گورگ و پرویفا
 دجه دهف وان • (شانۆتاری دیت) •

دیمه نئی (۵)

(جهنی دیمه نئی - ۴ - ئی به ، به لئی لدهف خانیی کهنن د نۆر
 زید بوینه • یندهنگی به • درهنگی شهفه ؟ کس لسه ر شانۆوی ینه •
 گورگ و پرویفا هیدی وه کی دزا زناف دارستانی دهین ، خوه یزیک
 خانیا دکه نو گوهی خوه دده نئی • ههردو دهینه یشیا شانۆوی) •
 پرویفا - (وکی دزا د ناخیت) هه می دفتینه •
 (ههردو دکه نه کهنی) •

پرویفا - هس ••
 گورگ - (بکه یفه) جینۆ - مانی جینۆ • هه نا نو که نه م نه دشیاینی ؟
 چکی هه می بپنکفه بۆن به لئی نهو وینه دئی بدلی خوه که یینه
 ناف - ئیجا بخوه به لئی بخوه • (ههردو دکه نه کهنی) •
 پرویفا هس ••

گورگ - نو بقیلبازید خوه نهز زی بهزرا خوه •
 (که نه کاسک) •

پرویفا - گوهمخوه بدئی دا بو ته بیزم - جو جا دلئی خوه نه بهی
 من بخوه ی ها •
 گورگ - (دکه نیت) •
 پرویفا - هس •• (شانۆتاری دیت) •

دیمه نئی (٦)

(جهتی دیمه نئی بۆری به • تیزکید ههردو جوینا یی بۆ خووه یاریا دکهن - ههردو جوینهك جودا • تیزکید ك - ٢ - دجه گوینیکی گیزه را نهوی بایری وان (یی لهر دیواری خایینی کهفن) و هندهك گیزه را بۆ خووه د ئین • چایید تیزکید ك - ١ - فنی دکهفن ؛ دپاهیلنی وههردو جوین لیک دکهن ؛ گیزه رب وارا وهردین) •

ت.ك - ١ - (دگهل تیزکه کا ههفالا خووه) ههپه بیزه • بابۆی وا : نهم لیکه فین ، بلا زویسکا ببن •

(تیزك ز لاینی پاستی یی شانۆوی بهز دهرده كهفیت) •

ت.ك - ٢ - (دگهل تیزکه کا ههفالا خووه) ههپه بلهز گازیسکه بابۆی •
(تیزك بهز ز لاینی جهتی یی شانۆوی دهرده كهفیت) (گورگ سهرتی خووه ز لاینی جهتی یی شانۆوی د ئینه زۆر ، تیزکه کا ك - ٢ - د فهپه شیه دهف ؛ نهوزی خووه تپوه ردکهت) •

تیزك - (بترس) نای بابۆ - نای بابۆ •• (یید دئی بشه پیتی خووه فه دمزوبلن - های زئی بینه) •

تیزك - (دگهل گورگی) پراوسه - پراوسه من نه خو ئه ز دئی نوکه جم بو ته کيفرويشکه کا قهله و ئیم •

گورگ - دئی ههپه • (تیزك دجینه دهف تیزکه کا ك - ١ - و دبیزتی) :-

تیزك - کاوه ره دا بوته بیزم (ز دهف شهپی دکیشه و بقه) ما نهم دئی بوچی شهپی کهین ها ، وهره دا نهزو تو بچینه وبرا هه (دهستی خووه دریز دکه ته لاینی گورگ لئی) بۆ خووه یاریا بکهین • (تیزك

لگال د چیت ، دهمی دگهغه تیزیکمی گورگی - تیزکا ک - ۲ -
پنخوه ددهسه بهر پنی یا دی ؟ د تیخت و بازدهت . گورگزی
تیکسر خوه تیور دکت ودرهفینه ژ دهره . ک - ۱ - ۴ - ۵ - و
هدهکیده دی زلاین راستی پنی شانووئی دهته زور . شاپ
دراوسیت) .

ت . ک - ۱ - (دگال ک - ۱ -) باب نهئی (یشانی تیزکا ک - ۲ -
دکت) گیزه رید مه برن .

ک - ۱ - (دگال تیزکا ک - ۲ -) ته بو چی برن بابی من - ها ؟
مانو زلاین نهغه گیزه رید مه نه ؟

ک - ۲ - (لگال هدهکیده دی زلاین چه پنی پنی شانووئی بزور دکهفن .
دگال ک - ۱ -) تیزکیده من تستید خه لکی نابهن . مسن پنی
گوتی هه پنی پنی . دقان نابه بنارا ک - ۳ - و تیزکیده خوه زلاین
راستی پنی شانووئی دهته زور ، دراوسن بهر پنخوه ددهنه پند
دی و خوه دشری هل ناگن . پویفی هه ما سدرتی خوه زلاین
چه پنی پنی شانووئی دهر دتیخت) .

ک - ۱ - نهوب - و لا پا جوانه . نهغه زنوی مه دیت باب تیزکیده خوه
قیری خرابیا بگن !

ک - ۲ - نهغه نه خرابی به . نهغه گیزه ره پند باپیری وانه و پند هاتین
باها خوه بهن .

ک - ۱ - نهو کهنی ناخفتا بابی خوه بشکیت و ژپنی بابی خوه
دهرکه فیت ؟ نهوی جو باهر دعالتی وی بایدا نامیت .
(دگال ناخفتا بوری - پویفی دهته زور ، دسته کتی تزیبا

یخ هلگرنی • دجیته دەف ک - ۲ - دکیشته هتقه ز ناف یسد تی
و دیتزنی) -

پروفی - (هندی) مانی تو دزانی من خرابی یسد هیلاین و من یخ توبه
کری - زبەر هندی ئەز نەشیم زۆرداریی بجایید خووە بیسم و خووە
بندەنگ کم • ئەف گیزەردە مانی بابی هەورە و یسد هەورە هەمیانه •
هەر تیکی ز هەورە باهرا خووە یا تیدا هەمی ، نیجا چەوا ئەو باهرا تە
نادهت ؟ هەکه ئەز سوینا تە بام - چیکانا وی باهرا من نە داها
دا بشەر زنی سینم ••

ک - ۲ - (بۆ لایین ک - ۱ - دجیت) مانیو دشت باهرا مە نە دەت •
ک - ۱ - ئەرتی ئەم نادهی و کاتو ج دکە ی زی وه بکه • (دقان
نایەینارا کیترویشکا کاسی ز لایین جەینی بلدی شانۆوی دەتتە
زۆر ، بەرێخووە ددەتی - پروفی لگەل چۆنا خووە دەستی خووە
بەدەتی تیزکە ک - ۲ - فەنا و زلایین جەینی یخ شانۆوی
دەرێخت • کیترویشکا سبی بەز دەتتە وی جەنی پروفی تیزا
دەرکەتی و بەرێخووە ددەتی باشی دزقیرات بەرێخووە ددەتە
کیترویشکا - جانی وی ف گورگی دکەفت یخ کول لایین پاستی
یخ شانۆوی خووە لێر کیترویشکا فەنویسانی • دگەل فین لقا
کیترویشکا سبی - جری کیترویشکا یخ بەردەوامە) •

ک - ۲ - (دگەل ک - ۱ -) چەوا تو نادهی مادی خیرەکتی بو خووە کە ی
(دبهزینی و دین کەفتید تیک دجن ، بانی هەمی کیترویشکا ف
ناف تیک دکەفن بتتی ک - ۳ - و تیزکە وی و کیترویشکا سبی
• (نەین)

ك • سبي - (بدهنگه كتي بلند) بهس - پراوسن • (همی دپاوسن ••
 بدهنگی) نهغه زمیتره وهره نهغ دهنه سهر گرتی هه و بهرنخوه
 ددهمه ههوه • (نیشانی گره كتی دویر دكهت) •
 (زفر :) ما مهزی دسهزی ههوه دا بیه ؟ •• ما هوین تی ناگه من ؟ •
 • خونه نوکه ودهختی ته و وی و خانیی ته و خانیی وی به ؟ ••
 (بدهنگی) كا جارتی هوین خوه بهزمیترن كا هوین ددرستن ؟ كا
 كهسی ز ههوه كیم بیه ؟ كا لئزكیده ههوه نه دكیمن ؟ (دینه
 دهنك و دۆر • ههر كیفر و شكهك لئزكیده خوه دگه پیت • دو
 دهنك ژاف وان دهر دكهفن) •

دهنگ - ۱ - كا خوشكا ته ۱۹

دهنگ - ۲ - كا برایی ته ۱۹

ك • سبي - گورگی برن • (گورگ هیدی دهر دكهفیت) پروفی برن ••
 هوین زی بی بئكودونه دهر ویلن •• كا جارتی لك كوم بین-و
 خوه ز گورگ و پروفیا خلاسكهن ، خوه ز دوژنا خلاسكهن ؟
 پانی ج دكهن و دهكهن •

ك - ۳ - (دهته دهف ك - ۱ - و ك - ۲ -) كیفر و شكا سبي پاست
 دپیریت • یاژ مهغه دی خانی مه ز گورگ و پروفیا خلاسكهن ،
 پانی حالی مه ز بهری خرابتر لن هات • نهغ بهخوه دپیرم بیغی به
 هم همی جاره كا دی بزفرینه خانیی پانیی خوه و بو خوه چینه بن
 و بئكفه بزین •

ك - ۲ - بهس جهی وی خانی بی سته ••

ك - ۳ - نهخیر •• (بدهنگی) جو جه ز وی جهی موكوم تر نین ،

- بەس ئەم يەنە سەن ۰۰ نەم خانى يېنى جىكرىنى و جانفدانى بە .
- (ك-۱- و ك-۲- دجە دەستە ئىك پانى ك-۴- و ك-۵- زى
- دەن دەستە وان دەگىشەن و دەوفا ك-۳- زى ھەر وەسا .
- ھەمى ئىك كۆم دىن و كىفروىشكا سى دجە ھەر جەھە كى بىندو
- شانۆ تارى دىت) .

(دۆمامى)

كانوننا دوتى ۱۹۸۷

خواستن

ابراهيم احمد سهوق

دېمه نى ئىكى

(لىرىكا كاتىبا گوندى ، جەپك يى لسەر ملى غەزالى به ، تەتەر دگەنتى و روژ باشى لى دگەت دېھەفرا دمه نى) •

تەتەر (بىشەرمى و تىرسانە قە) : غەزال من گەلەك دفا تە بىشەم ، لى دەرفەت نە دگەنتى ، و تزام ئەف پاستە تېدا دزىم يان خەونە ؟

غەزال (ھەر لدور خوە د زفرت كاج كەس لورنىن) : -

من زى دفا تە بىشەم ، نى تو دزانى گوندى مەبى كچكە به ، گەر ئىكى ئەم دىش دى نە خوەش بە ، فېجا ھىقى دگەم زوى ئاخقتا خسوۋ بىزى و بىجى زبەر چىكى لەعلى ھەقالا من لەوبفا مە لسەر كانبى •

تەتەر : - من تەنى دفا بىزم كو ئەز دى تىزىك تە خوازم ، فېجا تو ج دىزى ؟

غەزال : مانى تو دزانى يا دلنى من جى به ، و ئەف ھىفا من زى به •

تەتەر : نى تو دزانى بايى من بى دگەل زەلامبەد گوندى چۆبە

شهرتی بایا له وړا من دفا جابه کتی زیرا بشینم ، و دفا تو زی
چنده کی بیئا خو فرمه کی .

غزال : بیئا من یافره هه ، داخو ازیا من نهوه بزفرن ب سهر
فرازی ، دتی قنجا خودتی دگهل تهبت ؟ و بخترا نه چنکی نهغه مهم نریکی
کابیتی بوون زبه هه فالامن له علی یالور .

(غزال دمهشت و دگه هته کابیتی دوف هه نالاخوه) .

له علی (بچانه کی پر هه نالینی) : - بسیار بی عهین ، نهو ته تهر
چ بو زته ؟ نی نه هه نالن .

غزال : نهز نزام دتی چ زته قه شیرم ، نو وده خوشکا منی هیندا
شریشری ، نهز دتی بو ته بیزم ، بدلنی دناق بهرا من و ته دابت ، ته تهر
هاتبو و داخو ازیا من دکر کو من بخوازت زبابتی من ، قنجا من بریادا
نه فیتی دا - تو چ دیزی ؟

له علی : بخودتی کورپه کی باشه کورپی ملله تی به گه لک بهر که تی به
خودان بیرو باوره ؟ وه کی نهز ز برایی خوه دزام ، چنکی نهو
هه نالنی برایی من سه ربه ستی به .

غزال : بخودتی نهز زی گه لک گه لک زیی ثافه هم بو فان تشین
ته گوتین زبه هندی من بریادا نهز که سه کی زبلی ته تهری نه
هلیزیرم .

له علی : نه ری چ ناسته ننگ دناق بهرا وده نین ؟

غزال (جو د هزارادا و گوت : بخودتی نزام ، بهس دلنی من بیی
تسه کتی دبیژت ، نزام چی به ؟

لهعلی : یا دئی کهنگی ته خوازت ؟

غزال : ههتا باین وی بزفرین ژ شه پتی بیایا .

لهعلی : نهف دمهك دریزه جوین ، مه نرانی چ لئ هانن ؟

غزال : مه دقیت بزفرین لئ بسهرفوازی ، بسهه شوپی و نهف

سهه فهرازی به دئی دیلا من و ته ته ری خووش گهت .

لهعلی : غزال بخودی گهم درهنگه جانن هندی نهه باخفن ز

ناحفتا تیر ناین ، و ههه و ههه درهنگه ژ بههه مالی نوکه لهیقا مه نه . .

(ناها خوه دادگرن ، وجهه رگین خوه د دانه سهه ملید خوه ، ز

شانوی دهر دکهن ، و شانوی دیمته قالا و تاپی دبت) .

دیمه نی دوونی :

(بنجاره کا درهنگه روز وا جوی خار ، شکفته ، باین ته تهه و

ههه قالی خوه بهه قرا روشنی نه ، ههه بهه کی ره شوکیا وی دمهت دایه ،

وین باقر دکهن) .

باین ته تهه : ره شو نهه ز بی ژ کوپتی خوه خه ریب بویم ، نرانی دئی

کهنگی زفرین فه گوندی ؟ .

ره شو : بخودی نهه هه می بی ژ مالا خوه و بچو کیت خوه خه ریب

بویم ، لئ قنجا نهه جهوا دئی دوزمنی هیلن فه زفرین ؟

باین ته تهه : نهه ژی راسته ، لئ تو دزانی نهه تنکانه بی مه .

ره شو : بهیقا خودی جامیر .

(زهلامهك تبت زور ، ژ راوه ستياا خووه دكهنت ، دياره يتي ژ
سعهفهركه دريژر ديت) .

زهلام (۱) : نهسهلامو عليهكم .

بايتي تهتور و پومشو : و عهلهيكه نهسهلام ، سهر چانا هاتي ، نو
كهلهك بخير هاتي .

زهلام (۱) : خيره نهار بن خودتي ژ وه وازي بت .

پومشو : چ هه به له گوندي چ نينه ؟

زهلام (۱) : ههسي سلافا لوه دكهن و يتي لهيقا وه ؛ دورمني
بههريشين و بزقرنه فه ب سهر بهسي .

بايتي تهتور : نو بخودتي بنزه حالي تهتوري من جي به ؟

زهلام (۱) : كهلهك سلافا له دكهنت يتي گوني : ههكه ب كهنت

بنت گوندي ، من كهجهك بو خووه ديتي به كهجا محويي جووتيساره ؛
نهوزي وه كي مه هزاره ، خووش ماله ، يتي لهيقا وه ؛ دايني گوندي و
بو بخوازي .

پومشو : براسني كوپري تهزاني ههليزرت . ووهكي مهزن ديتون :

(ژنا يينه ژ نهسليا)

نافي فهخوه ژ كانيا

دايني عهجييا)

بايتي تهتور (بگر نرين فه) : نه بخودتي بابو كهبقا من زي كهلهك

بو هات بنانهها خودتي دي پومسي و بزيترين دهم دي چم بو خوازم .

(دهنګی تفهنگا تیت ؛ و دیت دهنګ و دؤر زهلام (۱) دجه ز
دهرفه و دزفرت) •

زهلام (۱) (بهوارفه) : پاین دوزمنی ب سرمه دا گرت •

(هدردووک ددست دهانین پدشو کین خوه ؛ و دهر دکه فن پیسته کی
شانو دمیت فالآ و دهنګی شهری ز دهرقه دیت ، دهنګی ناخینکا باین
تتهر دیت ز دهرقه پدشو بیرین فه دکیشته سر ددیتی شانوی) •

پدشو : چ نینه برینا ته نه دزواره ؟

باین تتهر : نه بخودی دهره وامن نه کن تهز برینا خوه دجه
پدشو نه مانیت توو کورپی من و کجا محو بو بخواری •

پدشو : جامیر تهف چ ناخستن تو دکهی تهز و تو وره سین
گوندی دتی کجا محوی بو تتهری خوازن جامیر ته خیره ؟

زهلام (۱) : بو هم باین تتهر ناگهین گوندی ؟

زهلام (۲) : مادی جهوا گهین هم زهر چار لایافه دگرینه ؟

پدشو : گوچی هوه ل شهری بت چ دومی شهر پراوستیا ورن دا
هم باین تتهر بگهینه گوندی ...

(ناوازه کی بر خهم تیت لیدان ، شهری باین تتهر لسه پین
پدشویه ... تو پیزی یسد خوه ، دم بهری سیندی به ... دوزمن
دشکیت ، زهلام (۱) ب زور دکهفت کو دتی باین تتهر بهن گوندی دبین
پدشو بی دکهته گری !

زهلام (۲) : پدشو ، هفال پدشو باین تتهر ز خوه پاکه داین
• گوندی •

پهښو : چ به نه گوندی . . . ننی . . . ننی بابی نه تهر نهغه بیسته که بی
شهید بوی . . . (هندی پهښو سهری بابی نه تهر ددانت و لقی چهنندی
نه تهر ب زور دکهفت و دکهغه سهر تهرمن لبای خوه و دکهته هوار) .

نه تهر : وهی بابو دلنی من شهادهت دا کو تشهک بی هوی ، من
نه کاری بعینم ل گوندی ، من گوت نهغدا گنج و پیرید چوبین شعری
نهغز لغیری ج دکهم بابو . . . نویی ساخی ددانی مهدا ، نهغز هاتم جهی
نه بکرم . . . گهر نهغز سهر کهفتن و بساخی نهغز زفرین گوندی هنکی دی
دیلا نا غزالنی کهم . (بدمنگه کی بلند) دبیژت نه . . . نه هندی
دورمن دناخا مهدا بت و نهغز دین دهست بن نهغز دیلا نا غزالنی ناکهم
هندی بهوستهک ناخی د دهستی دورمنی دابت دی نهغزنگ هغالا من بت
(دهست د هغایته پهښوکیا بابی خوه و بلند دکهت) .

وشانو بدوماهی تیت

تیبینی :- نهغز شانو کهریه دکهفته دقوتابخانا که تواریز دا .

مار

د۰ نافع ناگرهیی

شانوب زهنگیت نازم و جوان رووهن دیت ۰۰ دمهول و زورنا دئی
هینه زورئی و کورمه کا کچر کورا دهینه ناف شانوبی داو داهوئی دکن و
چلو بهرگیت وان ب ههیی رهسکانه و ههیی جوریت دمهواتی دکن ۰۰
ب هاری کاری یا فارنوسا بحری یان زی فیدیبوین ل دیواری پاشی
شانوبی (محمد عارف) دئی دیوار بیت و هدهک سترانا پیزیت ۰۰ د ناف
شانوبی دا زی جهند ججیل و بولاز دئی له یزن و هدهک زی دئی
دهواتی کهن پاشی (حسو، حسهل زبروک) وه کو ناشوبه کئی دئی ل
لایئ پشتی سترانا پیزن، گولهارو ته حسین تاهاو نیا دوهو کئی زی دئی
وهسا هینه دینن دگهل خوشترین تاوازو سترانیت کوردی ۰۰۰ ل لایه کئی
شانوبی فه مرقفهک دئی هینه زور ب میکاجی وهسا بی هابه دروست کرن
کو گهله کئی سهیره ۰۰۰ دئی حقو تیزیکی کچهک و کوره کا کهت کو
مزولیت ناخفتنی نه :-

کچه که : دئی وهره مومو دا دگهل خه لکئی ولانی حقو ب که هینه
که یف و سه فایئ ۰۰!

کوره که : زینا جان نه زئی دینم خوشی و شادی یامه یا ب زه حمه نه

تاگهته سهري .

زين : هنده يتي روشين نه به ۱۰۰۰!

مهم : دوسنا روحا من تو يا د بيني گورگت و ريفي يتي د كه تينه د
ناف ريزيت مه دار دقيت مه ز بهك كهن ۱۰۰۰!

زين : ملله تني مه هنده يتي د خوشيادا كو گوهي خو ناده تني . . .
نهو دوزمن ۱۰۰!

مهم : نهغه ئالوزيا مهيه ۰۰۰ ل بهر شاهي و دهوانا مه تاگا ل
بيلانيت دل پيسا ني به ۱۰۰۰!

زين : لني گه رني ۰۰ بلا نهغ دهمني مه يتي خوش بيت ۰۰۰ بلا صوبه
تاگو نهرو هيشكا نه هيليت .

مهم : چهوا و سا ديت ۰۰۰ نهو مروفتي د روژدا دزيت دهيا دويني
ل بيري بيت و ز بير نه كهت و نهو جهوتني و نه راستيت هاتنه رينكا وي
دويني و نهغو دهيا سوبه يني نه سبي وي نه لو كومين و ب روونا هي به كا
چاك ده رگه يني سوبه يني لني بدهت و فه كهت ۰۰۰ دا ئافا كرنا پانه روژه كا
خوش و به خبار نه بو خو بتني بهلكو بو زاروك و نه قيت خو دگهل
دا هاتيت و لات و ملله تني خو ۱۰۰!

((دهنگه كني زرونا خوش ل بشت شايويي د هيت دگهل لقلينا
وي مروفتي سهير ههر وه كو نهو يتي د تاخفيت ۰۰))

دهنگ : نهغه چند سالو زه مانه نهغ دگه ريم دا رينكه كني بينمه فه فان
مروفا ز بهك فه كهم و خهم و نه خوشي يا بنخمه د نافدا ۰۰۰ گه له كا ب
زه حمت بوو ۰۰۰ چونكه رينكه كه نه بوو وان به لافيكه م ۰۰۰ به لني نهو
من ديتنه ۰۰۰ نهغ فاوستم .

هيندهك دهنك و گازيت نارنك وه كو دهنگي عهفري و رووناھي يا
شانويي دي رهوشه ن بيت و ب توندي فھریت . . هھمی خه لکیت د ناف
شانويي دا دي دهرجن و فاوست دي هته د ناف شانويي دا ب نالوزي
دي خوه لافيزيت و دهواتي گهت .

فاوست :- في کومه لگايي چ توخه مروف تندا دزين . . نهف
مروقه چو تشا نزان غهيري لافزه و ستران و خوشي يا . . . مهزني
وايش گهلهك نهو خوش دفين و نهوان زي نهو گهلهك خوش دقيت . .
دهيا ديواره كي د نافهرا واندا دروست كه مو و مسالي بهين كو دھيك و
براو باب ل يهك بيه دوژمن .

ل في دهستي دا پره ميره كي ب جلو بهرگيت سپي و جوان و
رھيت دريزو داره كي دريزو د دهستي دا دي هته زوري :-

مروقه كه : نهف دويابه هھما بيجه

باشي ريسكا مروفي چاكو

خراپي ريبازا كه سي ب سيجه

بهر هھمي چه به لي تي هھمي دهما يي ليجه

فاوست : نهف نهزانه جي دپيزيت . . ! هو . . هو . . مامو . . نو
كي و تو چ دپيزي . . ؟

مروقه كه : نهز بابا تاهيري عوريانم

هوزانفاني ميله تي كوردانم

هھر كه سي ب پيزيت وه ني به

يا بزيات نهز نهفنداري وانم .

فاوست : ئەز ھوزانقا ئاھەیناسم ... ھوین خەلکی سەر ریتی
دەین !!

مروۋفەگە : ھوزانقا ئاھە ریتی یشاندەر

ئەھتەداری ریتی با ھەن کەدەر

ھوزان ئازادی و خوشی بە

دوژمنی و ئی بە مەغول و تەتەر

فاوست : کۆرۈ دیتی ھەرە ... تو ھین د ناپ پیر و پروایت رومانسی و
میسالی یا کەندا دزی ... کەنگی ئەفرو بازە ریتی وان پیرا مایە ... !!

بابا تاهیر : پیرا چاکی و پاتی و راستی ئی یا کەنە و نوئی بە و ل پانە
رۆژنی زی ھەموو خودان ویزدان بو وئی ھندی خەبانی دگەت .
فاوست : دیتی ھەرە ... ھەرە ... تو د چو ناگەھی .

((دیتی شانوی دەرجیت))

بابا تاهیر : ھەئالیت خوشەفی ((دیتی دگەل خەلکی ناپ ھوئی دا
ئاخیت)) ھوین دزان راستی و خاری ھەمی دەمال بەرامبەری بەک
رادووستن ھەق و ناھەق ، رووئەھی و تازی ... ھەمی دور دژن ل
بەرامبەر بەک پادووستن ... ئەفرو ئەز جیروک پیژنی فنی شانوی مە ...
ل شارەکی ... ل بازە رەکی ... ل ھەرنەمە کئی ... ل دەفەرە کئی ... ل
پیش چەند دەم و زەمانا ... خەلک د خوشیا دا دزیان ... ھەر ئەفرو ل
بەر چا ئا بوو ... پیرا سو بەھی تەدکر ... زکی تەزی و کەغە سەفا
شولا وان کۆچەری و چاندزو شای و لافزە و خوشی بوون ... میری
وان ... مەزنی وان بو ھەمی وەکی برای بوو ... وی گەلەک ئەو

خوش د فيازو وان ژی ټهو خوش دیا ... جلك ل بهر خو ته دگرن
ټه گهر يهك ز ملله تی وی یی رويس با ... خاړن نه دخاړ ټه گهر ژانی با
مروغه کئی وی یی برسی به ... خه لکی همیان ب سه ری وی سوبند
دخاړو ژبی درېز بو د خواست •

((ددنگه ددنگ وهوار دتی ل پست شانوی هین و خه لك دگهل
میری دتی هینه د ناف شانوی داو روناھی دتی بابا تاهیری هیلیت و دتی
خه لکی دناف شانوی دا ټاشکرا یی ...!))

میر : سه رکه تا من یا هه و به ... خوشیا من هوین ... ټه گهر
هوین نه بن ما ټه ز ج دینم !! ب هنگو ټه زئی مه زم د ناف فی جیهانی دا
ټه گهر هوین من بلند نه کهن ټه ز دتی مازنانی یی ز کیفه ټیم ...؟!)

ژماره (۱) : ټه ز دتی ته ټم دټین و مه زی تو دټی ټی !!

ژماره (۲) : تو ژ مه ویی د ناف مه دا هه ستای و تو سه روه ری

مسی •

ژماره (۳) : ټه گهر روه شتی ته یی ټلش نه بیت ټم زی ته و سا

بلند ناکه یی •

ژماره (۱) شوره شکیر : وه نه بیزه ... یی جه وایت هه ټهو

مه زئی مه به •

شوره شکیر ژماره (۳) : نه نه خیر ټه گهر میر ز کومنی نه بیت و دگهل

ژانو خوشیت ملله تی نه بیت ... ج میره گهو نایت سه روه ری پکات •

ژماره (۲) : میر هه میره ... یی جه وایت و دیا هه می گانا ټم

د فرمانا وی دا یی و دهر نه کفین •

شوره شگیر : نه خبر نه و میری خو ز ملله تی بلندتر دکهت و زانا
بو خه لکی په پدا دکهت دهیا میر نه بیت و نه مینت .

ژماره (۱) : بهسه ... بهسه ... میر هدر میره و فقیر زی
فقیره ...

میر : خو ټک نه دن ... نه ز یی دگه ل پرو باوه رنت
شوره شگیری دا ... نه و میری نه شیت خزمه نا ملله تی خوب چاکی
بکهت و خو ز وان بلندتر بکهت و بو یشکه فتا وان نه خه بیت نه و هیزای
میرانی تی نی به و ابیت میر به مینت .

شوره شگیر : نه ز به نی هوسا تو سه روه ری مه ی نا وی دهمی
چاکی و باشی یا ته مابیت و یشکه قیت .. به لای نه گه ر تو ل و تی دهمی
دهر چوی نه م زی دهیا ته نه نیاسین .

میر : نه و کسه ی خار یی ل من بینت و نه بیتریت نه و دوژمنی منه !
همی ینکفه : بز ی میر ... بز ی میر .. بز ی میر ...

((همی ینکفه دتی چنه دهری))

((ل دهمی ناخفتا فی دیمه نه ی (فاوست) دتی هتسه ژورو دتی
گوهی خو دته ناخفتیت وان .. به لای نه و وی ناپین تا دهمی د چنه
دهری روانی دتی (فاوست) ی نشان دت)) ..

فاوست : نه فسه چی به ... چه وا دتی نسیم فن ته داره کنی ټک
دم ... دهیا نه ز ریکه کنی ب بیننه نه و همی تنی بگوهرم ... به لای
چه وا ؟ ...

((دتی جهند لو تال خو دوت و خو هلاقتريت و بيزيت)) ...
فاوست : من ديتنه ... دهبيا نشته کتی و مسا بسکم کو ناپهرا
ملله نئی و میری تیکدم و بانئی نهف تداره که ب خو نامینیت !

((روناهی دتی بابا تاهیری نشان دوت ل لاتی دیکه ی شانویی))

بابا تاهیر : ودریسی دره واتی کورته
دوزمنی چاکئی بی ره وشته
هر کسی ریکا نازادینی بگریت
بی گومان دوماهی یا وی یا جهونه

((ل فی دوتی میر و هه نالیت خو دتی هیتنه د ناف شانویی دا))

میر : من چونه خوشی و دل تیشن و بیریت جهرتی بیه ... ملله نئی
منی به اختیاره ... نه فیه هئی و نومیدیت من ... به لئ ل لهنئی خو فیه
نهز کیسه کتی نه ساخم ... زانه صهره کا نیز نه زتی گریم ... نه گهر
نهف زانه ل من نه مینیت ... ل و ولانین مندا گورگ و میه دتی یسکفه
زین و کسی هه و جه به که نه ل خو نه ل مالا خو نه ل جیهنی خو
ناییت ...

((فاوست دتی هته زور کو جلو بهر گیت نوژدارا بی د کرینه

به رخو))

فاوست ((دی گازی کهت)) :

نوژدارم و هه می دهردا د بریم

نوژدارم و خوشیا ل دتی ... قه دبه شیم

نوژدارم ..

زانه سه ری ... پشت تیشانی ... کیم خارتی ...
کولک و کونانا ... هه می دوردو زانا
ب فان دستا ..

ب خوبه نو دهرمانا د بز کیم
نوژدارم ... نوژدارم ...
کتی هاری کاری دقیت
کتی دهرمان و تیمار کرن دقیت
کتی زیانا خوش دقیت

دتی ب فان دستا بو ئیم ...

((میر دگه له هه فالیت خو مزولیت ئاخفتی نه ..))

هه فاله کتی میری : نه زبه نی نه گوهل ئاخفتا فی مروفی هه یه ۱۹۰۰!
میر : به لئی ... به لئی ۱۹۰۰!

هه فاله کتی دی : کتی د بیزیت ئاخفتا وی یاراسته .

میر : ما دا وی زی تافی کهینه نه و بزاین دره واکهت یان زی
ب یاراسته !...

هه فاله ک : نه زبه نی گازی که می ۱۹۰۰!

میر : دتی گازی بوی زی بکه ن ... ما ج زی جوبه ۱۹۰۰!

((فاوست دتی خو دتیریکی میری کهت و ب ریزفه دتی هته
یش میری)) .

فاوست : ته زبه تي ته چ فرمان هه به دا خزمه تڪاري ته بگهسته
جتي ۹۰۰!

مير : ب خودي نوزداري هئرا مه جو نه خوشي و ناراحتي نين ۰۰
به لئي زانه سهره کي ته زئي کریم ۰
فاوست : زبه تي زانه سهر نه خوشي به کا گه له کا ب سانه يه و
خه مي نه خو ۰۰۰!

مير : في زانه سهر تي ته زبي کار کریم و گه له ک شوليت يي دئي ان
يي ناهنه کرن ۰۰۰!

فاوست : ميري من ۰۰۰ خه مي نه خو ۰۰۰ ته جهوا دقت يي
وسا بو ته چي کوم ۰

مير : دئي فريو ۰۰۰ داخازا ته چي به و جهوا دئي دست
يي که ين ۹۰۰!

فاوست : من جو نه نيت و درماني ته ته فديه د تو بر کي مندا ۰۰۰
به لئي درماني من مهرچه کي دگه لدا دئي يي جهي خو ۰۰۰ نه وه ک دئي
خرا بيري ۹۰۰!

مير : ته گه ر نه ف زانه سهره ژ من بچيت ۰۰۰ ته چ مهرج هه نه هه با
دئي بوته نيمه جتي ، نو من چي که فه ۰۰۰ خه مي ژ جو تشا نه خو ۰۰!!

فاوست : ته زبه ني ۰۰۰ ميري من ۰۰۰ من مالي دونيايي نه نيت ۰۰۰
من پايدو ته سخت نه نين ۰۰۰ مهرجن من نه وه ۰۰۰ دئي ب درماني من چي
يي به فه ۰۰۰ به لئي هه ر دهنگه کي ل في دهنگي نه م يي د ناخفين زيده تر بو و
هاته گوشت ته ۰۰۰ دئي هوش و درماريت ته گرژين و تليک جن ۰ ۰ ن
به ر وي هندئ ۰۰۰ ده با دهنگيت بلندو هه راو هاوارو قيزي ل ولاني
نه مين ۰۰!!

هه‌فالت ميري : بلا ميسرى مه چى بيته‌قه ثم وماناگه‌ين نوقين ل
جيهه‌كى بهت ۰۰!

مير : نه بابو نه جهوا دهنگى سترانو لانه‌وه دهوات و خونى يا ،
هه‌ر ودها دهنگى گريان و خه‌من ل خه‌لكنى ده‌فرا خو قه‌ده‌غه‌كه‌ين ؟
هه‌فالت ميري : نه‌زبه‌نى بلا تو چى بيته‌قه ، بلا نه‌و نشت مه
نه‌مين ۰۰!!

مير : نه‌ف شوله يا ب زه‌جمه‌ته ۰۰!

فاوست : نه خيبر ميري من ودها نى به ۰۰۰ خونى و چاكي يا نه
هيفى يا هه‌مى فى خه‌لکه‌يه !

مير : به‌لى ودها به ۰۰۰ به‌لى من نه‌فيت نه‌ز چو نه‌خونى يا بگه‌مينه
ولات و ميلله‌نى خو ۰۰!

فاوست : نه‌گه‌ر تويى باش نه‌يى ۰۰۰ ميلله‌ت زى دى خراب بيت ۰!

هه‌فالت ميري : نوژدار پاست د بيزيت ۰۰۰ بلا ته ده‌رمان بگه‌ت ۰!

مير : دى باشه ۰۰!

((فاوست تو برکى خو دى فه‌که‌ته‌فه‌وه مينده‌ك قودى و شوينا دى
ده‌رئيت و دى ده‌رمانا ب سه‌ريه‌گدا گه‌ت و موسيqa زى دى دگه‌ل کارى
(فاوستى) به‌رده‌وام بيت و نيف به‌رداغى ده‌رمانه‌كى دى چى گه‌ت و ل
وى دهمى دا مير و هه‌فالت وى د سه‌تبه‌ن ل كسارى وى ۰۰۰ به‌رداغى
ده‌رمانى دى ده‌تف ميري و بيزيت)) :

فاوست : فه‌رمو ميرم فه‌خوب ناهى خودى ۰۰۰!

هه‌فاله‌كنى ميري : نه‌خيبر ۰۰۰ ده‌ريا تو هنده‌كنى زى فه‌خوى باشى

میری مه دئی قهخوت ...

((فارست زی دئی قومه کئی ز دهرمانی خو قهخوت پانی دئی

دوتف میری)) ••

میر ((دئی زئی وهر گریت و قهخوت)) :- ای ••• تدهه •••

تدهه چ بوو؟ •• می بوو ز ماستی کیشای ••• تدهه دهرمانه چ بوو •••؟

حه به کا زانی د سهرئی مندا نه ما •••!!

هه نالیت میری : (کره قیری و هلاوار) : بزیت نوزدارئی مه

بی نوی ••

میر : هلاوار دئیت بدهنی •

فارست : تدهه بی من چو تدهت ••• بهلئی ل پانی مارمه کئی کیم

تدهه مههلا من گونی : دئی ل تدهه زروی دوت ••• دئی ب دهنکی

تکچی ••!

هه نالیت میری : کهس ز مه دهنکه دهنکی ناکت ••!

فارست : تدهه کی دهنکه زی بی هلاوار تدهه میر توبره بوو •••

نو گونی تئی شولئی بکه نو هنگو نه کر ••• میر تدهه کی دروندا دئی بی

دئیت و پانی هه چئی نایتهه ••

هه نالیت میری : تدهه میری مه زینا مه زی بقیه تدهه دئی دهرئی •!

((فارستی تدهت خو لکدان و خو ناماده کر پر چوونئی)) •

میر : نوزدارئی دلوفان ل دوف مه به ، ته چ ل دونیایی دقیه دئی

بو ته تیین ••!

فارست : نه خیر تدهه بی ••• من کهلهک نه خوشیت هه بی و دئی

چم و ل سهر گهرنم و ب نانه می با خودی دئی فه گهرنمه فه جسم هسه
دایزاسم میری ههوی هیزا یی جهوا به !!

میر و هه نالیت وی : یا هی !! یا هی !! نوزدارئی دلوفان •
فاوست : یا هی !!! یا هی !!!

میر : نه فه ج جوره نوزدار بوو •• خودی زین وی دریزکات ••
با ب خودی نوزداره کنی چاک بوو •• نه فه چند ساله نه ز دئی گردافا
نه خوشی داو نه ز ب دهرهانی فی نوزداره ی جتی بوومه فه ••

هه نالیت میری : خودی زین وی دریزکات •

یهک ز هه نالیت میری : میری من ••• نه فه شیخ و حکیم ز هات •

((بابا تاهیر دئی هته د ناف شاونی دا)) :

بابا تاهیر : ده میت هه و ب خیر بن میری من •

میر : هه ی نو ب خیر هاتی زانایی مه زن ••• تو بوو دیار

نه بووی ••• ما تو زانی تو گهله کنی بیروزی ل دهف مه ••

بابا تاهیر : نه زبهنی نه ز مزولنی هینهک مهسه لیت فی دوتیایی

بووم ••

هه فاله کنی میری : نه زبهنی زاناو هیزایی مه با ته نه زانی کو

نوزداره کنی گهله کنی چاک هابوو تیره و میری مه ل زانه سه را وی

رزگار کرو جتی کره فه !!

بابا تاهیر : نه و نوزدار یی جهوا بوو !!؟

میر : هه ر نوز زئی د باری ••• گهله کنی بیروز بوو !!

بابا تاهير : نهري هيچ مهرج دانان بو وهر گرتا دهرهاني ؟
هه فاليت ميري : بهلي .. بهلي .. گوتی مير دي تویره بيت ز
دنگي نه گهر چي بووئه ...!
بابا تاهير : نهی بي تولي بي تول ... نهو يا وي ديا کرو ب
چي نينا ...!!

مير : نهی مرقوفي پروز .. توج د پيزی .. نوژداره که مرقوفه کي
گه له کي پروز ديار بوو ...

بابا تاهير : هوين وي بي نه ياسن ... مرقوفي خرابي و نسوليت
ناره وايه ... نه ز داسم هوين وي ناياسن ! ..

مير : ما وي چ ز به دفت ... ؟ مه چ خرابي يا وي کريه ؟ ..
بو چي دي شوله کا و سا گه کو زيانو زهره را بگه هيته مه ؟ .. !

بابا تاهير : ميري من ... وي ديت کو نهف ولاته بي د خوشيادا
دزيت ... ميو گزيرو و کو به کن ، کس زيانتي ل کسي نادمت ...
کس مافو حهقي کسي ناخوت ... هه بي و کو برا دزين ... نهفه
ل جهم وي تشه کي گه له کي خراب بوو ... وي نه ديا نهف تشه
هه بيت و نهف کاره يسو و جه به له نه انجام دا ... !!

مير : و نه پيزه سهيدا ... نهو مرقوفه کي پروز ديار بوو زانه
سهرا من نه هيللا ! ..

بابا تاهير : ميري من .. مه سهله نهو ني به کو نهو زانه سهرا
ته نه ما ... نالوزي نهو کو دي چي ل دي قرا هت ... ؟ .. !

مير : هه چ بيت بلا بيت ... نه ز مله تني خوب روح و گياتي

خو نادمه!...

بابا تاهير: دا ب بينن كا دي چوا بيت و دي ج لي هيت!...

((روناھي دي كز بيت))

((دنكي دھول و زورناو ھندك تولازو جھيل ، كچر كور
دي ھينه د ناف شاوي دي داو دي دست ب دھواتي ڪن ... مير دي
ھينه زور دگھل ھتائيت خو ... دي تھماشاي دھواتي ڪن و مير دن
بئريت)) :

مير : يا مللت ھمز د خوشي و شادي يا نا بيت ... ٺھنھ ھئي و
ٺوبدا ھنھ .

ھنھالھ ڪئي ميري : خودي ته بووھ بهليت و ل ھمي نه خوشيت
دوتايي ته پارٽريت ..

((مير ل پرداو بي ٺاڪاھي يا خو ھوارمڪ راعيلو ڪوتني :-))

مير : ھنھه ... ھنھه ... ھنھه دي ھري من پھويت !

ھتائيت وي : ٺھنھ جي ٻه ٺھنھي ... ج ل تھات ٻھه!

مير ((ب توپھي)) ... د پٽرھ ھنگو ... في دھنگي
راگرن ... !!

((ھنھالھ ڪئي ميري دي فرماني دھتھ دھول و زورنا ڪو بهتال ڪنو
جو دھنگ زئي نه ھنھ)) .

((تولازھ ڪئي زيرمڪ ... شور ھشڪير ... دي ھنھ پيشن ميري و
بئريت)) .

شوره شگير : نه زبه نى ميري من ... مه هدر خو يى ديشى كو بو
خوشى يا بو مه ديشى ... جهوا نه نرو تو كه يفسد خوشى يا مه تيك ددهى .
مير : كړبه نه وهك دى زوانى ته برم !!

شوره شگير : نه زبه نى جو يى خراب من نه گوتى به .. دا زماني
من ميري ... ته هم فو نه كړبه كو هم تشه كى د دلى خودا بهيلين ..
ته يى گوتى به مه هدر چى د دلى هه وه دايه بينزن و نه نه شيرن .
مير : كړبه ... نه و روژ جو ... وهره سهر پر ... سهرى نى
كورهى بېره !!

((سهر پر يى هته يشن بدلئ هه ناله كى ميري دى خو نيزى كى
ميري كه ت و بيزيت))

هه نالى ميري :- نه زبه نى .. قوربان .. قى به له نكازهى تشه كى
خراب نه گوتن به ... جهوا دى نو سهرى وى ميري ...؟!

مير : كړبه نه نه شولا ته نى به ... نه و روژيت هدر كه سى بوو
خو چوونو نه مان !!

هه ناله كه : من جو يى خراب نه گوتى به ...?

مير : سهر پر وهره سهرى نى كه روى زى دگه ل يى دى بېره ..
نهو ل يشن چا قيت من .

((بابا تا مير : ههى خودى كارى ته راست نه نيت ... مروفسى
خرابى نى جو جارا نايته زه لامن چا كى نى ... ههى خوشيت نى بيلله نى
تيكدان !!))

((مير دگه ل هه ناليت خو و نه و خه لكى د ناك شلويى دا د

ناخفت ..))

مير : بزائن دهنگهك من گوهر لني بيت ... نهز يني د خهويم ل
بهر دهنگهكي ههستهفه ... نهو كهسني وي دهنگي نه انجام ددهت ههيا
دتي سر زئي كهم !

ههفاله كني دي : بهلني قوربان ... نه چو نه مرئيت ديكه نينه ...!
مير : نه گهر ههر كهسهك ل سر وان كهسنت هم سر زئي دكهين
بگريت و ههوار بگهت نهوانيش ل بازهري دهر كهزو مرئيت وان بكوژنو
ماليت وان ب ههرفين و ويران بگهن !

ههفاله كني دي : نهفه زي فهرمانه قوربان ...!

مير : بهلني ... فهرمانه ... ياسايه ... تنگههستن ...!

((دوناكي دتي كز بيت))

فاوست و بابا ناهير دتي هينه زورا شانويي داو نيزيك پشيا شانويي .
بابا ناهير : نهی يني نول ... خودني كاري ته راست نه نييت ...
چهوا ته نهف خوشي و كهيفو شادي به ل في ميلله نهی دوور بختن .
فاوست : نهی مروفني بيروز ... من نه گوتنه ته نهز دتي شين ههمی
چاكي يا ب ههرفينم و رنكيت خرابي يني ل بهر خهلكي فهكهم .
بابا ناهير : نهی يني ميشك ما تو تراني رنكا خرابي يني يا درينز
ني بهو و هريسني درو و دهلهسا يني كوزته ...!
فاوست : نهو يا من دقيت دتي كهم ... نه گهر تو زي يني زيرك
بي ... كاريت من تنگهه ...!

بابا تاهير : دئی یا راستی ئی ... دیکا مرو فاتی ئی ... دیکا
جاکی ئی د ناشکرانه ... نه گهر خه لک خو بدنه ئی بی گومان دئی ب
سه رکه فن و هموو بیلایت ته دئی د بی سود بن !!

فاوست : تو بو خو هه ر ئی زورای ئی لی ده ... دئی بیی کا دئی
جهوا بیت !!

((فاوست و بابا تاهیر بی ل یسبیا شانوی و شانویا ناری به ... بانسی
دئی بیته رونامی ... میرو هه نالیت وی کو هه مبا جه کیت ب ملافه و
هه می د توندو توستن)) *

میر : نه و مرو قیت دنگ ز مالا وان هانی و بو کوری خو گرین
هنگو ج لی کره ... ؟

هه ناله کی دئی : نه زیه نی مه ل بازمی کره دهری ، و تشتی وان
تالان کرو ، خایت وان هه می هه رفاندن !!

میر : باشه ... دا کهر نه شیت فه رمایت من دهر بچیت ... نه
وهک نه فه به دوماهی یا وی *

هه نالیت وی : به لی قوربان ... به لی نه زیه نی ... فه رمایت نه
یاسانه !!

((میرو هه نالیت وی دئی دهر جن و رونامی یا شانوی دئی کز
بیت ... باش دئی روغن بیتفه کو ژنهک و میرهک و جهند زارو کیت وان
د نشتیه !!

کچهک ((دئی ل خه و رایته فه و هه وار کهت)) : هئی ... ماری ...
هئی ماری ... ماری نه ز خارم !!

((دېلك و بابو خوشك و برايت وى دى همسته نه دى بڼه حات و
هارار دى دارا ب سهرى داده نو كه نه هوار ..))

— خلاس نه كڼ بكوژن !..

— بهرز نه پټ ، نه هيلين بره نيت !..

— بكوژن .. بكوژن !..

— گاڙى جيرانا بكن .. دا دارى كارى يا مه بكن

— نه ف ماره .. زوړى زبه لحه !..

((هندك مرقوف بجلكت نغسنى دى هڼه د ناف شانويى دا ..))

گوبال و مهربلو داريت دستى دار دى كه نه هوار ..))

— بكوژن .. بكوژن !..

— هوشيار بن .. بى برينداره .. نه ورك ب به كنى ل هڼكو
قه بدعت !..

— دى لى دڼ ب بير كا ، ب دارا .. مهربلا .. ب كوپالا !..

— بزائن چهوا بى كيفا را د هيلت .

— بكوژن .. بكوژن ..

— داره كى ل سهرى بدون .. دى سهرى وى بهته په فاندن نه ورك
نامرئيت .

— ليدن .. ليدن ..

— هاى عافرين . نازادى گوبالك ل سهرى دار مارو كه كهت !..

— دى سهرى وى ب بهرچين .. دا رانه پسته نه ..

— نى .. نى سوباس بو خودى كو نم شيان نى زړه ماري بكوژين .

— خودى كړ ب جو زارو كا قه ندا .. نه ورك ناف قنرا نه
دگه هنت !..

— مار که کوزه مار بود ... له قوی و ترب به کن ...!

((ل ری ده سی زرته کیت میری ب چکته دی هتته د مان
شانوی دا)) •

سرو کتی زرته کا : نهه کی خو لی سهر بود دهنگتی خوه ده رتئی!
خودائی مالی : نه زیه نی نه م بوین ...!

سرو کتی زرته کا : ما هوین نزانن میری دهنگت قه دهغه کرین •
خودائی مالی : براینن من ... دی ب پنه نهه مارو ب هاری
کاری یا جیرانا مه بی کوشتی نه خو دا مه خه لاس کهت •

سرو کتی زرته کا : کی د پتریت هنگو نهف اره هو بی کوشتی
به لکو نهف رهفتارا هنگو ل بهر وی صدی بیت دا فرمانو یاسایت میری
ل عهردی بدن ...

خودائی مالی : خودی ژ بهرانی ... ما تو ناپینی خونیا ماری
هینتا هیتک نه بویه ... نهه عهردو نهف دیوار ... شوینا دارو
پترکد مه ریتلا یا دیاره ... بو تو باور ناگهی ...!

سرو کتی زرته کا : نهز نزانم ... باورده لکم ... باوردهی یا من
جو بها نی نه ... ده بیا میر باور بکهت ...!

((سرو کتی زرته کا دگهل هه ناینت خو دی خودائی مالی بهن و
چنه ده رتی)) •

((روناهی یا شانوی دی کتر بیت))

((روناهی یا شانوی دی ره شه بیت و میر هه ناینت وی د
رویشتی نه)) •

میر : هوبن د بیژن نهو دهنګ ژ کیفه دهانن و بو جتی بوون ۱۰۰
هه نالیت میری : نهو زرته کیت مه دتی ناشکراکهن و زانن مه سه له
چی به ۰۰۰؟

((سه روکئی زرته کا ۰۰۰ دگه ل هه نالیت خو کو خودانی مالن
یتی ب جلکیت نفسی نه د یش خودا پال دهن دتی هیتسه د ناف
شانوی دا ۰۰))

سه روکئی زرته کا : نه زبهنی میر نهو دهنګ و هوار ل مالا فی مرقفه ی دا
بوون ۱۰۰

میر : کورو یی بیشک تو زانی مه دهنګ و هوار یی د
فدهغه کرین *

خودانی مالن : نه زبهنی نهو بو خو د نفسی بووین ۰۰۰ کچه کا
که مالوک مه یا هدی ب گری و هوارانه ل خو هستاو گوتی : مساری
نه ز خارم ۰۰۰ ل بهر ویی هندتی نهو همی هستاینه نهو مه کره هوارو
جیرانیت مه هانن تا مه مار گوشت *

میر : کی د بیژیت هنگو مار نهو یی کونشی ۰۰!

خودانی مالن : مار یی ل مالا مه و خوینا ری هیزتا یا گهرمه ۱۰۰
میر : کورو تو ۰۰ ((دتی یشاره تی بو زرته که کی کهت)) هه ره
ماره که ی بینه ۰۰۰ تیره دابزاین و بیه ۰۰۰ یان زی دره وا دکهت ۰۰۰!!
زرته ک : بدلن قوربان :- ((دتی که ته غارو ز شانویی دهرچیت ۰))
میر : کورو نه گهر و مسا نه بیت تو دزانی دتی چ ل ته کهم ۱۰۰!

خودانتي مالتى : ئەزبەنى تو مىرى مەي و تو ھەر جى دېئى ل سەر
سەرى مەيەو دى ب جى ئىن ۱۰۰!

مىر : ئەو رۇژ جون ، كو ھەر كەسەك ب كەيخا خو شولا بىكەت . . .
ھەمى قەرمان فەرمانىت مەن . . . ھەر ج ئەز دېئىم ئەو دەيا بىگەھىنە
ئەنجام و ھىجى تر . . .

((ل وى دەمى زرتەك دى ھىنە زۇر كو ماسارەكتى بى بى و
سوپر بى ل سەر دارەكى ھەلگرتى و ئىنا زۇر . . .))

زرتەك : ئەزبەنى . . . مىرى مەن . . . ئەفەبە مار . . . !!

((مىرو ھەنالت وى دى ھىنە ئىزىك و مىر ب دارى د دەستى وى دا
دى ماری وەرگىرىتە داگىرىت . . .))

مىر : باشە . . . باشە . . . ئەفە مارە . . . بەلى بەلكو ئەفە ل
جىھەكتى دى ھائىتە كوشتن و ھىگى ئىنايتە د ناپ مالا خۇداو كرېتە
مات و ھەوار . . . بو وى ھەدى كو فەرمان و ياسايت مەن بىكەن .

خودانتي مالتى : ئەزبەنى جىھى مە مالتى كوشنى و جىھى خونا وى
خەخلاندى و ئاخسا دىوارا يا ديارە ئەزبەنى . . . ما دى چەرا درەوا ل
جوزورا جەنابى تە كەن . . . قوربان .

مىر : ئەفە ناچىتە د مىشكىتى مەدا بەلى دەيا ئەز بخو بىچم و وى
جىھى بىنم . . . تە وەك ئەز پاورە تاگەم . . .

((روناھى يا شانوى دى كزىت و باش دى روناھى ھىنەفە كو شانو
مالا كاپرايە . . . دەيك و زاروك بى د ناپ شانو بى دا دروئىشەنە زرتەكەيت
مىرى دى ھىنە زۇرى و باشى خودانتي مالتى و د دىقدا مىرو ھەنالت خو

دئی هینه زورر . . .))

میر : کا دئی نیشا من بدن . . . مار ل کیفه بوو ؟ . . .

خودائی مالی : نهزبه نی . . . نف کجا من ل نیره یا نفستی بوو ل
دهتی ههسته به کریمه قیزی و گونی : ماری نهزخارم .

میر : باشه مار ل کیفه هائی به د ناف مالا هه ودا ؟ . . .

خودائی مالی : نهزبه نی ما نهز جو زانم دویر نی ته ژ یانی که نیت
یان زی د بن دهر گه می پرا هائینه زورر . . . یان زی د ناف کؤنه کنی دا
ل مالی هائینه دهری . . . ما نهز جو زانم . . . نهزبه نی ؟ . . . !

میر : نه حیر دهیا بزانی ؟ . . . !

خودائی مالی : فوربان نهزی نفستی بووم . . . ما دئی چهرا زانم ؟ . . . !

هه ناله کنی میری : کورو تو بو هنده بی بی مشکلی و ل بدر دهفتی
میری د ده به نه . . . !

خودائی مالی : نهزبه نی میر بی ز من د پرسیت و نهزی به رسقا وی
د ده به نه . . .

میر : زئی بگهری . . . باشه زه لام کا جیهن کوشنا ماری . . . !

خودائی مالی : ب بینه نهزبه نی . . . مار هتفه هاتر بوئی لایسه
جو و گهری یانه فی لایه ی و کیفه کیف د کر من و جیرانیت مه ب دارو
گوبال و بزرک و مهربلا مه لنداو کوشت .

میر : کانتی ل کیفه ؟ . . . !

خودائی مالی : ها نهزبه نی . . . نهسه جتی دارایه . . . نهفه جیهن

بیر کئی به ... نهغه بی گو الایه .. لایتی هندی مهریلا قتی کئی ... ها
نهغه خوبنا ماری به ... نهغه زی پارچه کا مهری وی به یا ل قیر
سایه ...!

میر : وسایه ... نهغه دیار بوو کو قله بالغه هوه یا کوشتا
ناری بوو ... بهاتی هوبن ترانن کو هوارو دنگ بلدگر قهدهغه ؟!
خودانی ماتی : نهغه بی ... ار بوو زارو کشتن به راهه ماری چ
بکن ... مار دوزمه ...!

میر : نهخیر هوبن دا شین بی قله بالغه دنگ بلندی اره کئی
بکوزو من زنی نه رجعت نه کنو فرمانو یاسایت من نه شکتین ...!!
خودانی ماتی : نهغه بی ... مار بوو ... ار دوزمه ...
زارو ک ترسیان و کره هوار ...!

میر : ((ب توری بی)) ... هوبن بکنه قله بالغه هوار ما
هوبن فرمانیت من ترانن ؟

خودانی ماتی : بهاتی قوریان ... بهاتی مرقوف دتی چ ل زارو کا
کست ...!

میر : نهگه هو زارو ک ل فرمانیت من ددریچن یا نهگه مدزن بوون
دتی چ کن ...!

خودانی ماتی : نهغه بی ... قوریان ... نهزو زارو کیت خو
قوریانی نه بین ... چ فرمانه کئی بکم هم دراوستاینه ...!

میر : ((دی گازی که ته هفالو زرنه کیت خو)) : ورن ... ل
بهز دتی هندی کو بی گووان دیار بوو ... هاتو هوار قله بالغه ل بهر

کوشتا ماری بوونو مه زانی نهو تشت یی راسته ... ل بهر وی هندئی
فهرمانا سربرینا کرسی ل فنی مالی نادمین ... بهائی نهو د شیان ب یی
دهنگی و وی ماری بکوژنو وی قهله بالغی نه کن دا نهز تویره بیه و سهرئی
من ب تیشیت ... ل بهر فنی هندئی دمیا خودانی مالی د گهل زاروکو
همی جیرانیت خو ل بازه رئی مه دهر کهن و خانیت وان بهه رفین و
ویران کن دا قونابخانه کا فیر کرنا یی دهنگی ل جیهی مسالیت وان
نانا کن ...

((شانو ب همی فه دی تاری بیت و روانهی یا هولی دئی هتته نه))

۱۹۸۷-۸

حافظ مصطفي قاضي

ژ روژا بونا روژنامه فانيا كوردی ل دو ماهيا چهرخی توردی
پرباره كا يشكه نښيريد خواز گرتی به ، نښيرو رهوشه نښيرو توره فانيه كورد
پونه يشه نښيريد بزانا رهوشه نښيری ، نهو بزانا نهه هيكړينه تاما ژيانی و دا
گرتگيا ، جكرنا دافيد روژنی بزاین •

دغی ويدا شه دلسوز بويد خه تيره ، لی دهمی خه تيره دناف
شه ره نښخا شه فید رهش دا دسوزت و به دگه پينه دافيد روژنی ، دښت نهه
به هائی وان زير نه كه ين ، نه خاسه دده فاني روژنامه كاريندا ل
دهستنگا فی چهرخی گهله خه مخورا خو زيو و لاتی خو و دستاندي به ،
ل وی دهمی بی زمان ونښين و توری كوردی ل دهه را مه دقوانغه كا
نويدا دژی و همزمارا توره فان و رهوشه نښيريد كورد ل با مه تيرا دهرمانكرنا
پريند خه لكی نه دكرن • ل فی دهمی رهوشه نښيری هتزا •

— حافظ مصطفي قاضي — وه کی وولات و مللت بهروه كنی خون
كهرم بدله كنی پر نوميدو باره ری خانه دقا دا روژنامه كاريا كوردیدا
هرچهنده توره فاني مه مروفه كنی ناساره دناف تها رهوشه نښيريد
كورددا ، لی مه گهلهك یتخوشه ب كورتی ل مهر ژيانا دی ب

- به یقین دا گه چید مه پتر ب تپاسن و به ها و خزمه تا وی ز بیرنه کهن •
- سهیدا - حافظ مصطفی علی قاضی - ل جریا تیکتی سالا ۱۹۲۱ ل باژیری دهوکتی ز دایک بویه •
- ل سالیله پنجی با دست ب نمینتی کریه ، ل وی دهمی بی کوفارا - هوا - دوردتخت •
- نه دمانی دسته کا کارگیری وسه رقیسه نانی کونارا - هوا - بو نهف کوفاره زلایین - باا سه رکه فنا کوردا - فه ل به غدا دوردکت باتوریمی وزانستی بو هزارا تیکتی ل مه ها تیرمه می ۱۹۵۷ دوردکت ربا دو ماهی ل شواتا ۱۹۶۳ ، ته نایا هزارید وی بونه (۳۶) ل دهمی پنج سالا •
- سه رقیسه نانی کونارا - روانی - بو نهوا ب کرمانجی ل به غدا دوردکت کوفاره کا توریمی وزانیری و کومه لایه تی بو ، هزمه را تیکتی ل مه ها تیرمه می ۱۹۶۰ دوردکت ، ل ثنی سالی (۸) ژمهاره دوردکتن ، ل دو سالیله دی ۱۹۶۱ - ۱۹۶۲ زیه و هنده کار دانیته نه خوش (۳) هزارید دی دوردکتن و هوسا هزارید وی بیسه دوردکتین بونه (۱۱) هزاره •
- سهیدانی مه نیک بو ز نه دمانی دسته کا دهرینانا کونارا - ررنی کوردستان - •
- نه دمانی دسته کا دهرینانا دو هزارید - نوسه ری کورد - بو •
- نه دمانی دسته کا دهرینانا دو هزارید - نوسه ری کورد - بو •
- نه دمانی بنا روزانه ناید عیراقی بو •

- ئەندامى ئىكەن تۈرەن ئىراقى بۇ •
- ئەندامى ئىكەن تۈرەن ئىراقى بۇ • تايىق بەغدا •
- ل كۈنگرا ماموستا ئىراقى كورد ل شەقلاوا ، ل دو كۈنگر ئىراقى سالتىد
۱۹۵۹ و ۱۹۶۰ ئەندامى ئىراقى لىزنا زمانى كوردى بۇ (وھكى ئىراقى)
- گوتار ل كۈنگرا • پوزا كوردستان و براىەتى • بەلاق كرىنە •

دانوستاندەك دەل سەيدامى ھىزا :-

- سەيدا وھكى دياربوى تو ز بچويكەنى جويە بەغدا ، تو چناوا ل
ئىراقى زمانى كوردى بوى ؟
- ھەر ز ساللا ۱۹۵۵ دەل ھانئىد من بو وھلاننى دكۈزىن ، لھورا
دەما كۈنگرا ئىراقى بەدرخانبا و دېوانىد سەيدا جەگەرخوين ب
ب لائىنى گەھىتە من ، ئەز بالدام دا خو ئىراقى زمانى خو بىكەم
وئى ئارونكى بىخە سە كائەزا •
- ديارترىن گەھىد بەرھەم ز كۈنگرا ھورا دشاندىن ھارىكاربا
ھەو دكر كى بون ؟
- سەيدامى نەمى • نەنە مابى • ب ھەمى شايىد خو بىد وھلان
بەرھەم رىقە زلاىق تۈرەمى و دېروكى و زمانى قە ، ھارىكاربا مە
دكر ھەرۈسا و ستانا نەمى • صادق بەھ الدىن • ناھىتە ئىراقى
دېسا پىشتەقانىا ھىزا • كامېران بەدرخان • سى و (د • قەئاننى
كوردو) ل بەر جاتىد من ، وھەرە بىزم ھىزا صالح يوسفى
و جەگەرخوين وقەدرى جابى جەھىد خو دئاف رويەلەيد رويەلەيد دا
كربون •

— سهیدا ته چ تیکالی دگه ل تیزگتی کوردی هه بو ؟

— ل روزا بازدهی تیرمهتی ۱۹۵۸ ئەز هاننه داخواز کرن کو هندیک
به‌نامه ب کرمانجی دانم ویشکیش بکهم ، لقی دهی دهلیفه بو
دهنگتی مه بگهینه هه می کارید وەلانی ، زبه‌ر کو به‌ری
شورده‌شا تیرمهتی ب‌تتی دو به‌نامه ل تیزگه‌ی ب کرمانجی هه‌بون
به‌نامه‌کتی دینی ژلانی - عبدالحمید نه‌روش - فه ده‌هانه
پیش‌کیش کرن ویتی دووی لسه‌ر درامه‌تی و دارستانا - سه‌یدایتی -
صادق بهاء‌الدین - به‌لاف دکر . به‌لانی مه‌ چ‌ه‌ند به‌نامه‌ی نوی
دانان ژ وانا به‌نامه‌ی (شعر و موسیقا) و به‌نامه‌ی (بو‌زیانه‌کا باشتر)
ئه‌ف دو به‌نامه‌ ل‌ساید (۱۹۵۸ ، ۱۹۵۹ ، ۱۹۶۰) ده‌هات .
به‌لاف‌کرن . لقی ده‌می گه‌له‌ک هه‌قالید دلسۆز وەکی (ته‌حسین
به‌رواری - حسین جندی - نه‌مینتی نوسمان - جگه‌ر خوین) هاننه
تیزگه‌ی ، ئەز زی هه‌تا سالا ۱۹۶۱ هه‌ر ل‌بشکا کوردی مام .

زبه‌ره‌مه‌ی توره‌تانی مه‌ یئد چاپکری ل‌سالا ۱۹۶۰ کتیا - مسأله
توحید اللغة الكردية ئەوا سه‌یدا - بزمانی ئنگلیزی نقی و ده‌ صدیق
نه‌روشی کر بو عه‌ره‌یی ، به‌لاف‌کر .

ئه‌ف به‌ره‌مه‌ی ژیری زی ئاماده‌نه بو چاپتی .-

- ۱ - ژ توری جهانی - کورته‌ جیروکید بولغارینه ل‌سالا ۱۹۷۰
وه‌رگه‌یراینه‌ سه‌ر زمانتی کوردی .
- ۲ - کورته‌ سه‌رهانی - هزاره‌کا جیروکانه .

۳ - خانم خانم - دوچيروكن زنجيسينا - علي عبدالرحمن مهدهدوق -
ز سلافي وه رگيرابه •

۴ - پانه روزا مروقه کي - زنجيسينا - شولوخوف - لسالا ۱۹۷۰ کريه
کوردی •

۵ - بشکداري ددانانا کتيا - زمان وتورتي کوردی - دا کريه بو بولا
پنجين به رهه تي لسالا ۱۹۷۱ - ۱۹۷۲ •

هه و النامه ی کتیب

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

نالەروك :-

قەكولين :-

- ۳ - نالبەندو نوپكرن : محسن قوچان
- ۲۳ - بېرئائينا توما بوا جويس بلو : و/عبدالكريم فندي
- ۲۹ - بەيفەكو چەند شينووار : خالد صالح
- ۴۳ - دەنگن ئەدەبىي كوردى ل مېرگەھا شېخا : خدرى سلېمان
- ۵۶ - جەلادەت بەدرخان : اسماعيل ابراهيم
- ۶۵ - كەس د كورته چيروكتېدا : نزار محمد سعيد
- ۷۱ - قەفەك زەوزانېدە مسعود كنانى : دەنگن مە

چيروك :-

- ۷۹ - مسقونيا كاروانيا : عبدالله جندى
- ۸۶ - ديمەنەك سوريالى زقلمەك رابورتى : د. فاضل عمر
- ۹۱ - مال سومرست موم : و/دەولەت علي
- ۱۰۰ - خاتىر خاستىن : عكيد شفيث
- ۱۰۵ - نالقەمشىن : عبدالغنى علي يحيى
- ۱۱۴ - گەرناس : نور الدين انور بوتانى
- ۱۲۲ - ھەفبىنىيەك دگەل چيروكتىس (انور محمد ظاھر): كرىم جمىل بيانى

شەر :-

- ۱۳۲ - توو بابەليسك : ھزرغان
- ۱۳۷ - ز مېزەبە : سلمان كوئىل
- ۱۴۳ - بېچىكەكو سىبىرىن : خىرى محمد علي
- ۱۴۴ - ئەزو نژدەقان : سەمەيد دېرەش

شانو :-

- ۱۵۰ - خانى : بايز ھەمەر
- ۱۶۱ - خواستىن : ابراهيم احمد سحو
- ۱۶۷ - مەار : د. نافع ئاكرەبى
- ۱۹۱ - دگەل رەوشە ئېبىرىد كورد حافظ قاضى : دەنگن مە

صوتنا

مجموعة من المواد الادبية والثقافية الكردية

هه وانناهي كيتير
D E N G E M E

دهوك

(٤)

١٩٨٩